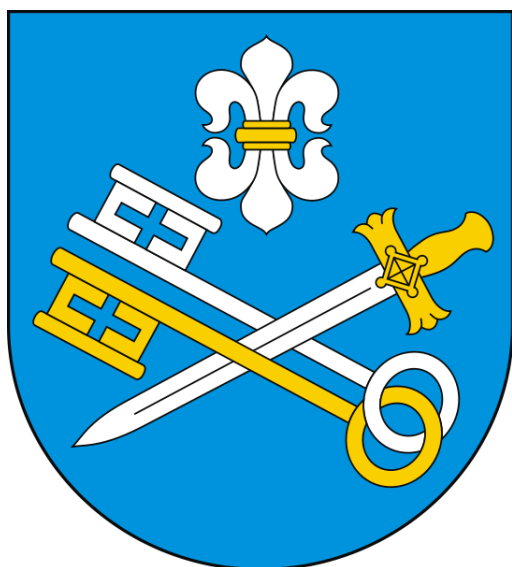

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI

GMINY CZYŻEW

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
WPROWADZENIE	4
METODOLOGIA TWORZENIA PROGRAMU REWITALIZACJI	4
DESK RESEARCH	5
ANALIZA WSKAŹNIKOWA	5
ANALIZA KARTOGRAFICZNA	6
SYNTETYCZNY WSKAŹNIK PERKALA	6
ANALIZA SWOT	7
DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	7
DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	10
KONSULTACJE SPOŁECZNE	10
DIAGNOZA	11
DESK RESEARCH - OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY CZYŻEW	11
SFERA SPOŁECZNA	15
SFERA GOSPODARCZA	23
SFERA ŚRODOWISKOWA	25
SFERA PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNO-TECHNICZNA	26
WYZNACZENIE OBSZARÓW REWITALIZACJI	30
ANALIZA WSKAŹNIKOWA	31
SFERA SPOŁECZNA	31
SFERA GOSPODARCZA	45
SFERA ŚRODOWISKOWA	49
SFERA PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNA ORAZ TECHNICZNA	49
OBSZARY ZDEGRADOWANE	52
OBSZARY REWITALIZACJI	56
Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji	56
Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji	58
Wyniki badań diagnozujących zjawiska i czynniki kryzysowe w Gminie Czyżew	59
Podsumowanie – wyników badań ankietowych	67
ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU REWITALIZACJI	68
ANALIZA SWOT OBSZARU REWITALIZACJI	68
OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	69
CELE REWITALIZACJI, KIERUNKI DZIAŁAŃ	69

ZGODNOŚĆ PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	70
OPIS PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH	73
OPIS DODATKOWYCH PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH	78
SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE	80
MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	81
MECHANIZMY WŁĄCZANIA RÓŻNYCH GRUP INTERESARIUSZY	82
SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI	87
System zarządzania	87
SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ	88
NIEZBĘDNE ZMIANY W UCHWAŁACH	93
OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	94
załączniki	94

WPROWADZENIE

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew został przygotowany, aby precyzyjnie zidentyfikować potrzeby w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych w sferze społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej w gminie w celu rozwiązywania problemów występujących na obszarze rewitalizacji.

Na potrzeby tworzenia niniejszego dokumentu przyjęto definicję rewitalizacji zamieszczoną w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministerstwa Rozwoju, która interpretuje rewitalizację jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Celem Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Czyżew jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego wskazanych obszarów zdegradowanych poprzez wdrożenie programu rewitalizacji, który zapewni przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji wyznaczonych obszarów oraz polepszy jakość życia mieszkańców.

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji ma charakter wieloletniego planu inwestycyjnego, który obejmuje działania w sferze społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Opracowany Gminny Program Rewitalizacji – zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju - zmierza do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowi narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Prace nad przygotowaniem niniejszego dokumentu składały się z trzech etapów: przygotowania, diagnozowania, projektowania. Podczas diagnozowania wykorzystano najbardziej aktualne dostępne dane statystyczne dotyczące sytuacji gminy Czyżew. Dołożono wszelkich starań, aby wytyczone cele i działania były spójne z dokumentami strategicznymi gminy Czyżew oraz z dokumentami wyższego rzędu tj. Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego oraz Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.

Prezentowany dokument został opracowany również w oparciu o przeprowadzoną partycypację społeczną, w ramach której odbyły się konsultacje społeczne prowadzone w różnych formach.

W konsultacjach społecznych wzięło udział szerokie grono interesariuszy procesu rewitalizacji m.in. przedstawiciele Urzędu Miejskiego, radni, przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych oraz lokalni liderzy opinii.

METODOLOGIA TWORZENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Koncepcja metodologiczna, zastosowana w trakcie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji, uwzględniła kluczową dla zapewnienia trafności i rzetelności prowadzonych działań badawczych zasadę triangulacji. Rozumiana jest ona jako różnorodność technik analizy i gromadzenia informacji. Pozwoliło to lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz stworzyć możliwość dokonania

odniesień i porównań. Powstał w ten sposób szerszy materiał badawczy do oceny i wnioskowania, a to umożliwiło sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup interesariuszy.

Na poniższym diagramie przedstawiono **proces opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji**.

DESK RESEARCH

Pierwszym elementem, który ma na celu określenie obszarów zdegradowanych jest analiza danych zastanych (desk research), która definiowana jest jako analiza dokumentów projektowych, prawnych, sprawozdań i innych materiałów źródłowych, która stanowić będzie bazę dla dalszych rozważań oraz ustaleń związanych z realizacją dalszych etapów badania. Analizie poddane zostały dane dotyczące pięciu sfer: sfery społecznej, sfery gospodarczej, sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej, sfery technicznej. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020*, dane te są wyznacznikami stanu kryzysowego i określają obszary zdegradowane.

ANALIZA WSKAŹNIKOWA

W celu określenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji opracowany został zestaw wskaźników, na który składały się zarówno wskaźniki ze sfery społecznej (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) jak i z pozostałych sfer tj. sfery gospodarczej, sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz sfery technicznej. Należy zaznaczyć, iż analiza wskaźnikowa przeprowadzona została przy uwzględnieniu podziału gminy Czyżew na miejscowości, takie podejście metodologiczne umożliwiło wytypowanie obszarów wymagających interwencji.

ANALIZA KARTOGRAFICZNA

Kolejnym etapem procesu była analiza kartograficzna, która jest metodą umożliwiającą analizę przestrzenną, dzięki wykorzystaniu zobrażeń kartograficznych w postaci map. Ponadto metoda kartograficzna pozwala na prezentowanie zjawisk w przestrzeni za pomocą diagramów, których rozmiary są odmienne dla poszczególnych wielkości zjawiska. W niniejszym opracowaniu analiza kartograficzna przeprowadzona została na poziomie miejscowości wchodzących w skład gminy Czyżew, co umożliwiło precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów, które należy poddać interwencji.

SYNTETYCZNY WSKAŹNIK PERKALA

Syntetyczny wskaźnik Perkala - jedna z metod porządkowania liniowego. Metoda ta charakteryzuje się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie. Syntetyczny wskaźnik Perkala daje możliwość zestawiania każdego pojedynczego miernika przy jednoczesnym otrzymaniu całościowego wskaźnika oceny społeczno-gospodarczej. Wskaźnik umożliwia zbadanie proporcjonalności analizowanego zjawiska w poszczególnych jednostkach. Interpretacja wskaźnika jest następująca: im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja jest gorsza. Zastosowanie syntetycznego wskaźnika Perkala w niniejszym opracowaniu umożliwiło obiektywne porównywanie obszarów przestrzennych (stref) i sfer problemowych podlegających diagnozie, a tym samym precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów wymagających interwencji. Interpretacja analizowanych wskaźników znajduje się bezpośrednio przy każdym z nich, w rozdziale „Analiza wskaźnikowa”.

Wyższa wartość wskaźnika syntetycznego obrazuje stan kryzysowy w jednostce ewidencyjnej - miejscowość.

Obliczenie syntetycznego wskaźnika Perkala poprzedzone zostało standaryzacją. Wskaźniki uzyskane w trakcie pierwszej fazy tworzenia diagnozy (dane pozyskane od instytucji/ organizacji) poddane zostały procesom standaryzacyjnym, które należą do jednego z rodzajów normalizacji. Zabieg ten na zmiennych statystycznych pozwala na osiągnięcie optymalnego uporządkowania oraz zmniejszenia zróżnicowania w danym obszarze. W procesie standaryzacji danych użyto następujących wzorów:

Standaryzacja dla stymulant – wskaźniki, dla których wyższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_i(x_{ij})}{\max_i(x_{ij}) - \min_i(x_{ij})}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

Stymulacja dla destymulant – wskaźniki, dla których niższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{\max_i(x_{ij}) - x_{ij}}{\max_i(x_{ij}) - \min_i(x_{ij})}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

z_{ij} – wartość zestandaryzowana cechy j dla strefy i,

X_{ij} – wartość cechy j w badanej jednostce przestrzennej i ,

Na podstawie zestandaryzowanych danych możliwe było obliczenie syntetycznych wskaźników w każdym z badanych obszarów. Poniżej zaprezentowano wzór na **wskaźnik syntetyczny Perkala**:

$$P_i = \frac{1}{m} \sum_{j=1}^m z_{ij}$$

P_i – wskaźnik Perkala dla i – tego obszaru,

z_{ij} – wartość zestandaryzowanej cechy j dla jednostki przestrzennej i ,

m – liczba cech wchodzących w skład wskaźnika syntetycznego,

j – numer wskaźnika w i – tej jednostce przestrzennej.

ANALIZA SWOT

Analiza ta obejmowała identyfikację i klasyfikację czynników wewnętrznych (mocne i słabe strony) i zewnętrznych (szanse i zagrożenia) warunkujących rozwój obszaru objętego badaniem. Zderzenie ze sobą mocnych i słabych stron z szansami i zagrożeniami pozwala określić pozycję (potencjał) obszaru, a także możliwość osłabienia lub wzmocnienia siły oddziaływania tych czynników.

W efekcie analizy otrzymujemy cztery listy: mocnych stron, słabych stron, szans oraz zagrożeń. Elementem analizy SWOT jest też sporządzenie syntezy na podstawie otrzymanych informacji, które winny się stać elementem strategii badanego obszaru. Metoda analizy SWOT jest, w odniesieniu do planów o charakterze społeczno-gospodarczym, najlepszym sposobem zidentyfikowania, sklasyfikowania, oceny i zdiagnozowania czynników wpływających na rozwój danego obszaru

i opracowania na tej podstawie najkorzystniejszej strategii.

DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Delimitacji obszarów zdegradowanych dokonano przy uwzględnieniu podziału terytorialnego Gminy Czyżew na miejscowości. W poniższej tabeli zaprezentowano listę miejscowości - jednostek ewidencyjnych wraz z liczbą mieszkańców

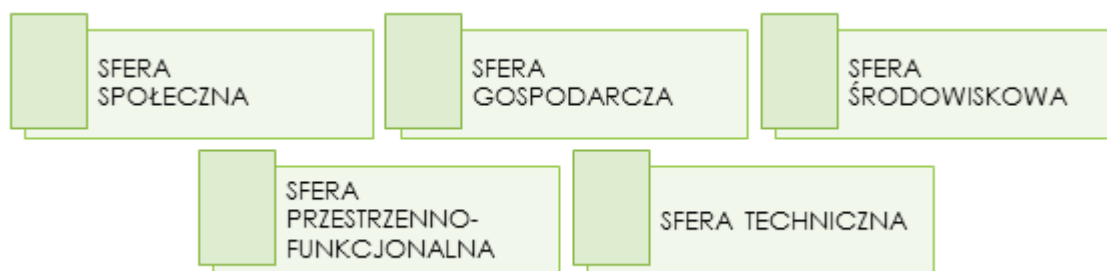
Tabela 1 Charakterystyka badanych miejscowości.

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Brulino Koski i Brulino Piwki	170
Czyżew – Chrapki	35
Czyżew - Ruś – Kolonia	81
Czyżew - Ruś – Wieś	130
Czyżew Siedliska	105
Czyżew – Sutki	172
Dąbrowa –Szatanki	15
Dąbrowa –Cherubiny	123

Dąbrowa – Kity	28
Dąbrowa – Michałki	136
Dąbrowa - Nowa Wieś	139
Dąbrowa Wielka	102
Dmochy – Glinki	125
Dmochy – Mrozy	60
Dmochy – Rodzonki	113
Dmochy – Wochoy	109
Dmochy – Wypychy	39
Godlewo Kolonia	53
Godlewo Piętaki	37
Jażwiny – Koczoty	25
Kaczyn Herbasy	109
Kaczyn Stary	154
Krzczkowo - Nowe Bieńki	98
Krzczkowo - Stare Bieńki	25
Krzczkowo Gromadzyn	100
Krzczkowo Mianowskie	157
Krzczkowo Szepielaki	50
Michałowo Wielkie	83
Ołdaki - Magna Brok	107
Rosochate Kościelne	351
Rosochate Nartoły	52
Siennica- Puziki	9
Siennica – Szymanki	30
Siennica – Kławy	43
Siennica – Lipusy	53
Siennica – Pietrasze	17
Siennica – Świąchy	55
Stokowo – Szerszenie	35
Szulborze Kozy	66
Świątek Strumiany	50
Zalesie Stare	70
Zalesie Stefanowo	88
Zaręby Bindugi	66
Zaręby Góry Leśne	65
Zaręby Skórki	60
Zaręby Świąchy	61
Czyżew	2641
Gmina Czyżew	6492

Na potrzeby opracowania diagnozy gminy Czyżew, przygotowano zestaw wskaźników, które podzielono na cztery sfery. Pierwszą sferą są zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym. Ponadto zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku oraz z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji programów operacyjnych na lata 2014 – 2020*, w ramach opracowania wzięte pod uwagę będą również następujące sfery: gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna.

Rysunek 1. Podział sfer

Dla każdej z pięciu sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej) **wartością referencyjną była średnia wartość wskaźnika dla gminy Czyżew.**

We wszystkich strefach - jednostkach ewidencyjnych, posługiwano się stymulantą¹ lub destymulantą². Dane z roku 2015 wykorzystano do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, wcześniejsze lata, pozwoliły zbadać zjawiska jakie występują na przestrzeni lat (pozytywne/negatywne).

Tabela 2. Lista wskaźników dla roku 2015

SFERA SPOŁECZNA	
1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
3	Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców
4	Liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców
5	Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców
6	Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
7	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
8	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
9	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
10	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców
11	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców
12	Liczba osób nowo zameldowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
13	Przyrost naturalny
14	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
15	Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców

¹ Stymulanta-dodatnia korelacja ze zmienną objaśnianą; wzrost wartości zmiennej objaśniającej prowadzi do wzrostu zmiennej objaśnianej(w naszym przypadku im wyższa wartość tym gorzej- kumulacja negatywnych zjawisk)

² ujemna korelacja ze zmienną objaśnianą; wzrost wartości zmiennej objaśniającej prowadzi do spadku zmiennej objaśnianej(w naszym przypadku, im mniejsza wartość tym gorzej- kumulacja negatywnych zjawisk)

SFERA GOSPODARCZA	
16	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 mieszkańca
17	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 mieszkańca
SFERA ŚRODOWISKOWA	
18	Azbest - Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA ORAZ TECHNICZNA	
19	Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 1 mieszkańca
20	Liczba przystanków w przeliczeniu na 1 mieszkańca

DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Obszar rewitalizacji wyznaczony został na obszarach, na których zdiagnozowano stan kryzysowy z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z czterech sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Ponadto w trakcie delimitacji obszaru rewitalizacji uwzględniono znaczenie obszaru do rozwoju lokalnego.

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji oparte zostało na analizie desk research, analizie wskaźnikowej. Zastosowanie różnych metod badawczych pozwoliło uzupełnić informacje zdobyte jedną metodą – innymi. Sytuacja taka jest korzystna z punktu widzenia weryfikacji i pogłębienia danych. Powstał w ten sposób szerszy materiał do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup zainteresowanych rewitalizacją.

KONSULTACJE SPOŁECZNE

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Pozwalają na uzyskanie opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których dotkną - bezpośrednio lub pośrednio - skutki proponowanych przez administrację działań. Przeprowadzone konsultacje społeczne stanowią szansę by stworzony dokument uwzględniał oczekiwania grup, do których jest adresowany.

Podczas trwania konsultacji społecznych interesariusze, przede wszystkim mieszkańcy, ale także przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony miały możliwość zapoznania się z treścią konsultowanych dokumentów. Konsultacje nie ograniczą się jednak tylko do przedstawienia dokumentu, ale także do wysłuchania opinii na jego temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.

DIAGNOZA

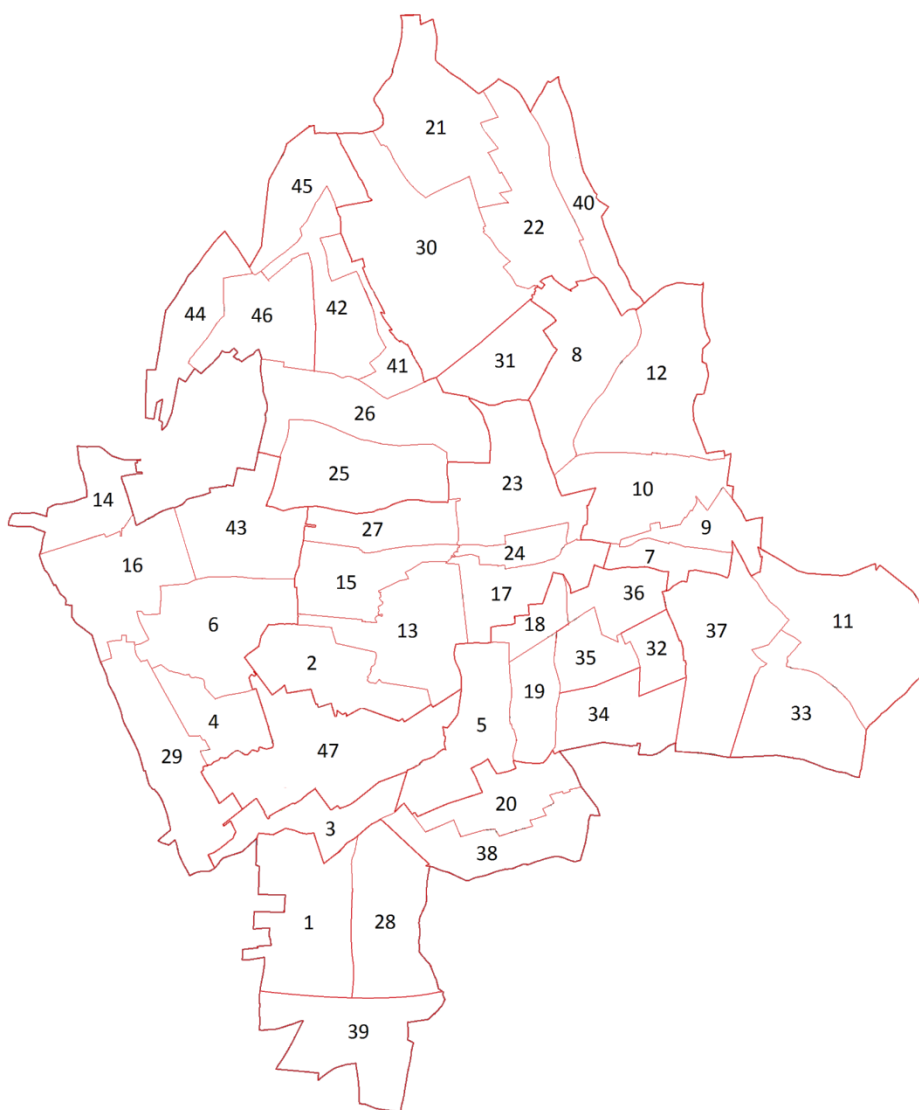
DESK RESEARCH - OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY CZYŻEW

Od 2011 roku gmina Czyżew jest jedną z gmin miejsko - wiejskich powiatu wysokomazowieckiego, który leży w południowo - zachodniej części województwa podlaskiego. Siedziba tej jednostki znajduje w mieście Czyżew. Gmina ta graniczy z gminami Zambrów (powiat zambrowski), Wysokie Mazowieckie, Szepietowo, Klukowo oraz z gminami leżącymi administracyjnie w województwie mazowieckim: Andrzejewo, Szulborze Wielkie, Nur, Boguty Pianki (powiat ostrowski). Do końca 2010 roku, gmina ta funkcjonowała jako gmina wiejska Czyżew-Osada, po ponownym uzyskaniu przez Czyżew praw miejskich w 2011 roku i przyłączeniu do obszaru wsie Czyżew-Stacja i Czyżew-Złote Jabłko, jednostkę przeobrażono na gminę miejsko-wiejską. Gmina podzielona jest na 46 jednostek pomocniczych tj. sołectw:

1. Brulino Koski i Brulino Piwki,	24. Krzeczkowo - Stare Bieńki,
2. Czyżew – Chrapki,	25. Krzeczkowo Gromadzyn,
3. Czyżew - Ruś – Kolonia,	26. Krzeczkowo Mianowskie,
4. Czyżew - Ruś – Wieś,	27. Krzeczkowo Szepielaki,
5. Czyżew Siedliska,	28. Michałowo Wielkie,
6. Czyżew – Sutki,	29. Ołdaki - Magna Brok,
7. Dąbrowa –Szatanki,	30. Rosochate Kościelne,
8. Dąbrowa –Cherubiny,	31. Rosochate Nartoły,
9. Dąbrowa – Kity,	32. Siennica- Puziki,
10. Dąbrowa – Michałki,	33. Siennica – Szymanki,
11. Dąbrowa - Nowa Wieś,	34. Siennica – Kławy,
12. Dąbrowa Wielka,	35. Siennica – Lipusy,
13. Dmochy – Glinki,	36. Siennica – Pietrasze,
14. Dmochy – Mrozy,	37. Siennica – Święchy,
15. Dmochy – Rodzonki,	38. Stokowo – Szerszenie,
16. Dmochy – Wochy,	39. Szulborze Kozy,
17. Dmochy – Wypychy,	40. Święck Strumiany,
18. Godlewo Kolonia,	41. Zalesie Stare,
19. Godlewo Piętaki,	42. Zalesie Stefanowo,
20. Jażwiny – Koczoty,	43. Zaręby Bindugi,
21. Kaczyn Herbasy,	44. Zaręby Góry Leśne,
22. Kaczyn Stary,	45. Zaręby Skórki,
23. Krzeczkowo - Nowe Bieńki,	46. Zaręby Święchy.

Mapa 1 Podział Gminy Czyżew

Lp.	Sołectwo
1	Brulino Koski i Bruno Piwki
2	Czyżew – Chrapki
3	Czyżew - Ruś – Kolonia
4	Czyżew - Ruś – Wieś
5	Czyżew Siedliska
6	Czyżew – Sułki
7	Dąbrowa –Szatanki
8	Dąbrowa –Cherubiny
9	Dąbrowa – Kity
10	Dąbrowa – Michałki
11	Dąbrowa - Nowa Wieś
12	Dąbrowa Wielka
13	Dmochy – Glinki
14	Dmochy – Mrozy
15	Dmochy – Rodzonki
16	Dmochy – Wochy
17	Dmochy – Wypychy
18	Godlewo Kolonia
19	Godlewo Piętaki
20	Jażwiny – Koczły
21	Kaczyn Herbasy
22	Kaczyn Stary
23	Krzczkowo - Nowe Bieńki
24	Krzczkowo - Stare Bieńki
25	Krzczkowo Gromadzyn
26	Krzczkowo Mianowskie
27	Krzczkowo Szepielaki
28	Michałowo Wielkie
29	Oldaki - Magna Brak
30	Rosochate Kościelne
31	Rosochate Nartoty
32	Siennica- Puzki
33	Siennica – Szymanki
34	Siennica – Klawy
35	Siennica – Lipusy
36	Siennica – Pietrasze
37	Siennica – Święchy
38	Stokowo – Szerzenie
39	Szulborze Kozy
40	Święt: Strumiany
41	Zalesie Stare
42	Zalesie Stefanowo
43	Zaręby Bindugi
44	Zaręby Góry Leśne
45	Zaręby Skórki
46	Zaręby Święchy
47	Czyżew

Źródło: opracowanie grupa BST

Pod względem geograficznym gmina Czyżew położona jest w całości na obszarze Wysoczyzny Mazowieckiej. Wysoczyzna Wysokomazowiecka wchodzi w skład Niziny Północno-podlaskiej. Sieć rzeczna na terenie gminy stanowi rzeka Brak z dopływami Brak Mały, Penchratka, Kanał Szumowo-Łątownica, Ciek spod Dąbrowy oraz Siennica.

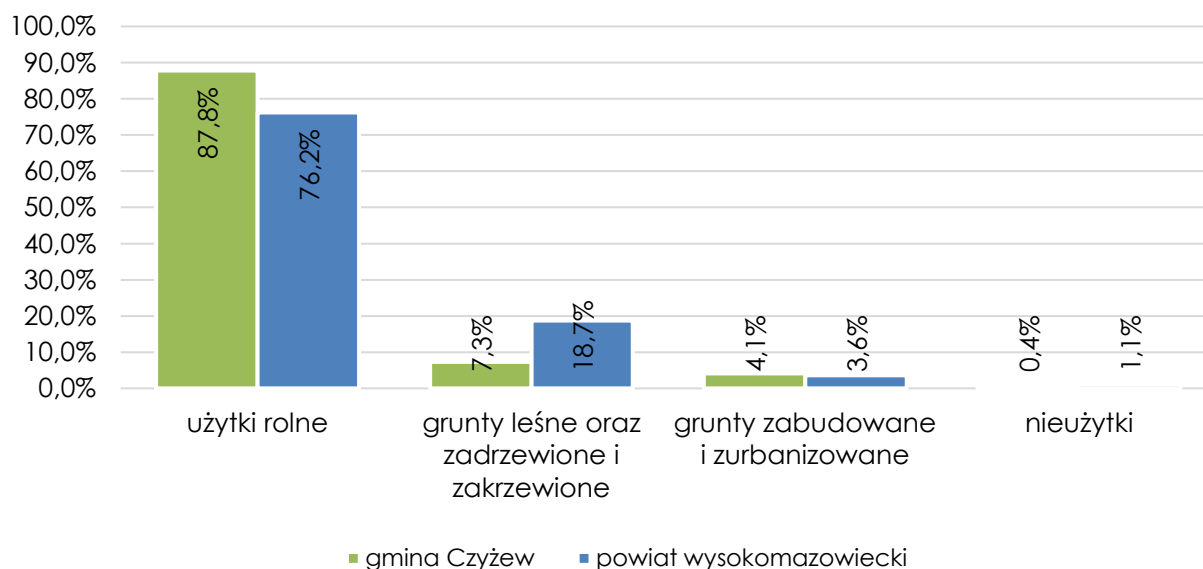
Do rejestru zabytków nieruchomości, zlokalizowanych na obszarze gminy Czyżew zaliczyć należy między innymi:

- cmentarz żołnierzy rosyjskich z I wojny światowej w Brulino-Koski,
- kościół parafialny pod wezwaniem św. Piotra i Pawła z 1874 roku w Czyżewie oraz zespół cmentarza rzymskokatolickiego w Czyżewie,
- Zespół dworsko-parkowy w Czyżewie,
- Kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Biskupa Męczennika oraz cmentarz rzymskokatolicki w Dąbrowie Wielkiej,

- dworzec kolejowy z poł. XIX w Czyżew Stacja,
- Kościół parafialny p.w. Św. Doroty z 1546 r., dzwonnica drewniana z 1775 oraz cmentarz rzymskokatolicki w Rosochatym kościelnym w Rosochatym Kościelnym.

Powierzchnia gminy - 13040 hektarów, zajmuje 10,1% powiatu wysokomazowieckiego. W 2014 roku znacznym udziałem w powierzchni gminy charakteryzowały się użytki rolne, które łącznie zajmują 11454 hektarów, czyli 87,8% terenu gminy Czyżew, z czego grunty orne -75%, sady - 1%, łąki trwałe -2%, pastwiska trwałe - 8%, grunty rolne zabudowane - 2% . Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują jedynie 4,1% powierzchni jednostki administracyjnej, natomiast grunty leśne, zadrzewione oraz zakrzewione zajmują łącznie 7,3%.

Rysunek 2. Kierunki wykorzystania gruntów powierzchniowych. Stan na dzień 31.12.2014

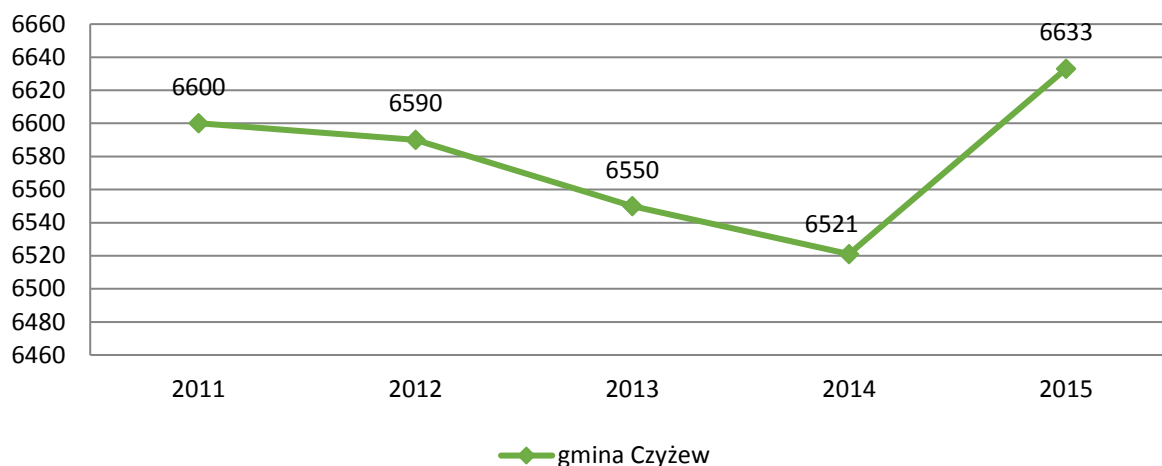

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Od 2011 roku notuje się ciągły spadek liczby mieszkańców gminy, jak i powiatu. W 2011 roku gminę zamieszkiwały 6600 osób, w 2012 – 6590, w 2013 – 6550. Pod koniec 2014 roku w gminie Czyżew mieszkało 6521osób, czyli 11,1% mieszkańców powiatu wysokomazowieckiego, gdzie w 2014 roku mieszkało 58519 osób. w roku 2015 zauważalny jest wzrost liczby mieszkańców o 112 osób.

W powiecie w 2011 zamieszkiwały 59471 osoby, w 2012 – 59154, w 2013 – 58793. W analizowanym okresie tj. 2011-2014, średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosiła od 50 do 51 osób na km², natomiast w powiecie wskaźnik ten utrzymywał się na poziomie 45-46 osób/km².

Rysunek 3. Liczba mieszkańców gminy Czyżew. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Analizując dane statystyczne pod kątem ekonomicznych grup wieku, w strukturze ludności dominowała ludność w wieku produkcyjnym (66,7% ogółu mieszkańców w 2015 roku). Należy zwrócić uwagę, że było więcej osób w wieku przedprodukcyjnym niż w wieku poprodukcyjnym (o 3,6 punktu procentowego). Jest to zjawisko negatywne, świadczące o starzejącym się społeczeństwie. Strukturę wieku mieszkańców gminy Czyżew ilustruje tabela numer 3.

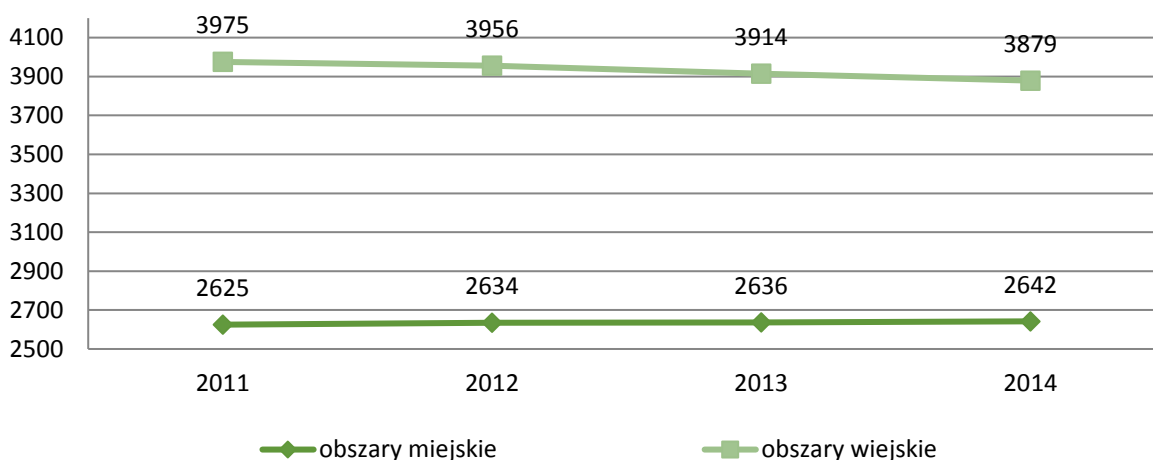
Tabela 3. Struktura mieszkańców gminy pod względem wieku ekonomicznego. Stan na dzień 31.12.

Wyszczególnienie	Odsetek ogółem	Odsetek mężczyzn	Odsetek kobiet
Wiek przedprodukcyjny	21,1%	21,3%	20,8%
Wiek produkcyjnym	61,4%	66,7%	56,2%
Wiek poprodukcyjnym	17,5%	12,0%	23,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, obszary wiejskie gminy Czyżew zamieszkuje więcej osób, aniżeli obszary miejskie. W 2014 roku, obszary wiejskie zamieszkiwało 59,5% mieszkańców gminy, czyli 3879 osób, natomiast na obszarach miejskich – 2642 osób, czyli 40,5% mieszkańców całej gminy. Na przynależnych do gminy obszarach wiejskich, od 2011 roku notuje się spadek liczby mieszkańców, natomiast na obszarach miejskich wzrost mieszkańców. W 2014 roku na obszarach wiejskich mieszkało o 96 osób mniej niż w 2011 roku, natomiast w 2014 roku, na obszarach miejskich mieszkało o 17 osób mniej niż w 2011 roku.

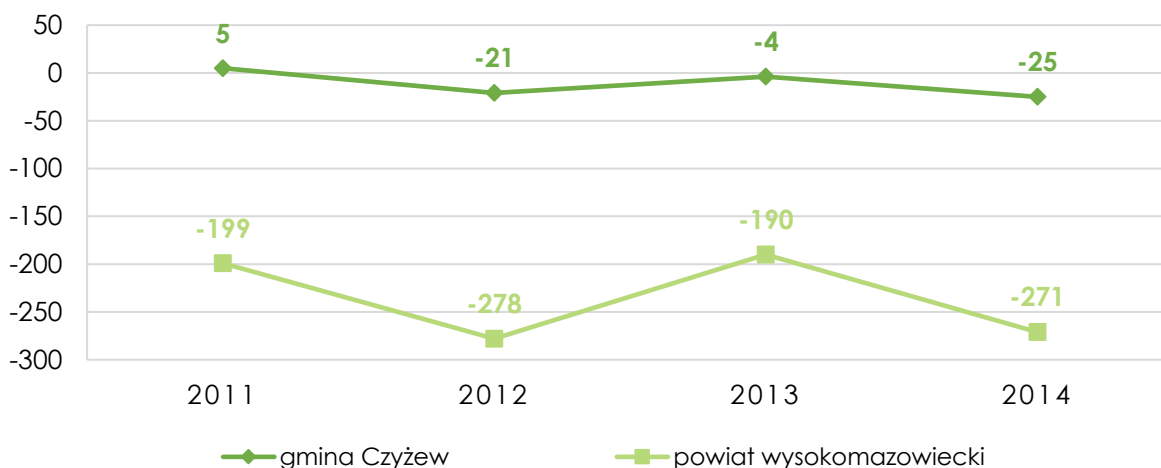
Rysunek 4. Liczba mieszkańców gminy Czyżew wg miejsca zamieszkania. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Jedynie w 2011 roku zanotowano dodatnie saldo migracji w gminie Czyżew. W tym roku zanotowano 237 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 232 wymeldowania, przez co saldo migracji w 2011 roku wyniosło 5. W innych latach analizowanego okresu, zanotowano ujemne saldo migracji wewnętrznych. W 2012 roku, wskaźnik ten wynosił -21, w 2013 saldo migracji wyniosło -4. Największe ujemne saldo migracji w ruchu wewnętrznym w gminie zanotowano w 2014 roku, kiedy to zarejestrowano 55 zameldowań oraz 80 wymeldowania, przez co saldo migracji w tym roku wyniosło -25. Na poziomie powiatu wysokomazowieckiego, w analizowanym okresie zanotowano jedynie ujemne saldo migracji w ruchu wewnętrznym. W 2011 roku saldo to wyniosło -199, w 2012 -278, w 2013 roku -190, natomiast w 2014 wyniosło -271.

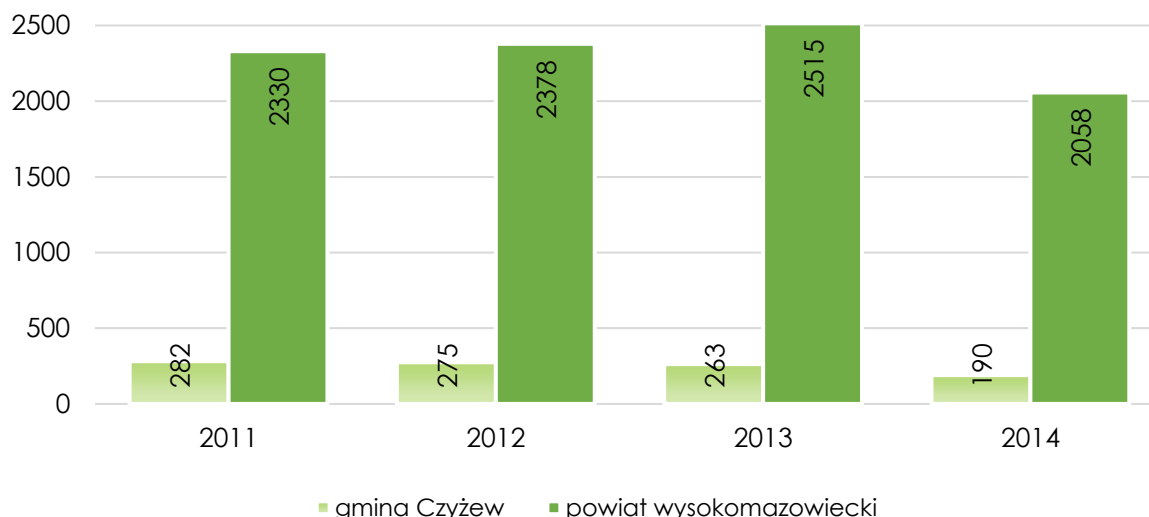
Rysunek 5. Saldo migracji na pobyt stały wewnętrzny. Stan na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

W analizowanym okresie czasu, na terenie gminy Czyżew notuje się ciągły spadek liczby osób bezrobotnych. W roku 2014 w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 190 mieszkańców gminy, czyli o 92 osób mniej aniżeli w 2011 roku. W 2014 roku w gminie zarejestrowano najmniejszą liczbę osób bezrobotnych – 190 osób, z kolei ich największą liczbę odnotowano w roku 2011 – 282 osób. Na poziomie powiatu, największą liczbę osób bezrobotnych zarejestrowano w 2013 roku – 2515 osób, najmniej natomiast rok później - 2058.

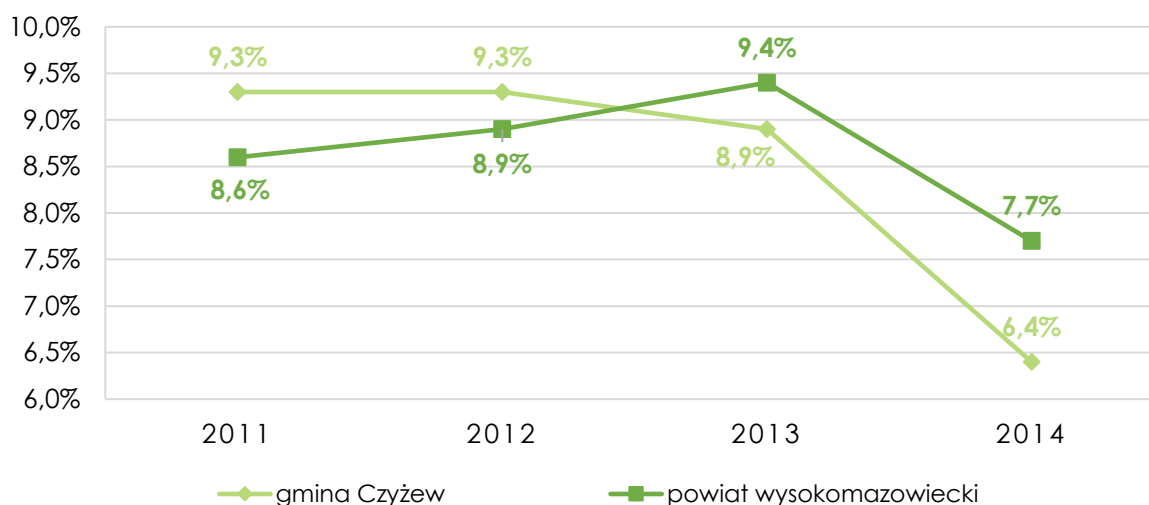
Rysunek 6. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Pomiędzy 2011 a 2014 rokiem, najwyższą, szacowaną stopę bezrobocia rejestrowanego w gminie zanotowano w 2011 i 2012 roku, natomiast w powiecie – w 2013 roku. Najwyższy wskaźnik szacowanej stopy bezrobocia rejestrowanego w gminie Czyżew wyniósł 9,3%, natomiast w powiecie wysokomazowieckim – 9,4%. Najniższą szacowaną stopę bezrobocia w gminie zanotowano w 2014 roku, kiedy to wskaźnik ten wynosił 6,4%, natomiast stopa bezrobocia rejestrowanego na poziomie powiatu w tym okresie wynosiła 7,7%. W 2014 roku zanotowano jedyny w analizowanym czasie spadek stopy bezrobocia rejestrowanego dla powiatu. W porównaniu z rokiem 2013, w 2014 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie spadła z poziomu 9,4% do 7,7%.

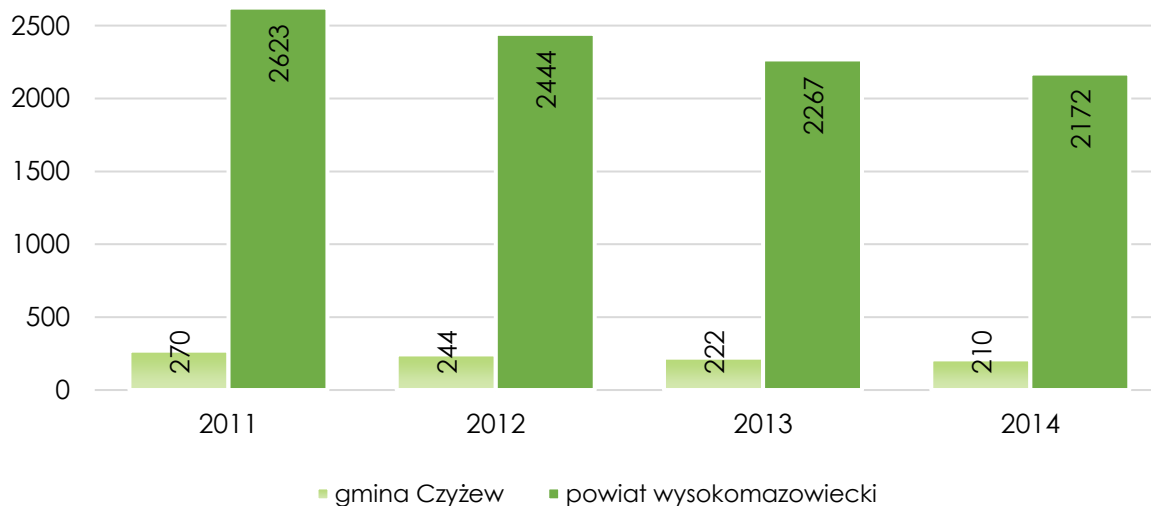
Rysunek 7. Stopa bezrobocia rejestrowanego. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

W gminie Czyżew, jak i powiecie wysokomazowieckim, od 2011 roku notuje się ciągły spadek rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne na dzieci. W tym okresie liczba rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne w gminie spadła z 270 do 210 rodzin. W powiecie wysokomazowieckim w 2011 roku, 2623 rodziny otrzymywały świadczenie rodzinne na dzieci, natomiast w 2014 roku już 2172. Udział rodzin pochodzących z obszaru gminy Czyżew w ogólnej liczbie rodzin z powiatu wysokomazowieckiego otrzymujących świadczenia rodzinne na dzieci w analizowanym okresie wynosił około 10%.

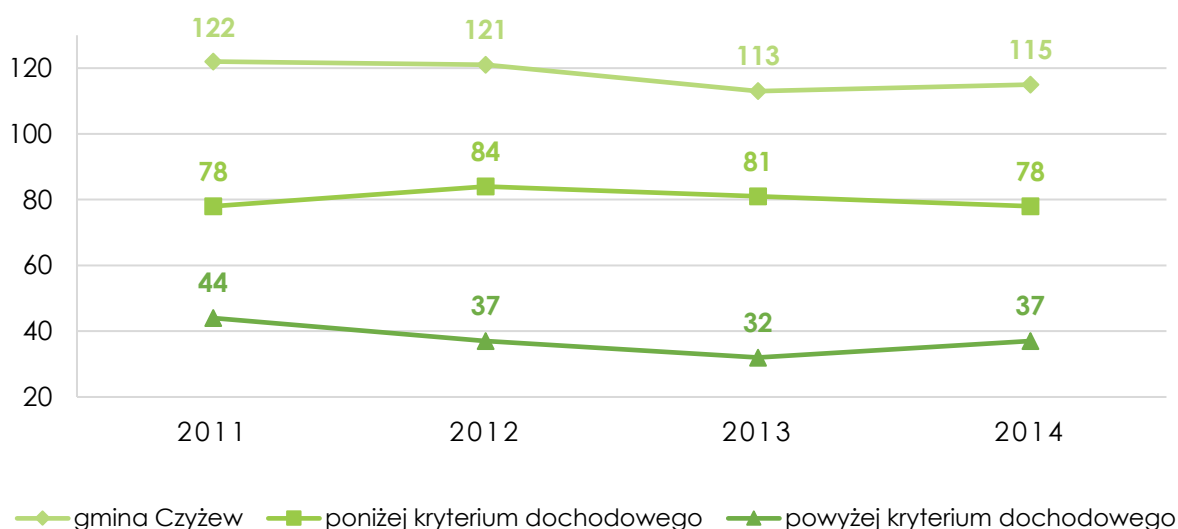
Rysunek 8. Liczba rodzin otrzymujące świadczenia rodzinne na dzieci. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Najmniej gospodarstw korzystających z pomocy społecznej zanotowano w 2013 roku, kiedy to 113 gospodarstw otrzymywało pomoc w gminie, z czego w 81 gospodarstwach wystąpił dochód poniżej wyznaczonego progu dochodowego. Najwięcej gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Czyżew zanotowano w 2011 roku, kiedy to 122 gospodarstw domowych otrzymywało pomoc z pomocy społecznej, w tym 78 gospodarstw miało dochód niższy od wyznaczonego progu dochodowego. W 2014 roku blisko 9,4% gospodarstw korzystających z pomocy społecznej w powiecie wysokomazowieckim, pochodziło z gminy Czyżew.

Rysunek 9. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Stan na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe dane na temat liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Na koniec 2015 roku odnotowano liczbę 224 osób korzystających z pomocy społecznej. 192 osoby korzystały z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Natomiast liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” wyniosła 19.

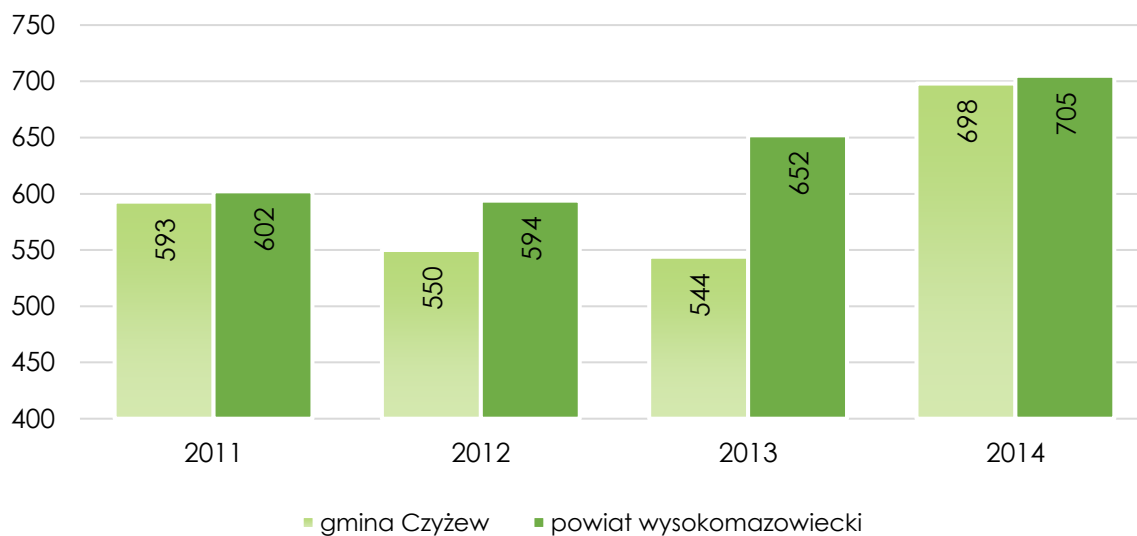
Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej oraz objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta”. Stan na koniec 2015r.

Wyszczególnienie	Liczba osób w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	334
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	174
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	192
Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej	128
Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta”	19

Źródło: opracowanie na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

W 2014 roku zanotowano największą liczbę dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego z gminy. W tym roku na każde tysiąc dzieci w wieku od 3 do 5 lat do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 698 dzieci. Najmniejszą wartość tego wskaźnika dla gminy odnotowano rok wcześniej tj. 2013 roku. W tym okresie na każdy tysiąc dzieci w wieku od 3 do 5 lat do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 544 dzieci. Na poziomie powiatu wysokomazowieckiego, największą wartość tego wskaźnika zanotowano w 2014 roku – 698 dzieci/1000, natomiast najmniejszy w 2012 – 594.

Rysunek 10. Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. Dzieci w wieku 3-5 lat. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

W 2014 roku na terenie gminy Czyżew funkcjonowały 3 szkoły podstawowe, natomiast w powiecie wysokomazowieckim 30. W analizowanym okresie, jedynie w 2014 roku zanotowano wzrost liczby uczniów szkół podstawowych w gminie. W tym okresie uczniów w tego typu placówkach było 462, co w porównaniu z rokiem poprzednim jest o 25 uczniów więcej. Od 2011 do 2013 roku liczba uczniów w gminnych szkołach podstawowych zmalała z poziomu 488 do 437 uczniów, czyli o 51 osób mniej. W 2014 roku uczniowie w gminie Czyżew stanowili 13,4% uczniów szkół podstawowych z powiatu wysokomazowieckiego.

Aktualnie na terenie gminy funkcjonują 3 szkoły podstawowe. W tabeli poniżej zaprezentowano, jakie miejscowości obejmują okręgiem poszczególne szkoły podstawowe.

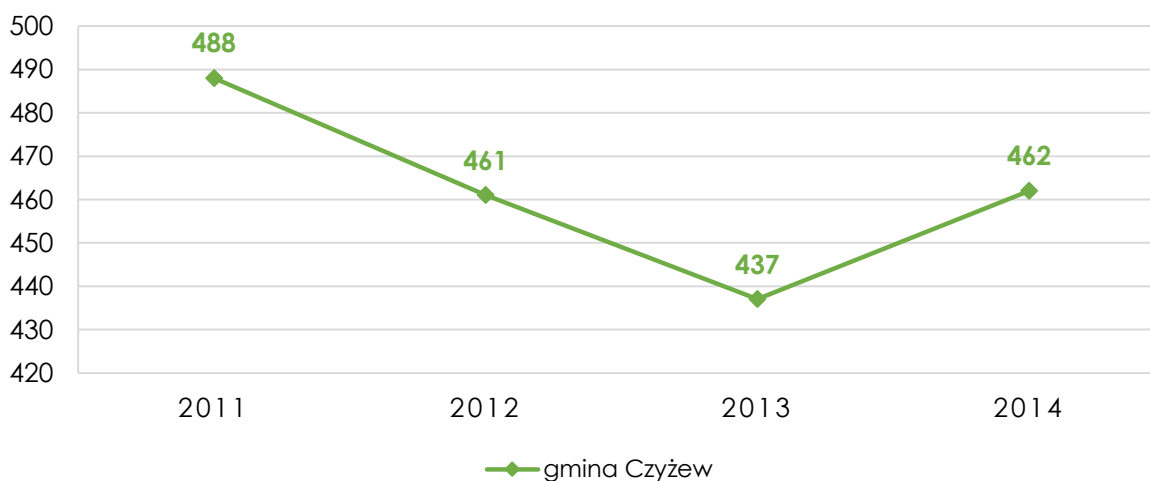
Tabela 5. Przyporządkowanie miejscowości z terenu gminy do poszczególnych szkół (stan na 01.06.2016)

Lp.	Nazwa szkoły	Miejscowości
-----	--------------	--------------

<p>1. Szkoła podstawowa w Czyżewie</p>	<p>1) miasto Czyżew,</p> <p>2) miejscowości o statusie wsi: Brulino-Koski, Brulino-Piwki, Czyżew-Chrapki, Czyżew Ruś-Kolonia, Czyżew Ruś-Wieś, Czyżew-Siedliska, Czyżew-Sutki, Czyżew-Złote Jabłko, Dąbrowa-Nowa Wieś, Dmochy-Glinki, Dmochy-Mrozy, Dmochy-Rodzonki, Dmochy-Wochy, Dmochy-Wypychy, Godlewo-Kolonia, Godlewo-Piętaki, Jażwiny-Koczoty, Krzeczkowo-Nowe Bieńki, Krzeczkowo-Stare Bieńki, Krzeczkowo-Szepielaki, Michałowo Wielkie, Ołdaki-Magna Brok, Siennica-Klawy, Siennica-Lipusy, Siennica-Pietrasze, Siennica-Puziki, Siennica-Szymanki, Siennica-Święchy, Stokowo-Szerszenie, Szulborze-Kozy, Zaręby-Bindugi,</p> <p>3) miejscowości o statusie części wsi: Siennica-Gizy, Siennica-Łukasz, Siennica-Pierce i Stokowo-Bučki.</p>
<p>2. Szkoła podstawowa w Rosochatym Kościelnym</p>	<p>1) miejscowości o statusie wsi: Kaczyn-Herbasy, Kaczyn Stary, Krzeczkowo-Gromadzyn, Krzeczkowo Mianowskie, Rosochate Kościelne, Rosochate-Nartoły, Święck-Strumiany, Zalesie Stare, Zalesie-Stefanowo, Zaręby-Góry Leśne, Zaręby-Skórki, Zaręby-Święchy.</p>
<p>3. Szkoła Podstawowa w Dąbrowie Wielkiej</p>	<p>1) miejscowości o statusie wsi: Dąbrowa-Cherubiny, Dąbrowa-Kity, Dąbrowa-Michałki, Dąbrowa-Szatanki, Dąbrowa Wielka,</p> <p>2) miejscowości o statusie części wsi: Krzeczkowo-Nowe Bieńki kolonia.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Rysunek 11. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12

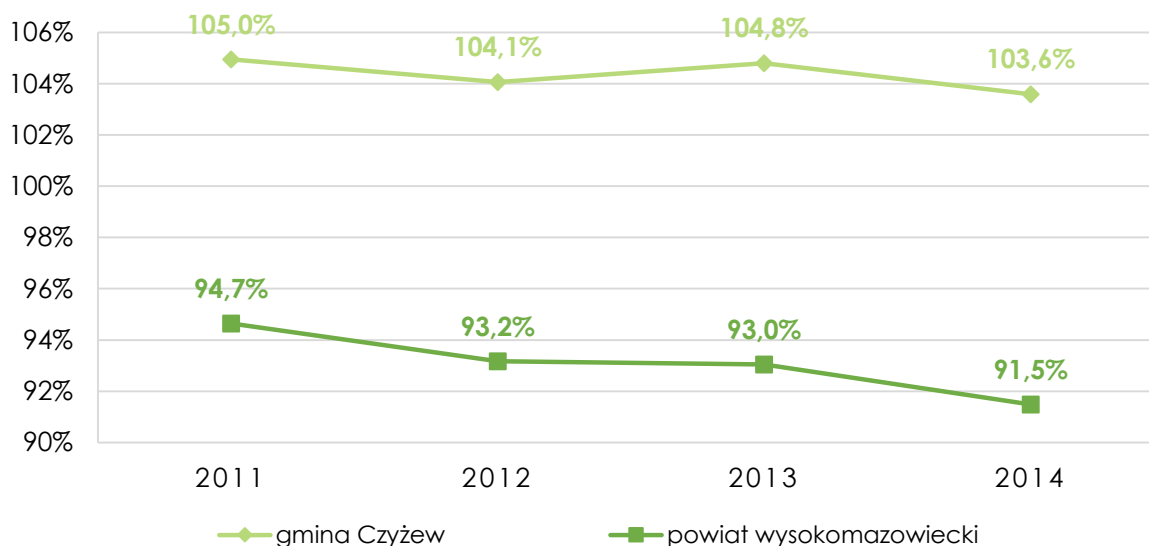

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

W analizowanym okresie, współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w gminie Czyżew przekraczał poziom stu procent. Najmniejszy poziom współczynnika skolaryzacji brutto zanotowano w 2014 roku – 103,6%, natomiast największy w 2011 roku – 105%. Od 2011 roku, na poziomie powiatu rejestruje się ciągły spadek

współczynnika skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych. W 2011 roku wskaźnik ten wynosił – 94,7%, w 2012 – 93,2%, 2013 roku – 93%, natomiast w 2014 już 91,5%.

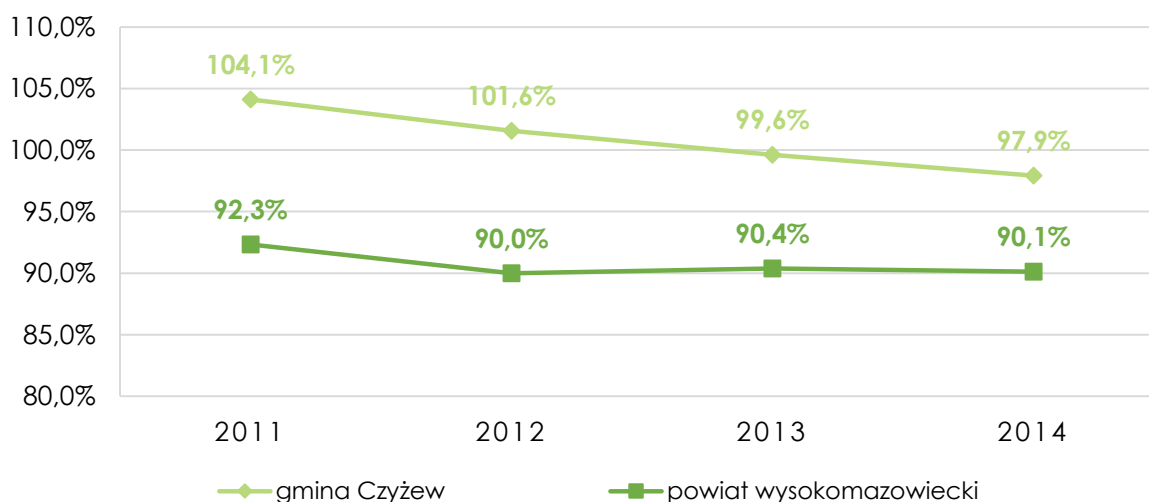
Rysunek 12. Współczynnik skolaryzacji brutto: szkoły podstawowe. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Współczynnik skolaryzacji brutto dla gimnazjów na terenie gminy Czyżew od 2011 roku ulega ciągłemu spadkowi. W 2011 roku wskaźnik ten wynosił – 104,1%, w roku następnym wynosił już 101,6%, w 2013 roku – 99,6%, natomiast w 2014 roku 97,9%. W gimnazjach z terenu powiatu współczynnik skolaryzacji od 2012 roku utrzymywał się na poziomie 90%, jedynie w 2011 roku wynosił 92,3%.

Rysunek 13. Współczynnik skolaryzacji brutto: gimnazja. Stan na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Poniższa tabela prezentuje średnie procentowe wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015 w gminie Czyżew w porównaniu do średnich wyników uzyskanych w kraju, województwie oraz powiecie. Należy zwrócić uwagę, że uczniowie gminy Czyżew uzyskiwali w niemalże wszystkich częściach egzaminu (język polski, historia-Wos, część przyrodnicza) porównywalne średnie wyniki do wskazanych w tabeli jednostek terytorialnych. Jedynie w przypadku

języka angielskiego, zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym, widoczne są większe dysproporcje.

Średnie wyniki

z języka angielskiego – poziom podstawowy wyniosły w gminie Czyżew 60%, natomiast średnie wyniki dla kraju są o 7% wyższe, dla województwa o 8%, jedynie dla powiatu odnotowano średnie wyniki wyższe o 3% w stosunku do gminy.

Średnie wyniki egzaminu z języka angielskiego – poziom rozszerzony dla gminy Czyżew wyniosły 40%, z kolei dla kraju wyniki wyższe były o 8%, dla województwa o 9%, a dla powiatu o 5%.

Tabela 6. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015

Część egzaminu	Kraj	Województwo	Powiat	Gmina Czyżew
J. polski	62%	62%	64,0%	62%
Historia-Wos	64%	65%	65%	61%
Matematyka	48%	50%	50%	46%
Przyrodnicza	50%	51%	51%	49%
J. angielski podstawowy	67%	68%	63%	60%
J. angielski rozszerzony	48%	49%	45%	40%

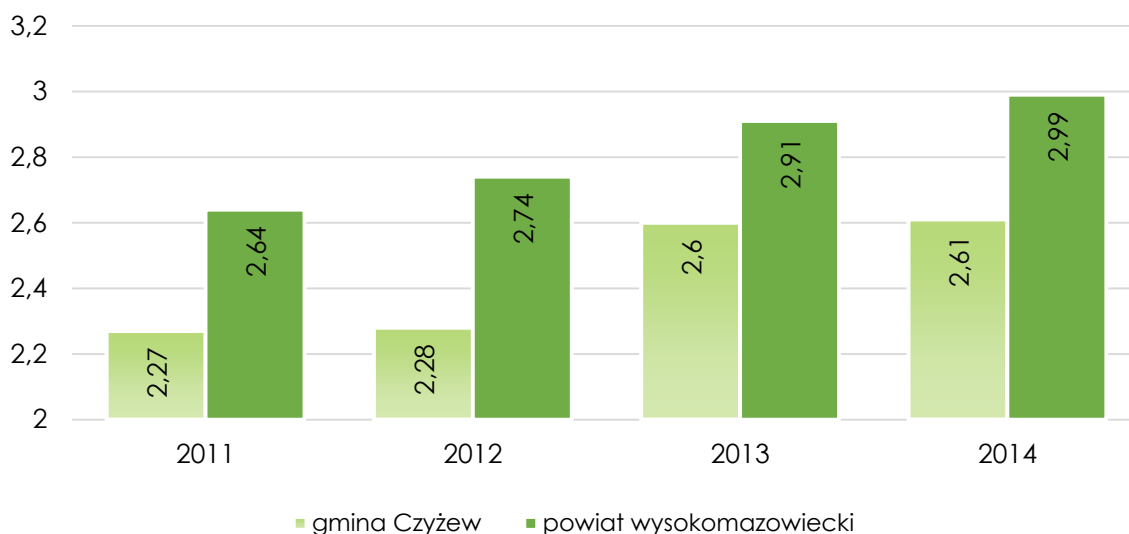
Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy.

W analizowanym okresie czasu notowało się stały wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych średnio przypadających na każde 1000 mieszkańców. W 2011 roku na każdych 1000 mieszkańców gminy funkcjonowały średnio 2,27 podmioty gospodarki narodowej o charakterze fundacji, stowarzyszenia lub organizacji społecznej. Największą średnią liczbę fundacji, stowarzyszeń

i organizacji społecznych na każdy 1000 mieszkańców zanotowano w 2014 roku, gdy wartość wyniosła 2,61.

Analogiczną sytuację zanotowano na poziomie powiatu. Od 2011 do 2014 roku zanotowano wyłącznie wzrost wartości tego wskaźnika. W 2011 roku wynosił 2,64 fundacji, stowarzyszenia lub organizacji społecznej na każde 1000 mieszkańców, natomiast w 2014 roku – 2,99.

Rysunek 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców. Stan na dzień 31.12

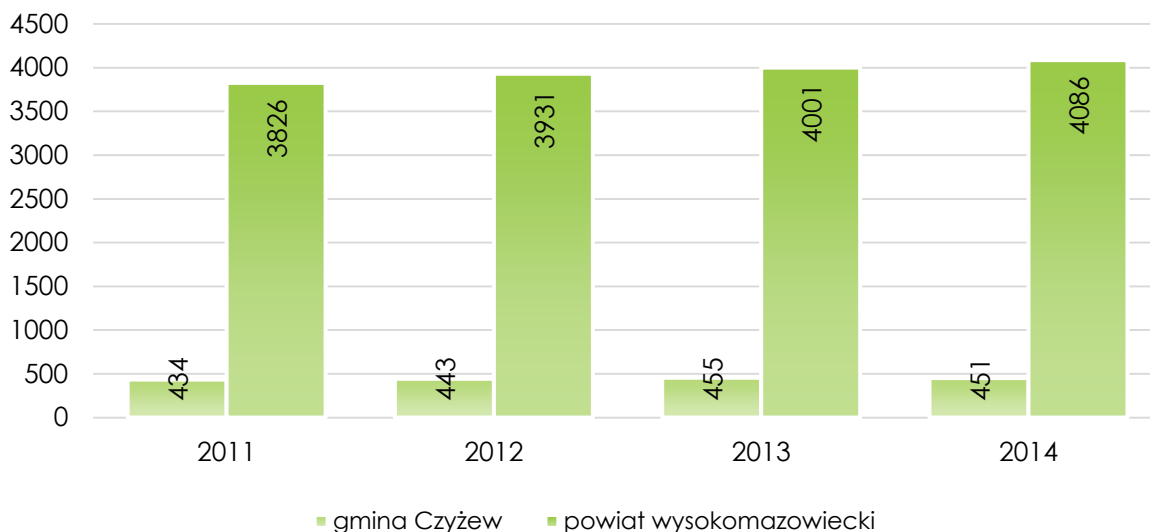
Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Ponadto warto zaznaczyć działalność kulturalną Gminnego Ośrodka Kultury w gminie Czyżew. Na uwagę zasługuje przede wszystkim ilość organizowanych imprez cyklicznych, których w roku 2015 miało miejsce aż 9, ponadto Gminny Ośrodek Kultury w roku 2015 zorganizował liczne inne imprezy np. występy, spektakle, koncerty, konkursy. Uczestnicy Gminnego Ośrodka Kultury zdobywali liczne nagrody i wyróżnienia w różnorodnych konkursach.

SFERA GOSPODARCZA

W 2014 roku w gminie Czyżew zarejestrowanych było 451 podmiotów gospodarki narodowej. Wartość ta była niższa o 4 podmioty od wartości z 2013 roku, kiedy to zanotowano najwyższą liczbę zarejestrowanych podmiotów w gminie – 455 PNG. Najniższą zanotowaną wartością było 434 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2011 roku. Na poziomie powiatu w analizowanym okresie czasu notuje się wyłącznie wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej. W 2011 roku w powiecie zarejestrowanych było 3826 podmiotów, w 2012 – 3931, 2013 – 4001, natomiast w 2014 – 4086.

Rysunek 15. Liczba podmiotów gospodarki narodowej. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Na poziomie gminy, w analizowanym okresie czasu zanotowano spadek liczby podmiotów zajmujących się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. Największą zanotowaną liczbę podmiotów związanych z działalnością rolniczą w analizowanym okresie czasu stwierdzono w 2011 roku – 27. Najmniej podmiotów związanych z tą działalnością notowano w 2014 roku – 21. W 2014 roku, podmiotów zajmujących się przemysłem i budownictwem w gminie zarejestrowanych było 111, w 2013 – 115, w 2012 – 108, natomiast w 2011 roku – 101. Ciągły wzrost liczby podmiotów notuje się wśród przedsiębiorstw zajmujących się pozostałą działalnością. Od 2011 do 2014 roku, liczba tych przedsiębiorstw wzrosła o 15 jednostek.

Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie podział ze względu na rodzaj działalności wg klasyfikacji PKD 2007. Stan na dzień 31.12

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	29	26	27	21
przemysł i budownictwo	101	108	115	111
pozostała działalność	304	309	313	319

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

W gminie, jak i w powiecie dominują podmioty gospodarki narodowej zatrudniające do dziewięciu pracowników. W 2011 roku, jak i w latach następnym, tylko około 3,3% podmiotów z gminy Czyżew zatrudniało od 10 do 49 pracowników. W 2011 roku przedsiębiorstw o tej klasie wielkości było 414, w 2012 – 428, w 2013 – 440, natomiast rok później – 436. Do roku 2012, na terenie gminy funkcjonowało po jednym z przedsiębiorstw zatrudniających od 50 do 249 osób oraz od 250 – 999 pracowników.

Tabela 8. Liczba podmiotów gospodarki narodowej ze względu na klasę wielkości. Stan na dzień 31.12

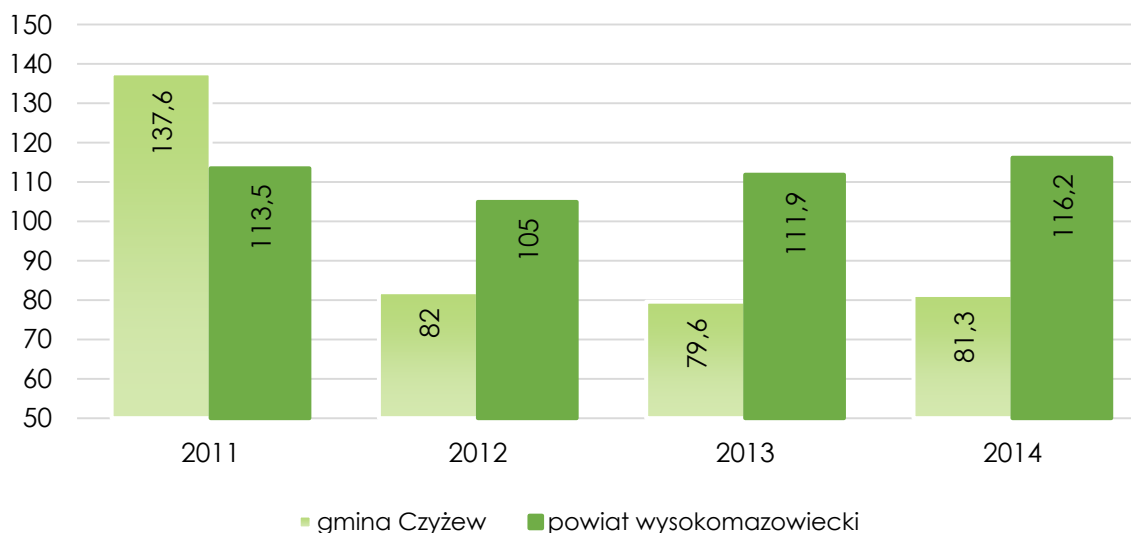
Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
0 - 9	414	428	440	436
10-49	18	15	15	15
50 - 249	1	0	0	0
250 - 999	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

SFERA ŚRODOWISKOWA

W gminie, najwięcej zmieszanych odpadów przypadających na jednego mieszkańca zebrano w 2011 roku – 137,6kg, najmniej zaś w 2013 – 79,6 kg. W 2014 roku średnio na jednego mieszkańca gminy zebrano 81,3 kilograma odpadów zmieszanych. W porównaniu z rokiem 2013, jest to o 1,7 kilograma więcej. Najwięcej odpadów zebranych na jednego mieszkańca powiatu zanotowano w 2014 roku – 116,2 kg, natomiast najmniej w 2012 roku – 105 kg.

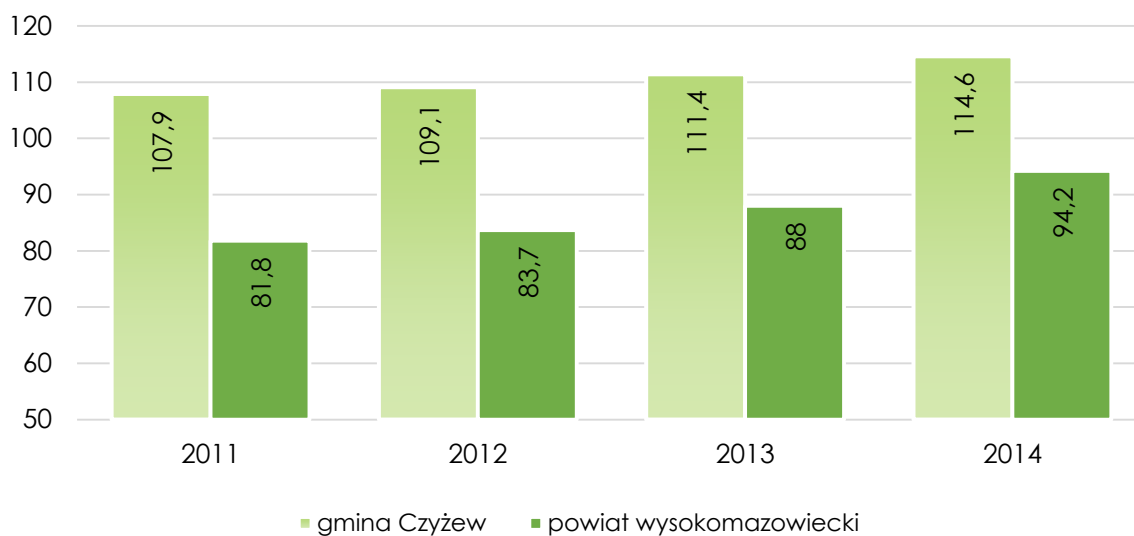
Rysunek 16. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

W analizowanym okresie zauważalny był wzrost zużycia wody na jednego mieszkańca gminy, jak i powiatu. W 2014 roku zanotowano najwyższą ilość zużytej wody – 114,6 m³, najmniej zaś zanotowano w 2011 roku – 81,8 m³. W powiecie wysokomazowieckim wskaźnik zużycia wody na jednego mieszkańca od 2011 do 2014 roku wzrósł o 6,7m³. W 2011 roku wskaźnik ten wynosił 107,9 m³, natomiast w 2014 – 114,6 m³.

Rysunek 17. Zużycie wody na 1 mieszkańca [w m3]. Stan na dzień 31.12.

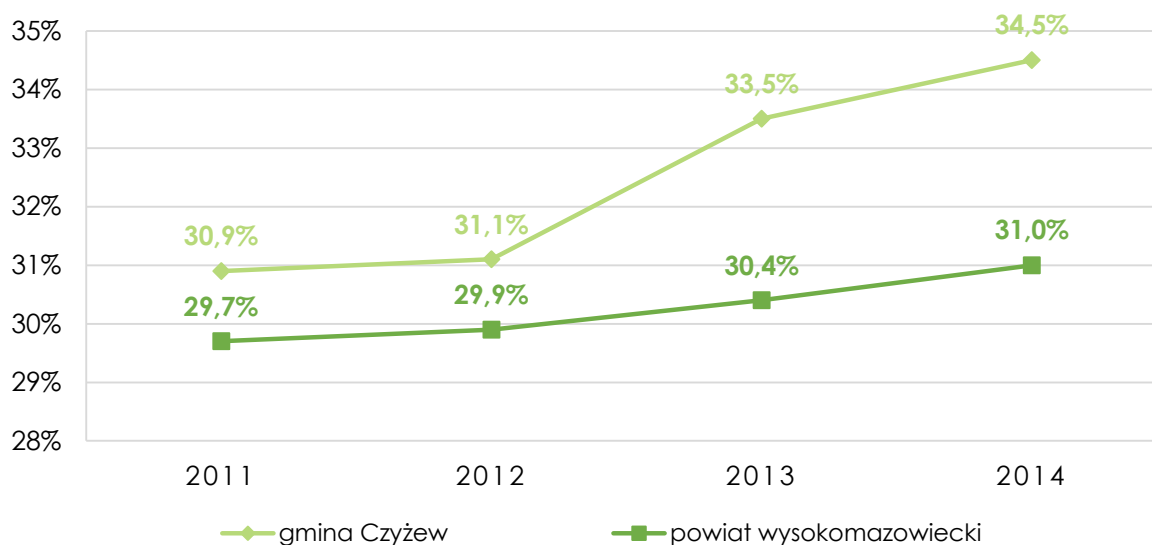

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

SFERA PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNO-TECHNICZNA

Przeprowadzono analizę negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, m.in. w zakresie rozwiązań urbanistycznych jakości terenów publicznych oraz degradacji stanu technicznego obiektów. W gminie Czyżew, jak i w powiecie wysokomazowieckim, od 2011 roku wzrastał udział osób korzystających z instalacji kanalizacyjnych w ogólnej liczbie ludności jednostek. W gminie od 2011 do 2014 roku, liczba ta wzrosła z poziomu 30,9% do 34,5%. W 2011 roku 30,9% mieszkańców gminy korzystało z instalacji kanalizacyjnych, w 2012 roku – 31,1%, w 2013 – 33,5%, natomiast w 2014 roku już 34,5% mieszkańców korzystało z tego typu instalacji. Na poziomie powiatu notowano mniej dynamiczny wzrost tego wskaźnika. Od 2011 do 2014 roku wskaźnik ten wzrósł o 1,3%.

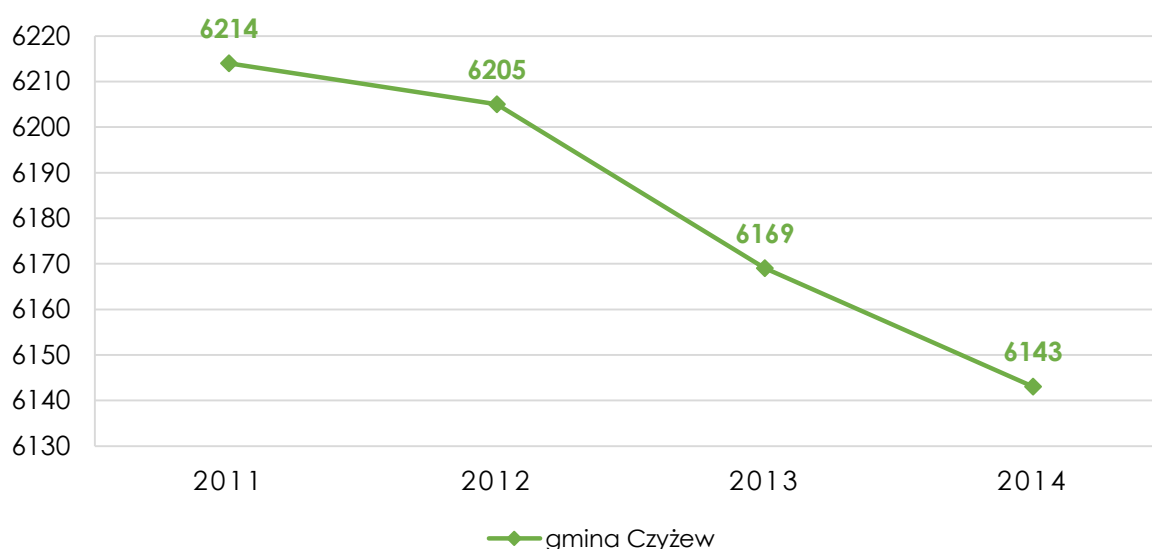
Rysunek 18. Udział osób korzystających z instalacji kanalizacyjnych w ogólnej liczbie ludności. Stan na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

W gminie Czyżew, w analizowanym okresie zanotowano spadek liczby mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej. W 2011 roku z sieci wodociągowej w tej jednostce administracyjnej korzystało 6214 mieszkańców, w 2012 roku liczba ta spadła do 6205 mieszkańców, w 2013 roku – 6169, natomiast w 2014 roku liczba ta spadła do 6143 mieszkańców. Z kolei w 2015 roku liczba osób korzystających z sieci wodociągowej wynosi 6633, co stanowi liczbę niemalże wszystkich mieszkańców gminy Czyżew.

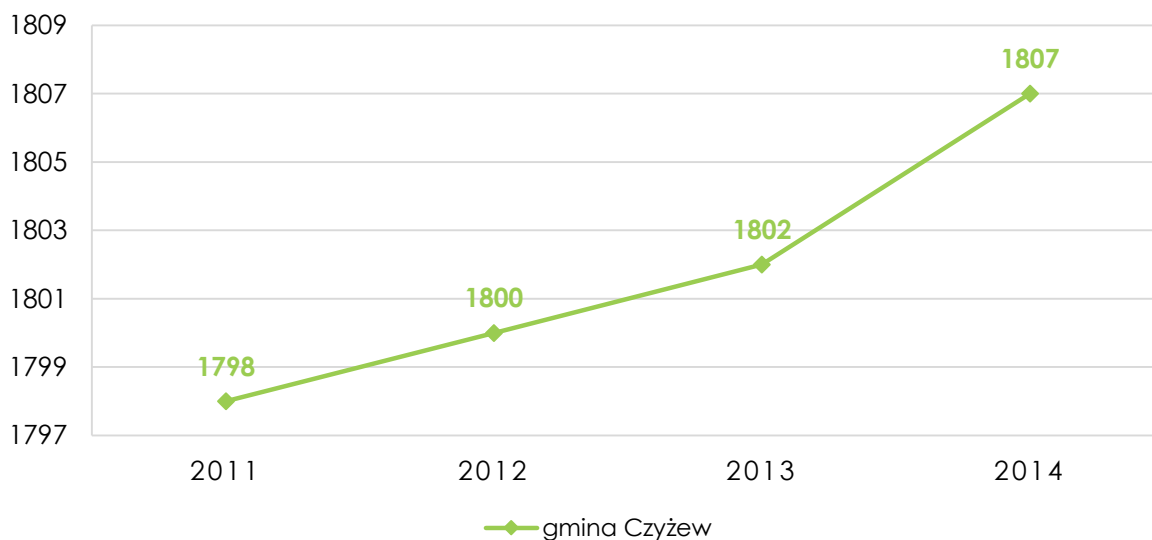
Rysunek 19. Liczba mieszkańców gminy korzystająca z sieci wodociągowej. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

W analizowanym okresie, notowało się stały wzrost liczby budynków mieszkalnych w gminie. W okresie, od 2011 do 2014 roku przybyło 9 budynków tego typu. Największą liczbę mieszkań zanotowano w 2014 roku - 1807. Najmniejszą liczbę budynków mieszkalnych w gminie Czyżew, zanotowano w 2011 roku. W tym roku istniało 1798 budynków mieszkalnych.

Rysunek 20. Liczba budynków mieszkalnych w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12.

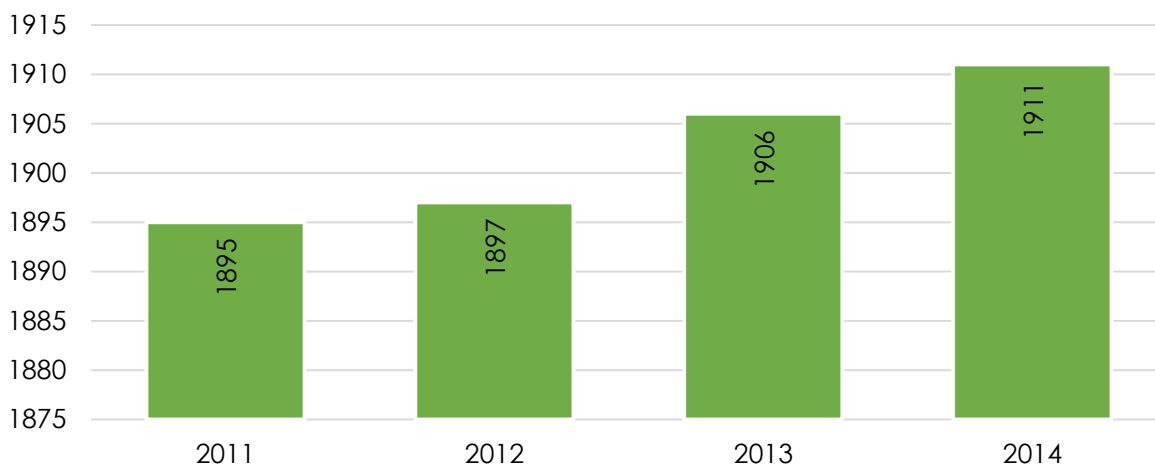

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

W gminie, w analizowanym okresie notowało się stały wzrost liczby mieszkań. W okresie, od 2011 do 2014 roku przybyło 16 mieszkań. Najmniejszą liczbę mieszkań w gminie Czyżew, zanotowano w 2011 roku – 1895 mieszkań. Najwięcej natomiast zanotowano w 2014 roku - 1911. Od 2011 do 2014 roku udział mieszkań z obszaru gminy w ogólnej liczbie mieszkań w powiecie wynosił około 10,8%.

W powiecie wysokomazowieckim, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2011 było 17565 mieszkań, w 2012 – 17618, w 2013 – 17694, natomiast w 2014 – 17750.

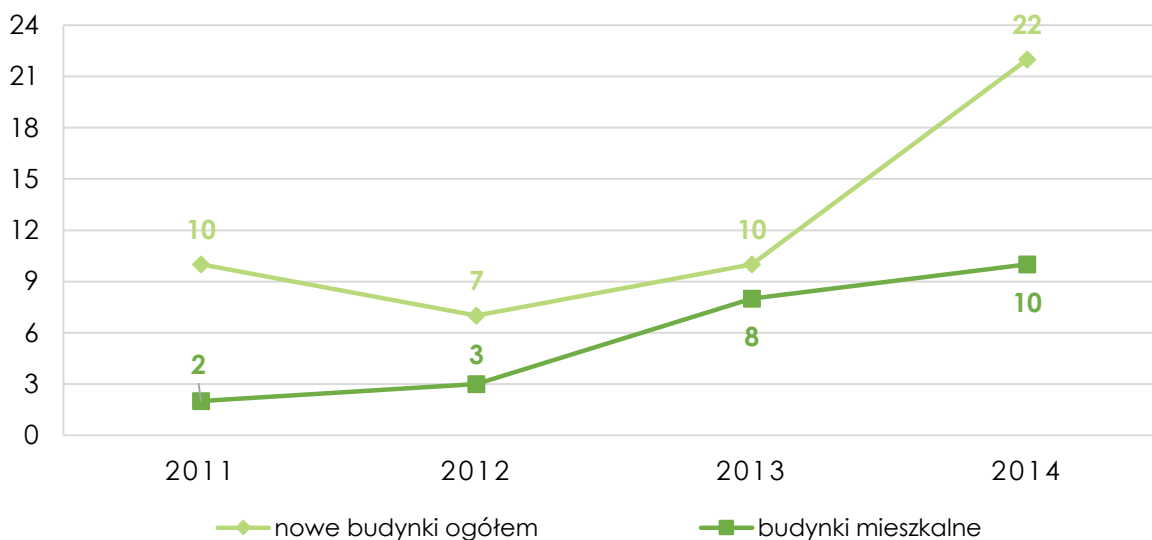
Rysunek 21. Liczba mieszkań w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

Najwięcej nowych budynków w gminie Czyżew oddano do użytku w 2014 roku. W tym czasie oddano 22 nowe budynki, w tym 10 budynków mieszkalnych. W 2011 roku oddano 10 budynków, w tym 2 mieszkalne, w 2012 roku – 7 budynków, w tym 3 mieszkalne natomiast w 2013 roku oddano 10 budynków, z czego 8 budynków mieszkalnych. W 2011 roku w powiecie wysokomazowieckim oddano 106 budynków, w 2012 roku – 120, w 2013 – 134, natomiast w 2014 – 134 budynków. Ponadto warto zauważyć, że w roku 2015 wydano 61 pozwoleń na budowę.

Rysunek 22. Liczba nowych budynków ogółem i budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych. GUS.

W gminie Czyżew długość dróg gminnych wynosi 373,72km, w tym długość dróg utwardzonych to 75,36km, a nieutwardzonych to 298,36km. Należy nadmienić, iż aż 304 km dróg wymaga modernizacji lub remontu. W gminie Czyżew występuje 18 przystanków autobusowych.

WYZNACZENIE OBSZARÓW REWITALIZACJI

Celem niniejszej analizy danych zastanych (Desk Research) jest wskazanie mocnych i słabych stron gminy Czyżew, jej potencjałów, obszarów problemowych w celu opracowania odpowiednich wyprzedzających działań. Powyżej zaprezentowana analiza została przygotowana w oparciu o dostępne dane w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski.

Znaczącą część powierzchni gminy stanowią użytki rolne – 87,8%, jedynie 4,1% powierzchni to grunty zurbanizowane i zabudowane.

Pomimo wzrost liczby ludności w 2015 roku zauważalne są niepokojące trendy w obszarze demografii gminy. Przede wszystkim zaobserwować można zwiększającą się liczbę migracji na pobyt stały. W dalszej perspektywie czasu postępująca migracja mieszkańców gminy może doprowadzić do wyludniania terenu. Jednakże należy także zaznaczyć, że w gminie Czyżew odnotowuje się zwiększającą liczbę dzieci w placówkach przedszkolnych oraz uczniów szkół podstawowych oraz zwiększa się liczba nowych budynków ogółem i budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania, co wskazuje na rozwój gminy.

W obszarze rynku pracy poddano analizie bezrobocie w gminie Czyżew. Zauważyć można pozytywne tendencje. Zarówno stopa bezrobocia, jak i liczba osób bezrobotnych w gminie Czyżew oraz powiecie wysokomazowieckim maleje każdego roku.

W roku 2014 wzrosła liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W roku 2013 odnotowano 113 gospodarstw domowych, które korzystały z pomocy społecznej natomiast rok później liczba ta zwiększyła się o 2 gospodarstwa domowe. Warto także zwrócić uwagę na najbardziej aktualne dane (koniec 2015 roku) udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej, które wskazują, iż 334 osoby korzystają z pomocy społecznej w gminie Czyżew, a dodatkowo odnotowuje się wysoką liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa tj. 192 osoby. Wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej stanowi niepokojący sygnał dla gminy w kontekście polityki socjalnej i wydatkowania budżetu w tym zakresie. Dodatkowo należy nadmienić, że liczba osób bezrobotnych maleje, a liczba osób korzystających z pomocy społecznej wzrasta, dlatego też obszar ten powinien zostać poddany wnikliwemu monitoringowi w celu niwelowania negatywnych tendencji.

Warto także zwrócić uwagę na dane dotyczące infrastruktury drogowej w gminie. Długość dróg gminnych wynosi 373,72 km, z czego 304 km to drogi dojazdowe min. do pól, które wymagają remontu lub modernizacji. Niewystarczający stan infrastruktury drogowej obniża atrakcyjność osadniczą, inwestycyjną oraz turystyczną gminy Czyżew, co wpływać może na zahamowanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Znaczące źródło potencjału rozwoju gminy może stanowić rozwój sieci osadniczej. Odnotowuje się każdego roku wzrost liczby mieszkań oraz budynków znajdujących się na terenie gminy Czyżew.

Na podstawie powyżej zaprezentowanych wyników analizy danych zastanych (Desk Research) można wnioskować, że w Gminie Czyżew istnieją pewne obszary problemowe, które powinny zostać poddane interwencji wyprzedzających działań publicznych. Warto także zwrócić uwagę, że wiele zanalizowanych obszarów świadczy o rozwoju gminy i jej potencjale.

ANALIZA WSKAŹNIKOWA

SFERA SPOŁECZNA

Analiza sfery społecznej stanowi fundamentalną część opisu badanej zbiorowości pozwalająca na diagnozę obecnego stanu i prognozowanie oraz planowanie przyszłych zmian. Największym potencjałem rozwojowym danego obszaru jest jego kapitał ludzki. Dlatego też w prezentowanej diagnozie skupiono uwagę na analizie społecznych obszarów takich jak: ubóstwo, problemy społeczne, bezpieczeństwo, demografia, edukacja, aktywność społeczna. Wymienione kategorie tworzą katalog podstawowej wiedzy na temat wybranej zbiorowości, pozwalają także na identyfikację problemów z jakimi potencjalnie może borykać się badana społeczność. Wśród miejscowości na których zidentyfikowano najwięcej problemów związanych ze zjawiskiem bezrobocia, należą: Brulino Kostki i Brulino Piwki, Czyżew Ruś Wieś, Czyżew Siedliska, Czyżew Sutki, Dąbrowa Wielka, Dmochy Glinki, Dmochy Rodzonki, Krzeczkowo Gromadzyn.

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych– stymulanta.

Miejscowości	Wskaźnik Bezrobotni ogółem	Wskaźnik Długotrwale bezrobotni	Wskaźnik Bezrobotni do 30 roku życia	Wskaźnik Bezrobotni do 50 roku życia	Wskaźnik bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego	Wskaźnik bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych	Liczba przekroczeń
Brulino Koski i Brulino Piwki	5,88	2,94	2,35	0,59	1,76	1,18	6
Czyżew – Chrapki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Czyżew - Ruś – Kolonia	7,41	0,00	0,00	3,70	1,23	1,23	4
Czyżew - Ruś – Wieś	5,38	3,85	0,77	1,54	3,85	1,54	6
Czyżew Siedliska	4,76	1,90	1,90	0,95	2,86	2,86	6
Czyżew – Sutki	5,23	3,49	2,33	1,74	2,33	2,33	6
Dąbrowa –Szatanki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Dąbrowa –Cherubiny	0,81	0,00	0,81	0,00	0,00	0,00	1
Dąbrowa – Kity	3,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1
Dąbrowa – Michałki	2,21	0,74	0,74	0,00	0,00	0,74	4
Dąbrowa - Nowa Wieś	5,04	1,44	4,32	0,00	2,16	4,32	5
Dąbrowa Wielka	7,84	3,92	1,96	2,94	2,94	3,92	6
Dmochy – Glinki	3,20	0,80	0,80	0,80	1,60	0,80	6
Dmochy – Mrozy	1,67	0,00	1,67	0,00	0,00	0,00	1
Dmochy – Rodzonki	4,42	1,77	0,88	1,77	0,88	0,88	6
Dmochy – Wochy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Dmochy – Wypychy	2,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1
Godlewo Kolonia	1,89	0,00	1,89	0,00	0,00	1,89	3
Godlewo Piętaki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Jażwiny – Koczoty	8,00	4,00	4,00	0,00	4,00	0,00	4
Kaczyn Herbasy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kaczyn Stary	3,90	0,00	2,60	0,00	1,30	0,65	4
Krzeczkowo - Nowe Bieńki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Krzeczkowo - Stare Bieńki	4,00	4,00	0,00	0,00	0,00	4,00	3
Krzeczkowo Gromadzyn	4,00	4,00	1,00	1,00	2,00	2,00	6
Krzeczkowo Mianowskie	1,27	0,00	0,64	0,00	0,64	0,64	2

Miejscowości	Wskaźnik Bezrobotni ogółem	Wskaźnik Długotrwale bezrobotni	Wskaźnik Bezrobotni do 30 roku życia	Wskaźnik Bezrobotni do 50 roku życia	Wskaźnik bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego	Wskaźnik bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych	Liczba przekroczeń
Krzczkowo Szepielaki	2,00	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00	3
Michałow Wielkie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Ołdaki - Magna Brok	1,87	1,87	1,87	0,00	1,87	0,93	5
Rosochate Kościelne	3,13	1,14	1,42	0,57	0,57	0,57	5
Rosochate Nartoły	1,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1
Sienica- Puziki	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	Brak danych
Siennica – Szymanki	6,67	3,33	3,33	0,00	0,00	0,00	3
Siennica – Kławy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Siennica – Lipusy	1,89	0,00	1,89	0,00	1,89	1,89	4
Siennica – Pietrasze	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Siennica – Święchy	1,82	0,00	1,82	0,00	0,00	0,00	2
Stokowo – Szerszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Szulborze Kozy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Święck Strumiany	4,00	2,00	4,00	0,00	2,00	0,00	4
Zalesie Stare	2,86	2,86	0,00	2,86	2,86	0,00	4
Zalesie Stefanowo	2,27	2,27	1,14	0,00	1,14	0,00	4
Zaręby Bindugi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Zaręby Góry Leśne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Zaręby Skórki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Zaręby Święchy	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	Brak danych
Czyżew	4,39	1,89	1,67	1,21	1,86	1,14	6
Gmina Czyżew	1,68	0,72	0,71	0,32	0,62	0,54	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Tabela poniżej prezentuje liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w roku 2015. Wskaźniki powyżej wartości referencyjnej oznaczają negatywne zjawiska. Wśród miejscowości, które borykają się z największą liczbą osób korzystających z pomocy społecznej, należy zaliczyć: Czyżew Ruś Kolonia, Czyżew Ruś Wieś, Dąbrowa Michałki, Dąbrowa Wielka, Dmochy Glinki, Józwiny Koczoty, Krzczkowo Mianowskie, Ołdaki - Magna Brok. Należy zaznaczyć, iż często wysokie wskaźniki wśród osób bezrobotnych przekładają się na wysoką liczbę osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej– stymulanta.

Miejscowości	Wskaźnik Liczby osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej	Wskaźnik Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Wskaźnik Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Wskaźnik Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających świadczeń z pomocy społecznej	Wskaźnik Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta”	Liczba przekroczeń
Brulino Koski i Brulino Piwki	5,88	0,59	5,88	0,59	1,18	3
Czyżew – Chrapki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Czyżew - Ruś – Kolonia	14,81	13,58	7,41	13,58	0,00	4
Czyżew - Ruś – Wieś	6,92	3,08	6,92	2,31	0,00	4
Czyżew Siedliska	1,90	0,95	1,90	1,90	0,00	1
Czyżew – Sutki	5,23	0,58	5,23	1,16	1,74	3
Dąbrowa –Szatanki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Dąbrowa –Cherubiny	4,88	0,00	4,88	4,88	0,00	3
Dąbrowa – Kity	17,86	0,00	17,86	17,86	0,00	3
Dąbrowa – Michałki	4,41	0,74	3,68	3,68	6,62	4
Dąbrowa - Nowa Wieś	5,04	0,00	0,00	5,04	0,00	2
Dąbrowa Wielka	6,86	2,94	4,90	6,86	0,00	4
Dmochy – Glinki	5,60	0,80	5,60	3,20	4,80	4
Dmochy – Mrozy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1
Dmochy – Rodzonki	0,88	0,88	0,88	0,88	0,00	0
Dmochy – Wochy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Dmochy – Wypychy	10,26	10,26	0,00	0,00	0,00	2
Godlewo Kolonia	0,00	0,00	0,00	0,00	9,43	1
Godlewo Piętaki	0,00	0,00	0,00	0,00	8,11	1
Jaźwiny – Koczoty	4,00	4,00	4,00	4,00	0,00	4
Kaczyn Herbasy	0,92	0,00	0,92	0,92	0,00	0
Kaczyn Stary	0,65	0,65	0,65	0,65	0,00	0
Krzczkowo - Nowe Bieńki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Miejscowości	Wskaźnik Liczby osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej	Wskaźnik Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Wskaźnik Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Wskaźnik Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z świadczeń z pomocy społecznej	Wskaźnik Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta”	Liczba przekroczeń
Krzczkowo - Stare Bierki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Krzczkowo Gromadzyn	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00	1
Krzczkowo Mianowskie	3,82	3,18	3,18	3,18	0,00	4
Krzczkowo Szepielaki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Michałow Wielkie	1,20	1,20	1,20	0,00	4,82	2
Ołdaki - Magna Brok	10,28	6,54	3,74	6,54	0,00	4
Rosochate Kościelne	3,70	1,71	3,70	0,57	0,00	2
Rosochate Nartolty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Sienica- Puziki	44,44	0,00	0,00	44,44	0,00	2
Siennica – Szymanki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Siennica – Klawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Siennica – Lipusy	9,43	0,00	0,00	0,00	0,00	1
Siennica – Pietrasze	0,00	0,00	0,00	0,00	11,76	1
Siennica – Święchy	5,45	0,00	5,45	0,00	0,00	2
Stokowo – Szerszenie	2,86	2,86	2,86	2,86	0,00	3
Szulborze Kozy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Święck Strumiany	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Zalesie Stare	1,43	1,43	1,43	1,43	0,00	1
Zalesie Stefanowo	0,00	0,00	0,00	0,00	5,68	1
Zaręby Bindugi	3,03	3,03	3,03	0,00	0,00	2
Zaręby Góry Leśne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Zaręby Skórki	0,00	0,00	0,00	0,00	5,00	1
Zaręby Święchy	13,11	0,00	13,11	0,00	0,00	2
Czyżew	3,67	0,68	2,61	0,98	0,76	0

Miejscowości	Wskaźnik Liczby osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej	Wskaźnik Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Wskaźnik Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Wskaźnik Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających świadczeń z pomocy społecznej	Wskaźnik Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta”	Liczba przekroczeń
Gmina Czyżew	3,73	1,12	2,70	1,59	0,96	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Podczas diagnozy analizie poddano także liczbę zameldowań oraz wskaźnik przyrostu naturalnego na 100 mieszkańców. Średnia wartość dla gminy Czyżew wynosi: 1,43 w przypadku liczby zameldowań, natomiast w przypadku przyrostu naturalnego wartość referencyjna wynosi -0,39. Wartości niższe niż średnia dla Gminy odnotowano w miejscowościach: Czyżew Ruś Kolonia, Czyżew Siedliska, Dąbrowa Szatanki, Dąbrowa Michałki, Dąbrowa Nowa Wieś, Dmochy Glinki, Dmochy Wochy, Józwiny Koczoty, Krzeczkowo - Nowe Bieńki, Krzeczkowo - Stare Bieńki, Krzeczkowo Gromadzyn, Ołdaki - Magna Brok, Siennica – Święchy, Zaręby Góry Leśne. Wskaźnik liczby zameldowań, który informuje o atrakcyjności danej miejscowości pod względem osiedleńczym, potwierdza jednocześnie iż miejscowości które borykają się z problemami bezrobocia, ubóstw oraz innych problemów społecznych, są często miejscowościami z niskim wskaźnikiem zameldowań, bądź ujemnym przyrostem naturalnym, w połączeniu ze zjawiskiem demograficznym gminy, budzi niepokój. Należy zatem dążyć do podjęcia wyprzedzających działań, związanych z aktywizacją osób bezrobotnych.

Tabela 11. Pozostałe wskaźniki do sfery społecznej– destymulanta.

Miejscowość	Wskaźnik liczby zameldowań	Wskaźnik przyrostu naturalnego	Liczba wskaźni powyżej średniej dla Gminy Czyżew
Brulino Koski i Brulino Piwki	4,71	-0,59	1
Czyżew – Chrapki	0,00	0,00	1
Czyżew - Ruś – Kolonia	0,00	-1,23	2
Czyżew - Ruś – Wieś	0,00	0,77	1
Czyżew Siedliska	0,95	-0,95	2
Czyżew – Sutki	2,91	-0,58	1
Dąbrowa –Szatanki	0,00	-13,33	2
Dąbrowa –Cherubiny	4,07	0,81	0
Dąbrowa – Kity	7,14	0,00	0
Dąbrowa – Michałki	0,00	-1,47	2
Dąbrowa - Nowa Wieś	0,00	-2,88	2
Dąbrowa Wielka	6,86	-1,96	1
Dmochy – Glinki	0,80	-0,80	2
Dmochy – Mrozy	0,00	0,00	1
Dmochy – Rodzonki	1,77	0,00	0
Dmochy – Wochy	0,92	-2,75	2
Dmochy – Wypychy	2,56	0,00	0
Godlewo Kolonia	1,89	-1,89	1
Godlewo Piętaki	16,22	2,70	0
Jażwiny – Koczoty	0,00	-4,00	2
Kaczyn Herbasy	0,92	0,92	1
Kaczyn Stary	0,00	1,30	1
Krzczkowo - Nowe Bieńki	0,00	-3,06	2
Krzczkowo - Stare Bieńki	0,00	-4,00	2
Krzczkowo Gromadzyn	0,00	-1,00	2
Krzczkowo Mianowskie	0,00	0,64	1
Krzczkowo Szepielaki	2,00	2,00	0
Michałow Wielkie	3,61	0,00	0
Ołdaki - Magna Brok	0,00	-1,87	2
Rosochate Kościelne	0,00	-0,57	1
Rosochate Nartoły	1,92	0,00	0
Sienica- Puziki	0,00	0,00	1
Siennica – Szymanki	3,33	3,33	0
Siennica – Kławy	0,00	0,00	1
Siennica – Lipusy	0,00	0,00	1
Siennica – Pietrasze	0,00	0,00	1
Siennica – Święchy	0,00	-3,64	2
Stokowo – Szerszenie	0,00	0,00	1
Szulborze Kozy	0,00	1,52	1
Święck Strumiany	0,00	2,00	1
Zalesie Stare	0,00	0,00	1
Zalesie Stefanowo	1,14	1,14	1
Zaręby Bindugi	1,52	3,03	0
Zaręby Góry Leśne	0,00	-3,08	2
Zaręby Skórki	1,67	-1,67	1

Miejscowość	Wskaźnik liczby zameldowań	Wskaźnik przyrostu naturalnego	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Czyżew
Zaręby Świątchy	1,64	1,64	0
Czyżew	1,59	-0,23	0
Gmina Czyżew	1,43	-0,39	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Komenda Policji udostępniła również dane dotyczące liczby wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w roku 2015 oraz liczba zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań. Najwyższe wartości wskaźnika w roku 2015 zanotowano w miejscowościach: Dąbrowa Wielka, Rosochate Kościelne, Szulborze Kozy. Wartości wyższe od średniej referencyjnej dla Gminy, oznaczają zjawiska negatywne, należy dążyć do zmniejszenia obu wskaźników.

Tabela 12. Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w roku 2015 oraz liczba osób zatrzymanych w policyjnej izbie zatrzymań – stymulanta.

Miejscowość	wskaźnik liczby wypadków i kolizji drogowych	wskaźnik liczby zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Czyżew
Brulino Koski i Brulino Piwki	1,18	0,00	1
Czyżew – Chrapki	5,71	0,00	1
Czyżew - Ruś – Kolonia	0,00	1,23	1
Czyżew - Ruś – Wieś	0,00	0,00	0
Czyżew Siedliska	0,95	0,00	1
Czyżew – Sutki	1,16	0,00	1
Dąbrowa –Szatanki	0,00	0,00	0
Dąbrowa –Cherubiny	0,00	0,00	0
Dąbrowa – Kity	0,00	0,00	0
Dąbrowa – Michałki	0,00	1,47	1
Dąbrowa - Nowa Wieś	0,00	0,00	0
Dąbrowa Wielka	2,94	0,98	2
Dmochy – Glinki	0,80	0,80	1
Dmochy – Mrozy	0,00	0,00	0
Dmochy – Rodzonki	0,00	0,00	0
Dmochy – Wochy	0,00	0,92	1
Dmochy – Wypychy	10,26	0,00	1
Godlewo Kolonia	0,00	0,00	0
Godlewo Piętaki	0,00	0,00	0
Jaźwiny – Koczoty	0,00	0,00	0
Kaczyn Herbasy	0,00	0,00	0
Kaczyn Stary	0,65	0,00	0
Krzczkowo - Nowe Bieńki	1,02	0,00	1
Krzczkowo - Stare Bieńki	0,00	0,00	0
Krzczkowo Gromadzyn	0,00	0,00	0
Krzczkowo Mianowskie	0,64	1,27	1
Krzczkowo Szepielaki	0,00	0,00	0
Michałowo Wielkie	0,00	0,00	0
Ołdaki - Magna	1,87	0,00	1
Rosochate Kościelne	0,85	0,57	2

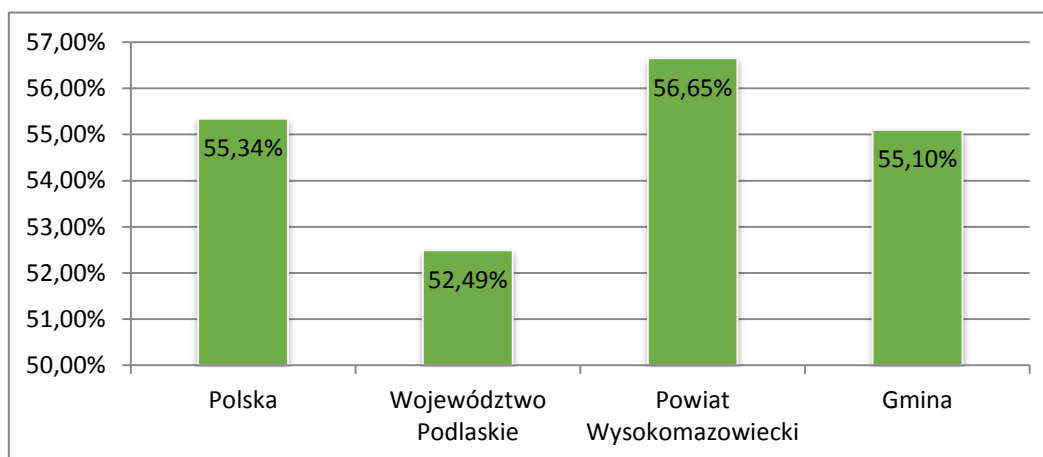
Miejscowość	wskaźnik liczby wypadków i kolizji drogowych	wskaźnik liczby zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Czyżew
Rosochate Nartołty	0,00	0,00	0
Sienica- Puziki	0,00	0,00	0
Siennica – Szymanki	0,00	0,00	0
Siennica – Klawy	0,00	0,00	0
Siennica – Lipusy	0,00	0,00	0
Siennica – Pietrasze	0,00	5,88	1
Siennica – Święchy	0,00	0,00	0
Stokowo – Szerszenie	0,00	0,00	0
Szulborze Kozy	7,58	1,52	2
Święck Strumiany	2,00	0,00	1
Zalesie Stare	1,43	0,00	1
Zalesie Stefanowo	0,00	1,14	1
Zaręby Bindugi	0,00	0,00	0
Zaręby Góry Leśne	0,00	0,00	0
Zaręby Skórki	0,00	0,00	0
Zaręby Święchy	1,64	0,00	1
Miasto	0,45	0,49	1
Gmina Czyżew	0,80	0,34	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Analizie poddano również wyniki egzaminu gimnazjalnego, zestawienie wyników przedstawiono w poniższej tabeli.

Nazwa Szkoły	Przedmiot	Liczba przystępujących do egzaminu w szkole	Średni wynik w szkole %	Liczba uczniów w szkole z wynikiem			(%), Średni wynik w			
				niskim	średnim	wysokim	gminie	powiecie	województwie	kraju
Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II w Zespole Szkół w Czyżewie	język polski	70	63	11	44	15	62	64	62	62
	historia i wiedza o społeczeństwie	70	62	18	44	8	61	65	65	64
	matematyka	70	46	18	41	11	46	50	50	48
	przedmioty przyrodnicze	70	49	21	33	16	49	51	51	50
	język angielski poziom podstawowy	70	62	20	38	12	60	63	68	67
	język angielski poziom rozszerzony	70	42	26	33	11	46	50	50	48

Zgodnie z powyższą tabelą można zauważyć, iż Gimnazjum w Czyżewie odnotowało gorsze wyniki aniżeli do średniej w powiecie wysokomazowieckim. Wyniki dla Miasta są zbliżone ze średnimi wynikami w gminie Czyżew. W przypadku frekwencji wyborczej gmina Czyżew uzyskała mniejszy udział mieszkańców w II turze wyborów prezydenckich, aniżeli powiat wysokomazowiecki czy średnia dla Kraju.

Podsumowanie – sfera społeczna

Do analizy sfery społecznej wykorzystano następujące wskaźniki, zawarte w tabeli poniżej.

Lp.	Wskaźnik
1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
3	Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców
4	Liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców
5	Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców
6	Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
7	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
8	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Lp.	Wskaźnik
9	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
10	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców
11	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców
12	Liczba osób nowo zameldowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
13	Przyrost naturalny
14	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
15	Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców
16	Frekwencja wyborcza w II turze wyborów prezydenckich
17	Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2016

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium społecznego w celu dokonania syntetycznej oceny zliczono wszystkie wskaźniki dla danej strefy, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką. Tabela prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem gminy Czyżew na poszczególne miejscowości. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że wśród miejscowości, które znajdują się w stanie kryzysowym wymienić należy: Brulino Koski i Brulino Piwki, Czyżew - Ruś – Kolonia, Czyżew - Ruś – Wieś, Czyżew Siedliska, Czyżew – Sutki, Dąbrowa – Michałki, Dąbrowa - Nowa Wieś, Dąbrowa Wielka, Dmochy – Glinki, Dmochy – Rodzonki, Dmochy – Wypychy, Godlewo Kolonia, Jaźwiny – Koczoty, Kaczyn Stary, Krzeczkowo - Stare Bieńki, Krzeczkowo Gromadzyn, Ołdaki - Magna Brok, Rosochate Kościelne, Sienica- Puziki, Siennica – Szymanki, Siennica – Lipusy, Siennica – Pietrasze, Święck Strumiany, Zalesie Stare, Zalesie Stefanowo.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Miejscowości	Perkal wskaźnik bezrobotnych ogółem	Perkal wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych	Perkal wskaźnik bezrobotnych do 50 roku życia	Perkal wskaźnik bezrobotnych do 30 roku życia	Perkal wskaźnik bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego	Perkal wskaźnik bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych	Stymulanta: Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej	Stymulanta: Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Stymulanta: Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających świadczeń z pomocy społecznej	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta”	wskaźnik liczby zameldowań	Przyrost naturalny wskaźnik	wskaźnik liczby wypadków i kolizji drogowych	wskaźnik liczby zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań	SUMA
Brulino Koski i Brulino Piwki	0,735	0,735	0,545	0,159	0,441	0,273	0,132	0,013	0,132	0,013	0,026	0,710	0,235	0,115	0,000	4,266
Czyżew – Chrapki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,200	0,557	0,000	1,757
Czyżew - Ruś – Kolonia	0,926	0,000	0,000	1,000	0,309	0,286	0,333	0,306	0,167	0,306	0,000	1,000	0,274	0,000	0,210	5,116
Czyżew - Ruś – Wieś	0,673	0,962	0,178	0,415	0,962	0,356	0,156	0,069	0,156	0,052	0,000	1,000	0,154	0,000	0,000	5,133
Czyżew Siedliska	0,595	0,476	0,441	0,257	0,714	0,662	0,043	0,021	0,043	0,043	0,000	0,941	0,257	0,093	0,000	4,587
Czyżew – Sutki	0,654	0,872	0,539	0,471	0,581	0,539	0,118	0,013	0,118	0,026	0,039	0,821	0,235	0,113	0,000	5,139
Dąbrowa –Szataniki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	1,000	0,000	0,000	2,000
Dąbrowa –Cherubiny	0,102	0,000	0,188	0,000	0,000	0,000	0,110	0,000	0,110	0,110	0,000	0,749	0,151	0,000	0,000	1,520
Dąbrowa – Kity	0,446	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,402	0,000	0,402	0,402	0,000	0,560	0,200	0,000	0,000	2,411
Dąbrowa – Michałki	0,276	0,184	0,170	0,000	0,000	0,170	0,099	0,017	0,083	0,083	0,149	1,000	0,288	0,000	0,250	2,769
Dąbrowa - Nowa Wieś	0,629	0,360	1,000	0,000	0,540	1,000	0,113	0,000	0,000	0,113	0,000	1,000	0,373	0,000	0,000	5,128
Dąbrowa Wielka	0,980	0,980	0,454	0,794	0,735	0,908	0,154	0,066	0,110	0,154	0,000	0,577	0,318	0,287	0,167	6,686
Dmochy – Glinki	0,400	0,200	0,185	0,216	0,400	0,185	0,126	0,018	0,126	0,072	0,108	0,951	0,248	0,078	0,136	3,449
Dmochy – Mrozy	0,208	0,000	0,386	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,200	0,000	0,000	1,794
Dmochy – Rodzonki	0,553	0,442	0,205	0,478	0,221	0,205	0,020	0,020	0,020	0,020	0,000	0,891	0,200	0,000	0,000	3,275
Dmochy – Wochy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,943	0,365	0,000	0,156	1,465
Dmochy – Wypychy	0,321	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,231	0,231	0,000	0,000	0,000	0,842	0,200	1,000	0,000	2,824
Godlewo Kolonia	0,236	0,000	0,437	0,000	0,000	0,437	0,000	0,000	0,000	0,000	0,212	0,884	0,313	0,000	0,000	2,519
Godlewo Piętaki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,182	0,000	0,038	0,000	0,000	0,220
Jażwiny – Koczoty	1,000	1,000	0,927	0,000	1,000	0,000	0,090	0,090	0,090	0,090	0,000	1,000	0,440	0,000	0,000	5,727
Kaczyn Herbasy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,021	0,000	0,021	0,021	0,000	0,943	0,145	0,000	0,000	1,150
Kaczyn Stary	0,487	0,000	0,602	0,000	0,325	0,150	0,015	0,015	0,015	0,015	0,000	1,000	0,122	0,063	0,000	2,808

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Krzczkowo - Nowe Bieńki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,384	0,099	0,000	1,483
-------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Krzczkowo - Stare Bierki	0,500	1,000	0,000	0,000	0,000	0,927	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,440	0,000	0,000	3,867
Krzczkowo Gromadzyn	0,500	1,000	0,232	0,270	0,500	0,463	0,045	0,045	0,000	0,000	0,000	1,000	0,260	0,000	0,000	4,315
Krzczkowo Mianowskie	0,159	0,000	0,148	0,000	0,159	0,148	0,086	0,072	0,072	0,072	0,000	1,000	0,162	0,062	0,217	2,355
Krzczkowo Szepielaki	0,250	0,500	0,463	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,877	0,080	0,000	0,000	2,170
Michałowo Wielkie	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,027	0,027	0,027	0,000	0,108	0,777	0,200	0,000	0,000	1,167
Óldaki - Magna Brok	0,234	0,467	0,433	0,000	0,467	0,217	0,231	0,147	0,084	0,147	0,000	1,000	0,312	0,182	0,000	3,922
Rosochate Kościelne	0,392	0,285	0,330	0,154	0,142	0,132	0,083	0,038	0,083	0,013	0,000	1,000	0,234	0,083	0,097	3,067
Rosochate Nartoty	0,240	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,881	0,200	0,000	0,000	1,322
Sienica- Puziki	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	1,000	0,000	0,000	1,000	0,000	1,000	0,200	0,000	0,000	3,200
Siennica – Szymanki	0,833	0,833	0,772	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,794	0,000	0,000	0,000	3,233
Siennica – Kławy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,200	0,000	0,000	1,200
Siennica – Lipusy	0,236	0,000	0,437	0,000	0,472	0,437	0,212	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,200	0,000	0,000	2,994
Siennica – Pietrasze	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,265	1,000	0,200	0,000	1,000	2,465
Siennica – Święchy	0,227	0,000	0,421	0,000	0,000	0,000	0,123	0,000	0,123	0,000	0,000	1,000	0,418	0,000	0,000	2,312
Stokowo – Szerszenie	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,064	0,064	0,064	0,064	0,000	1,000	0,200	0,000	0,000	1,457
Szulborze Kozy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,109	0,739	0,258	2,105
Święck Strumiany	0,500	0,500	0,927	0,000	0,500	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,080	0,195	0,000	3,702
Zalesie Stare	0,357	0,714	0,000	0,771	0,714	0,000	0,032	0,032	0,032	0,032	0,000	1,000	0,200	0,139	0,000	4,025
Zalesie Stefanowo	0,284	0,568	0,263	0,000	0,284	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,128	0,930	0,132	0,000	0,193	2,782
Zaręby Bindugi	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,068	0,068	0,068	0,000	0,000	0,907	0,018	0,000	0,000	1,129
Zaręby Góry Leśne	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,385	0,000	0,000	1,385
Zaręby Skórki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,113	0,897	0,300	0,000	0,000	1,310
Zaręby Święchy	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	0,295	0,000	0,295	0,000	0,000	0,899	0,102	0,160	0,000	1,751
Czyżew	0,264	0,21	0,185	0,145	0,175	0,137	0,083	0,015	0,059	0,022	0,017	0,902	0,214	0,065	0,069	2,562
Gmina Czyżew	0,210	0,181	0,164	0,087	0,154	0,125	0,084	0,025	0,061	0,036	0,021	0,912	0,223	0,078	0,057	2,419

SFERA GOSPODARCZA

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej są niezwykle ważne w kontekście planowanych działań, w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany został obszar przedsiębiorczości w gminie Czyżew. Siłą rozwojową każdej miejscowości jest jej kondycja ekonomiczno-gospodarcza. Wyznaczenie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy, pozwoli na dokonanie zmian, pozwalających w przyszłości ograniczyć bariery rozwojowe Gminy. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

Podczas diagnozy sfery gospodarczej w gminie Czyżew wzięto pod uwagę liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON³ oraz Krajowego Rejestru Sądowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze po 1 stycznia 2015 roku również w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Zgodnie z poniższą tabelą wiele miejscowości nie posiada na swoim terenie żadnych podmiotów gospodarczych lub jest to niewielka liczba, najczęściej małe podmioty usługowe. Brak jest na terenie gminy dużych podmiotów zatrudniające powyżej 49 osób.

Tabela 13. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON oraz rejestru KRS w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych po 1 stycznia 2015 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców – destymulanta.

Miejscowość	wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych ogółem	wskaźnik liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Czyżew
Brulino Koski i Brulino Piwki	2,35	0,59	1
Czyżew – Chrapki	14,29	0,00	1
Czyżew - Ruś – Kolonia	0,00	0,00	2
Czyżew - Ruś – Wieś	6,92	0,77	1
Czyżew Siedliska	2,86	1,90	1
Czyżew – Sutki	0,58	0,00	2
Dąbrowa –Szatanki	20,00	0,00	1
Dąbrowa –Cherubiny	4,07	0,81	1
Dąbrowa – Kity	3,57	3,57	1
Dąbrowa – Michałki	2,21	0,74	1
Dąbrowa - Nowa Wieś	2,88	0,72	1
Dąbrowa Wielka	9,80	0,98	0
Dmochy – Glinki	0,80	0,00	2
Dmochy – Mrozy	3,33	0,00	2
Dmochy – Rodzonki	5,31	1,77	1
Dmochy – Wochy	5,50	0,00	2
Dmochy – Wypychy	0,00	0,00	2
Godlewo Kolonia	3,77	0,00	2
Godlewo Piętaki	8,11	0,00	1
Jażwiny – Koczoty	8,00	4,00	0
Kaczyn Herbasy	2,75	0,00	2
Kaczyn Stary	4,55	1,30	1
Krzczkowo - Nowe Bieńki	2,04	0,00	2
Krzczkowo - Stare Bieńki	4,00	0,00	2
Krzczkowo Gromadzyn	5,00	0,00	2
Krzczkowo Mianowskie	6,37	0,00	2
Krzczkowo Szepielaki	2,00	0,00	2

³ REGON - Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej

Michałowo Wielkie	2,41	0,00	2
Oldaki - Magna	1,87	0,93	1
Rosochate Kościelne	8,83	0,28	1
Rosochate Nartołty	59,62	0,00	1
Siennica- Puziki	0,00	0,00	2
Siennica – Szymanki	0,00	0,00	2
Siennica – Klawy	2,33	0,00	2
Siennica – Lipusy	3,77	0,00	2
Siennica – Pietrasze	0,00	0,00	2
Siennica – Święchy	1,82	0,00	2
Stokowo – Szerszenie	2,86	0,00	2
Szulborze Kozy	0,00	0,00	2
Święck Strumiany	8,00	0,00	1
Zalesie Stare	2,86	0,00	2
Zalesie Stefanowo	2,27	0,00	2
Zaręby Bindugi	0,00	0,00	2
Zaręby Góry Leśne	1,54	0,00	2
Zaręby Skórki	6,67	0,00	2
Zaręby Święchy	0,00	0,00	2
Miasto	6,99	0,71	2
Gmina Czyżew	10,26	1,14	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Podsumowanie – sfera gospodarcza

Do analizy sfery gospodarczej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON oraz Krajowego Rejestru Sądowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON oraz rejestru KRS po 1 stycznia 2015 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców,.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Czyżew na miejscowości. Dane zaprezentowane prezentują obraz gospodarczy Gminy, należy zaznaczyć że wśród miejscowości które posiadały problemy ze sfery społecznej, mają również nie wielką liczbę podmiotów gospodarczych, lub brak ich w danej miejscowości.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Miejscowość	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych	SUMA
Brulino Koski i Brulino Piwki	0,961	0,853	1,813
Czyżew – Chrapki	0,760	1,000	1,760
Czyżew - Ruś – Kolonia	1,000	1,000	2,000
Czyżew - Ruś – Wieś	0,884	0,808	1,692
Czyżew Siedliska	0,952	0,524	1,476
Czyżew – Sutki	0,990	1,000	1,990
Dąbrowa –Szatanki	0,665	1,000	1,665
Dąbrowa –Cherubiny	0,932	0,797	1,729
Dąbrowa – Kity	0,940	0,107	1,047
Dąbrowa – Michałki	0,963	0,816	1,779
Dąbrowa - Nowa Wieś	0,952	0,820	1,772
Dąbrowa Wielka	0,836	0,755	1,590
Dmochy – Glinki	0,987	1,000	1,987
Dmochy – Mrozy	0,944	1,000	1,944
Dmochy – Rodzonki	0,911	0,558	1,468
Dmochy – Wochy	0,908	1,000	1,908
Dmochy – Wypychy	1,000	1,000	2,000
Godlewo Kolonia	0,937	1,000	1,937
Godlewo Piętaki	0,864	1,000	1,864
Jażwiny – Koczoty	0,866	0,000	0,866
Kaczyn Herbasy	0,954	1,000	1,954
Kaczyn Stary	0,924	0,675	1,599
Krzczkowo - Nowe Bieńki	0,966	1,000	1,966
Krzczkowo - Stare Bieńki	0,933	1,000	1,933
Krzczkowo Gromadzyn	0,916	1,000	1,916
Krzczkowo Mianowskie	0,893	1,000	1,893
Krzczkowo Szepielaki	0,966	1,000	1,966
Michałow Wielkie	0,960	1,000	1,960
Ołdaki - Magna Brok	0,969	0,766	1,735
Rosochate Kościelne	0,852	0,929	1,781
Rosochate Nartoły	0,000	1,000	1,000
Siennica- Puziki	1,000	1,000	2,000
Siennica – Szymanki	1,000	1,000	2,000
Siennica – Klawy	0,961	1,000	1,961
Siennica – Lipusy	0,937	1,000	1,937
Siennica – Pietrasze	1,000	1,000	2,000
Siennica – Święchy	0,970	1,000	1,970
Stokowo – Szerszenie	0,952	1,000	1,952
Szulborze Kozy	1,000	1,000	2,000
Święck Strumiany	0,866	1,000	1,866
Zalesie Stare	0,952	1,000	1,952
Zalesie Stefanowo	0,962	1,000	1,962
Zaręby Bindugi	1,000	1,000	2,000
Zaręby Góry Leśne	0,974	1,000	1,974
Zaręby Skórki	0,888	1,000	1,888

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

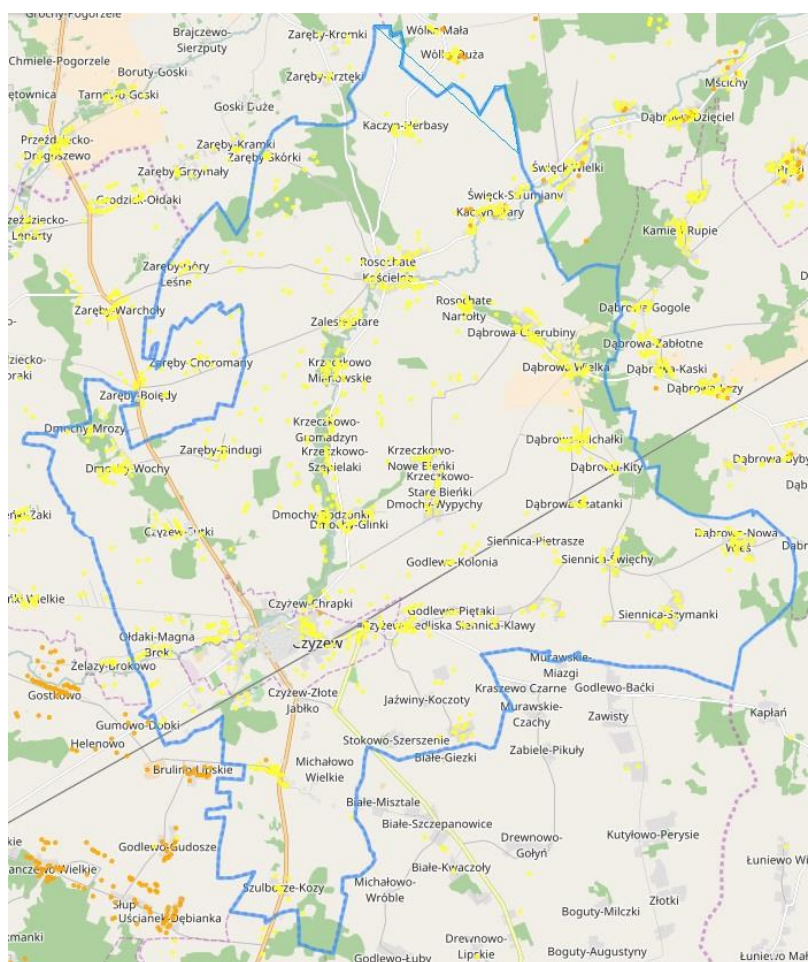
Zaręby Święchy	1,000	1,000	2,000
Czyżew	0,828	0,716	1,544
Gmina Czyżew	0,883	0,823	1,706

SFERA ŚRODOWISKOWA

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Analiza tego obszaru pozwoli na określenie kondycji środowiskowej gminy Czyżew. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w Czyżewie staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych, wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji.

Sfera środowiskowa w gminie Czyżew zdiagnozowana została na podstawie wskaźnika nagromadzenia wyrobów azbestowych na terenie gminy. Zgodnie z poniższą mapą można zaobserwować, iż na terenie całej gminy jest zidentyfikowany azbest. Poniższa mapa została również wykorzystana do szczegółowej analizy obszaru zdegradowanego i wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Mapa 2. Rozmieszczenie wyrobów azbestowych na terenie gminy Czyżew.

Źródło: www.geoazbest.pl

SFERA PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNA ORAZ TECHNICZNA

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą także warunki przestrzenno-funkcjonalno-techniczne, mogą one stać się przyczynkiem do przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów. Określenie obszarów problemowych w tym zakresie dotyczyć będzie przede wszystkim kategorii uwarunkowań przestrzennych.

W ramach strefy analizie poddano liczbę przystanków komunikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Niższe wartości aniżeli wartość referencyjna wynosząca 0,26 odnotowano w 32 miejscowościach które zaznaczono kolorem. W przypadku liczby wydanych pozwoleń na budowę, najmniejszym zainteresowaniem cieszą się tereny, które mają liczne problemy społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe. W przypadku pierwszej sfery tendencja ta jest najbardziej zauważalna. Zatem należy podjąć działania w sferze społecznej, które będą miały oddziaływanie na pozostałe sfery.

Tabela 14. Liczba przystanków komunikacji na 100 mieszkańców oraz liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców – destymulanta.

Miejscowość	Wskaźnik liczby przystanków	Wskaźnik liczby wydanych pozwoleń na budowę
Brulino Koski i Brulino Piwki	0,59	0,00
Czyżew – Chrapki	0,00	2,86
Czyżew - Ruś – Kolonia	0,00	0,00
Czyżew - Ruś – Wieś	0,00	1,54
Czyżew Siedliska	0,00	0,95
Czyżew – Sutki	0,58	1,16
Dąbrowa –Szatanki	0,00	0,00
Dąbrowa –Cherubiny	0,81	2,44
Dąbrowa – Kity	0,00	0,00
Dąbrowa – Michałki	0,00	0,00
Dąbrowa - Nowa Wieś	0,00	2,16
Dąbrowa Wielka	0,98	0,00
Dmochy – Glinki	0,80	0,80
Dmochy – Mrozy	0,00	0,00
Dmochy – Rodzonki	0,88	0,00
Dmochy – Wochy	0,92	1,83
Dmochy – Wypychy	0,00	0,00
Godlewo Kolonia	0,00	0,00
Godlewo Piętaki	0,00	0,00
Jażwiny – Koczoty	0,00	0,00
Kaczyn Herbasy	0,00	0,00
Kaczyn Stary	0,65	2,60
Krzczkowo - Nowe Bieńki	0,00	0,00
Krzczkowo - Stare Bieńki	0,00	0,00
Krzczkowo Gromadzyn	1,00	2,00
Krzczkowo Mianowskie	0,64	0,00
Krzczkowo Szepielaki	2,00	0,00
Michałowo Wielkie	0,00	0,00
Ołdaki - Magna Brok	0,00	0,00

Rosochate Kościelne	0,28	0,57
Rosochate Nartoły	1,92	0,00
Siennica- Puziki	0,00	0,00
Siennica – Szymanki	0,00	0,00
Siennica – Klawy	0,00	0,00
Siennica – Lipusy	0,00	0,00
Siennica – Pietrasze	0,00	0,00
Siennica – Święchy	0,00	3,64
Stokowo – Szerszenie	0,00	0,00
Szulborze Kozy	1,52	0,00
Święck Strumiany	2,00	2,00
Zalesie Stare	0,00	0,00
Zalesie Stefanowo	0,00	0,00
Zaręby Bindugi	0,00	3,03
Zaręby Góry Leśne	0,00	0,00
Zaręby Skórki	0,00	1,67
Zaręby Święchy	0,00	1,64
Czyżew	0,08	0,61
Gmina Czyżew	0,26	0,71

Źródło: opracowanie grupa BST

Podsumowanie – strefa przestrzenno-funkcjonalno-techniczna

Do analizy sfery wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: liczbę przystanków komunikacji miejskiej w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczbę wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalno-technicznej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium przestrzenno-funkcjonalno-technicznego, w celu dokonania syntetycznej oceny zliczono wszystkie wskaźniki dla danej strefy, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką.

Tabela prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem gminy Czyżew na poszczególne miejscowości. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że wśród miejscowości, które znajdują się w stanie kryzysowym należy 28 miejscowości, które zaznaczone są kolorem w podsumowaniu.

Miejscowość	Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Przystanki autobusowe	SUMA
Brulino Koski i Brulino Piwki	1,000	0,706	1,706
Czyżew – Chrapki	0,214	1,000	1,214
Czyżew - Ruś – Kolonia	1,000	1,000	2,000
Czyżew - Ruś – Wieś	0,577	1,000	1,577
Czyżew Siedliska	0,738	1,000	1,738
Czyżew – Sutki	0,680	0,709	1,390
Dąbrowa –Szatanki	1,000	1,000	2,000
Dąbrowa –Cherubiny	0,329	0,593	0,923

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Dąbrowa – Kity	1,000	1,000	2,000
Dąbrowa – Michałki	1,000	1,000	2,000
Dąbrowa - Nowa Wieś	0,406	1,000	1,406
Dąbrowa Wielka	1,000	0,510	1,510
Dmochy – Glinki	0,780	0,600	1,380
Dmochy – Mrozy	1,000	1,000	2,000
Dmochy – Rodzonki	1,000	0,558	1,558
Dmochy – Wochy	0,495	0,541	1,037
Dmochy – Wypychy	1,000	1,000	2,000
Godlewo Kolonia	1,000	1,000	2,000
Godlewo Piętaki	1,000	1,000	2,000
Jażwiny – Koczoty	1,000	1,000	2,000
Kaczyn Herbasy	1,000	1,000	2,000
Kaczyn Stary	0,286	0,675	0,961
Krzczkowo - Nowe Bieńki	1,000	1,000	2,000
Krzczkowo - Stare Bieńki	1,000	1,000	2,000
Krzczkowo Gromadzyn	0,450	0,500	0,950
Krzczkowo Mianowskie	1,000	0,682	1,682
Krzczkowo Szepielaki	1,000	0,000	1,000
Michałow Wielkie	1,000	1,000	2,000
Ołdaki - Magna Brok	1,000	1,000	2,000
Rosochate Kościelne	0,843	0,858	1,701
Rosochate Nartołty	1,000	0,038	1,038
Siennica- Puziki	1,000	1,000	2,000
Siennica – Szymanki	1,000	1,000	2,000
Siennica – Kławy	1,000	1,000	2,000
Siennica – Lipusy	1,000	1,000	2,000
Siennica – Pietrasze	1,000	1,000	2,000
Siennica – Święchy	0,000	1,000	1,000
Stokowo – Szerszenie	1,000	1,000	2,000
Szulborze Kozy	1,000	0,242	1,242
Święck Strumiany	0,450	0,000	0,450
Zalesie Stare	1,000	1,000	2,000
Zalesie Stefanowo	1,000	1,000	2,000
Zaręby Bindugi	0,167	1,000	1,167
Zaręby Góry Leśne	1,000	1,000	2,000
Zaręby Skórki	0,542	1,000	1,542
Zaręby Święchy	0,549	1,000	1,549
Czyżew	0,833	0,962	1,796
Gmina Czyżew	0,805	0,869	1,674

Źródło: opracowanie grupa BST

OBSZARY ZDEGRADOWANE

Obszar zdegradowany to taki, na którym nasilone są negatywne zjawiska społeczne, do których zaliczyć można m.in.: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz kulturalnym. Co więcej,

obszar zdegradowany cechować się powinien, co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalno-technicznej.

Obszary zdegradowane w Czyżewie zostały wyznaczone na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w czterech sferach, podczas której wykorzystano także syntetyczny wskaźnik Perkala. Wyższą wartość wskaźnika syntetycznego Perkala, należy interpretować jako obszar, na którym skoncentrowane są negatywne zjawiska. Uwzględniając aspekt społeczny, jako jeden z najważniejszych wskaźników definiujący negatywne zjawisko na wskazanym obszarze, wyodrębniono obszary które cechują się największymi przekroczeniami w czterech sferach. Wskazane obszary, które powinny zostać poddane rewitalizacji zaznaczono kolorem zielonym. Na wskazanym obszarze mieszka 4586 osób, co stanowi 70,64%.

Tabela 15. Obszary zdegradowane – podsumowanie

Miejscowość	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna	Obszar zdegradowany
Brulino Koski i Brulino Piwki	4,27	1,81	1,71	Tak
Czyżew – Chrapki	1,76	1,76	1,21	
Czyżew - Ruś – Kolonia	5,12	2,00	2,00	Tak
Czyżew - Ruś – Wieś	5,13	1,69	1,58	
Czyżew Siedliska	4,59	1,48	1,74	Tak
Czyżew – Sutki	5,14	1,99	1,39	Tak
Dąbrowa –Szataniki	2,00	1,67	2,00	
Dąbrowa –Cherubiny	1,52	1,73	0,92	
Dąbrowa – Kity	2,41	1,05	2,00	
Dąbrowa – Michałki	2,77	1,78	2,00	Tak
Dąbrowa - Nowa Wieś	5,13	1,77	1,41	Tak
Dąbrowa Wielka	6,69	1,59	1,51	
Dmochy – Glinki	3,45	1,99	1,38	Tak
Dmochy – Mrozy	1,79	1,94	2,00	
Dmochy – Rodzonki	3,28	1,47	1,56	
Dmochy – Wochy	1,47	1,91	1,04	
Dmochy – Wypychy	2,82	2,00	2,00	Tak
Godlewo Kolonia	2,52	1,94	2,00	Tak
Godlewo Piętaki	0,22	1,86	2,00	
Jażwiny – Koczoty	5,73	0,87	2,00	Tak
Kaczyn Herbasy	1,15	1,95	2,00	
Kaczyn Stary	2,81	1,60	0,96	Tak
Krzczkowo - Nowe Bieńki	1,48	1,97	2,00	
Krzczkowo - Stare Bieńki	3,87	1,93	2,00	Tak
Krzczkowo Gromadzyn	4,32	1,92	0,95	Tak
Krzczkowo Mianowskie	2,36	1,89	1,68	
Krzczkowo Szepielaki	2,17	1,97	1,00	
Michałowo Wielkie	1,17	1,96	2,00	
Ołdaki - Magna Brok	3,92	1,74	2,00	Tak
Rosochate Kościelne	3,07	1,78	1,70	Tak
Rosochate Nartolty	1,32	1,00	1,04	
Siennica- Puziki	3,20	2,00	2,00	Tak
Siennica – Szymanki	3,23	2,00	2,00	Tak
Siennica – Klawy	1,20	1,96	2,00	
Siennica – Lipusy	2,99	1,94	2,00	Tak
Siennica – Pietrasze	2,47	2,00	2,00	Tak
Siennica – Święchy	2,31	1,97	1,00	
Stokowo – Szerszenie	1,46	1,95	2,00	
Szulborze Kozy	2,11	2,00	1,24	
Święck Strumiany	3,70	1,87	0,45	Tak
Zalesie Stare	4,03	1,95	2,00	Tak
Zalesie Stefanowo	2,78	1,96	2,00	Tak
Zaręby Bindugi	1,13	2,00	1,17	
Zaręby Góry Leśne	1,39	1,97	2,00	

Zaręby Skórki	1,31	1,89	1,54	
Zaręby Święchy	1,75	2,00	1,55	
Czyżew	2,57	1,54	1,80	Tak
Gmina Czyżew	2,42	1,71	1,67	

Źródło: opracowanie grupa BST

Obszary koncentracji negatywnych zjawisk w gminie Czyżew zostały wskazane w sposób obiektywny w oparciu o zróżnicowane narzędzia, metody i techniki badawcze. W celu zdiagnozowania problemów dokonano analizy danych zastanych tj.: desk research, której podstawa były zasoby Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Dopełnieniem prowadzonych badań na terenie gminy Czyżew uczyniono analizę wskaźnikową, która pozwoliła zobrazować natężenie i koncentrację występujących negatywnych zjawisk kryzysowych.

W dalszym etapie prac porównano wskaźniki dla gminy oraz miasta Czyżew.

Tabela 16. Porównanie sytuacji na terenie gminy i miasta Czyżew

Wskaźnik	Gmina Czyżew	Miasto Czyżew
Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	3,47	4,39
Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,49	1,89
Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,39	1,67
Liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,82	1,21
Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,37	1,86
Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,00	1,14
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	3,45	2,99
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,12	0,68
Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,59	0,98
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	2,70	2,61
Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,96	0,76
Liczba osób nowo zameldowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,43	1,59
Przyrost naturalny	-0,39	-0,23
Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,66	0,45
Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,40	0,49
Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 mieszkańca	6,99	10,26
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 mieszkańca	0,71	1,14
Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 1 mieszkańca	0,71	0,61
Liczba przystanków w przeliczeniu na 1 mieszkańca	0,26	0,08

Źródło: opracowanie grupa BST

Zgodnie z powyższą tabelą na terenie miasta Czyżew występuje więcej negatywnych zjawisk kryzysowych aniżeli w gminie. Sytuacja ta uniemożliwia trwały i zrównoważony rozwój gminy Czyżew. W związku z tym, prace rewitalizacyjne będą koncentrowały się na terenie miasta Czyżew, które będzie oddziaływać pozytywnie na rozwój całej gminy Czyżew. Rewitalizacja jest skuteczniejsza, jeśli prowadzi się ją na ograniczonym terytorium. Pozwala to na koncentrację działań i środków, co przynosi lepsze efekty, także dla tej części obszaru zdegradowanego, który nie został uwzględniony jako obszar bezpośredniej interwencji.

Potrzeby działań rewitalizacyjnych na wskazanym powyżej obszarze wynikają z zaistniałych licznych problemów w różnych sferach, począwszy od sfery społecznej a skończywszy na sferze przestrzenno-funkcjonalno-technicznej. W przypadku wysokiej liczby osób bezrobotnych, konieczne jest podjęcie działań zmierzających do aktywizacji tych osób. Zestaw działań naprawczych dla poszczególnych obszarów zawierać będzie lista projektów podstawowych oraz dodatkowych.

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji gminy Czyżew zostało zbadane w podziale na sołectwa z wyszczególnieniem miasta. Podstawą diagnozy obecnego stanu i projektowania przyszłych zmian była analiza wskaźnikowa. Przeprowadzono analizę czterech sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalno-technicznej). Wnikliwa diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych była podstawą do podjęcia przygotowań działań rewitalizacyjnych o wielowymiarowym i kompleksowym charakterze i promieniowaniu.

OBSZARY REWITALIZACJI

Zaprezentowana diagnoza posłużyła do wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji w Gminie Czyżew, które mają zostać objęte Gminnym Programem Rewitalizacji. Obszar rewitalizacji stanowi element obszaru zdegradowanego. Cechuje się on szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej oraz gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Ponadto obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Na obszarach zdegradowanych w gminie Czyżew stanowią (21,33% mieszkańców). Odsetek ten nie przekracza maksymalnej wartości, jakie zawarte są w Ustawie z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji. Według Ustawy obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar został wyznaczony na podstawie analizy danych zastanych oraz analizy wskaźnikowej. Istotnym czynnikiem, który wzięto pod uwagę w trakcie delimitacji obszaru rewitalizacji było także znaczenie obszaru rewitalizacji dla rozwoju gminy. W wyznaczonych sołectwach znajdują się liczne potencjały, które należy wzmacniać aby cała Gmina miała możliwość zrównoważonego rozwoju. Opis poszczególnych negatywnych zjawisk występujących na poszczególnych obszarach został zaprezentowany w rozdziale poświęconym analizie wskaźnikowej.

Opierając się na wspomnianych wcześniej metodach podjęto decyzję odnośnie wyboru jednostek przestrzennych, które objęte zostaną obszarem rewitalizacji. **Obszar rewitalizacji wynosi 58,1 ha, co stanowi 0,45% ogółu powierzchni gminy Czyżew oraz zamieszkiwany jest przez 76 osób, co stanowi 1,17% ogółu mieszkańców gminy Czyżew.**

Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji

Wybór obszaru rewitalizacji został dokonany na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej. Na wybranym obszarze widoczny jest potencjał gospodarczy, tj. tereny inwestycyjne, na których mogą zostać zlokalizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz potencjał społeczny.

Poniżej zaprezentowano mapę obszaru rewitalizacji.

Mapa 3. Obszar rewitalizacji

Obszar wyznaczony do rewitalizacji w Gminie Czyżew został wyznaczony na obszarze Miasta Czyżew ze względu na występowanie większej ilości negatywnych zjawisk kryzysowych aniżeli w gminie. Potrzeby działań rewitalizacyjnych na obszarze miasta wynikają z zaistniałych licznych problemów w różnych sferach, począwszy od sfery społecznej a skończywszy na sferze przestrzenno-funkcjonalno-technicznej. Sytuacja ta uniemożliwia trwały i zrównoważony rozwój miasta. Prace rewitalizacyjne koncentrowane na terenie miasta Czyżew, będą oddziaływać pozytywnie na zrównoważony rozwój całej gminy Czyżew.

Rewitalizacja jest skuteczniejsza, jeśli prowadzi się ją na ograniczonym terytorium. Pozwala to na koncentrację działań i środków, co przynosi lepsze efekty, także dla tej części obszaru zdegradowanego, który nie został uwzględniony jako obszar bezpośredniej interwencji oraz na pozostały obszar gminy.

POGŁĘBIONA ANALIZA OBSZARU REWITALIZACJI

Koncentracja negatywnych zjawisk w **sferze społecznej** na wyznaczonych obszarach rewitalizacji potwierdziła się na różnych płaszczyznach analizy. Przyczyny (źródła) kryzysu na obszarze rewitalizacji ustalono na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej. W sferze społecznej podjęto do analizy 15 wskaźników obrazujących stan sfery społecznej w Gminie Czyżew. Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji dotyczy jedynie **Miasta Czyżew** objętym tym procesem, ze względu na występowanie większej liczby negatywnych zjawisk, co uniemożliwia trwały i zrównoważony rozwój gminy Czyżew. Pierwszym analizowanym wskaźnikiem była liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość wskaźnika w gminie wyniosła 3,47, natomiast w mieście odnotowano wartość wyższą, wynoszącą 4,39. Kolejnym wskaźnikiem była liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość wskaźnika w mieście wyniosła 1,89 przy wartości referencyjnej 1,49. Następnym wskaźnikiem była liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców, gdzie wartość średnia dla gminy wyniosła 1,39. Wartość wskaźnika przewyższająca w mieście Czyżew wyniosła 1,67. Kolejnym wskaźnikiem była liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość przewyższająca dla miasta wyniosła 1,21 przy wartości referencyjnej dla gminy wynoszącej 0,82. Następnym wskaźnikiem była liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców, gdzie wartość średnia dla gminy wyniosła 1,00. Wartość przewyższająca dla miasta Czyżew wyniosła 1,14. W przypadku wartości wskaźników liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności oraz ubóstwa, liczby osób objętych pomocą w ramach procedury Niebieskiej Karty w mieście Czyżew, nie odnotowano wartości przewyższających wartości referencyjnych gminy, co oznacza brak zidentyfikowanych negatywnych zjawisk. Kolejnym analizowanym wskaźnikiem była liczba osób nowo zameldowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość wskaźnika dla miasta wyniosła 1,59 przy wartości referencyjnej dla gminy 1,43. W mieście Czyżew nie odnotowano występowania negatywnych zjawisk związanych z przyrostem naturalnym oraz liczby wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik liczby zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminie wyniósł 0,40. Wartość wskaźnika przewyższająca w mieście wyniosła 0,49.

W **sferze gospodarczej** poddano analizie dwa wskaźniki: liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W przypadku analizowanych wskaźników sfery gospodarczej w Mieście Czyżew nie odnotowano występowania negatywnych zjawisk.

Kolejna sfera, którą podjęto do badania to **sfera środowiskowa**. Diagnoza sfery środowiskowej w Gminie Czyżew została opracowana na podstawie wskaźnika nagromadzenia wyrobów azbestowych na terenie gminy. Zgodnie z analizowaną mapą zaobserwowano, iż na terenie całej gminy jest zidentyfikowany azbest. Wysoki poziom występowania azbestu w całej gminie z wyszczególnieniem Miasta Czyżew, wskazuje, iż na danym obszarze występują negatywne zjawiska.

W analizowanych sferach **przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej** analizie poddano dwa wskaźniki: liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz liczba przystanków w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W przypadku pierwszego wskaźnika, wartość odnotowana dla miasta wyniosła 0,61 przy wartości referencyjnej gminy 0,71. Analizując drugi wskaźnik, wartość wskaźnika dla miasta wyniosła 0,08 przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 0,26.

Analiza wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej odśłoniła obraz miasta, w przypadku, którego wartości odnotowanych wskaźników były najbardziej niekorzystne w porównaniu do wartości referencyjnych dla gminy. Ponadto w trakcie delimitacji obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę także znaczenie poszczególnych obszarów dla rozwoju całej gminy. Analiza wskaźnikowa pozwoliła na dostrzeżenie natężenia i rodzaju zjawisk kryzysowych. Wnioski z analizy dowodzą słuszności wskazanego terenu przeznaczonego do rewitalizacji w Gminie Czyżew oraz pozwoliły na wyznaczenie obszaru rewitalizacji obejmującego wytypowaną część obszaru zdegradowanego, cechującą się szczególną koncentracją problemów i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej oraz gospodarczej i/lub przestrzenno-funkcjonalnej i/ lub technicznej i/lub środowiskowej, o których mowa w art. 9 ust.1 ustawy o rewitalizacji, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy Czyżew zamierza prowadzić rewitalizację.

Wyniki diagnozy uzyskane na podstawie analizy danych pozwoliły na charakterystykę całości obszaru pod względem funkcjonalnym oraz spójną charakterystykę obszarów problemowych z uwzględnieniem spójności przestrzennej i społecznej. Podjęcie działań na wskazanym obszarze kryzysowym przyczyni się nie tylko do poprawy sytuacji życiowej mieszkańców, ale też dzięki temu do ożywienia całej gminy w odniesieniu do każdej analizowanej sfery. Pozwoli to na trwały i zrównoważony rozwój całej gminy.

WYNIKI BADAŃ DIAGNOZUJĄCYCH ZJAWISKA I CZYNNIKI KRYZYSOWE W GMINIE CZYŻEW

Głównym celem przeprowadzonych badań było wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, w celu opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew.

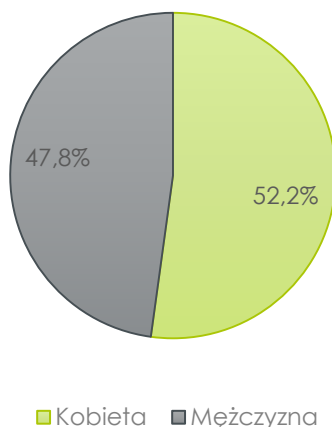
Respondenci w trakcie badania wskazywali problemy występujące na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Badanie zostało przeprowadzone techniką CATI/CAWI/PAPI. **Na potrzeby badania stworzona została ankieta internetowa, do której link opublikowano na stronie internetowej gminy. Należy jednak podkreślić, że w systemie internetowym nie odnotowano ani jednej wypełnionej ankiety.** W badaniu wzięło udział łącznie 69 osób.

Wyniki przeprowadzonych badań stanowią uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej diagnozy, opracowanej na podstawie danych zastanych.

Ogólna charakterystyka respondentów

W badaniu wzięło udział łącznie 69 respondentów. Ponad połowę ankietowanych (tj. 52,2%) stanowiły kobiety.

Rysunek 23. Struktura respondentów ze względu na płeć [N=69]

Wśród badanych przeważały osoby w wieku do 30 lat (33,3% ankietowanych), w przedziale wiekowym 31-45 lat (30,4%) oraz osoby powyżej 46 i poniżej 60 roku życia (31,8%).

Tabela 17. Struktura respondentów ze względu na wiek [N=69]

Wiek	%
Do 30 lat	33,3%
Od 31 do 45 lat	30,4%
Od 46 do 60 lat	31,8%
Powyżej 60 lat	2,9%
Odmowa	1,4%

Badani zostali poproszeni o wskazanie miejsca zamieszkania. Najwięcej osób pochodzi z Czyżewa (59,4% ankietowanych), 5 osób zamieszkuje Rosochate, natomiast 4,3% jako miejsce zamieszkania wskazało „wieś”.

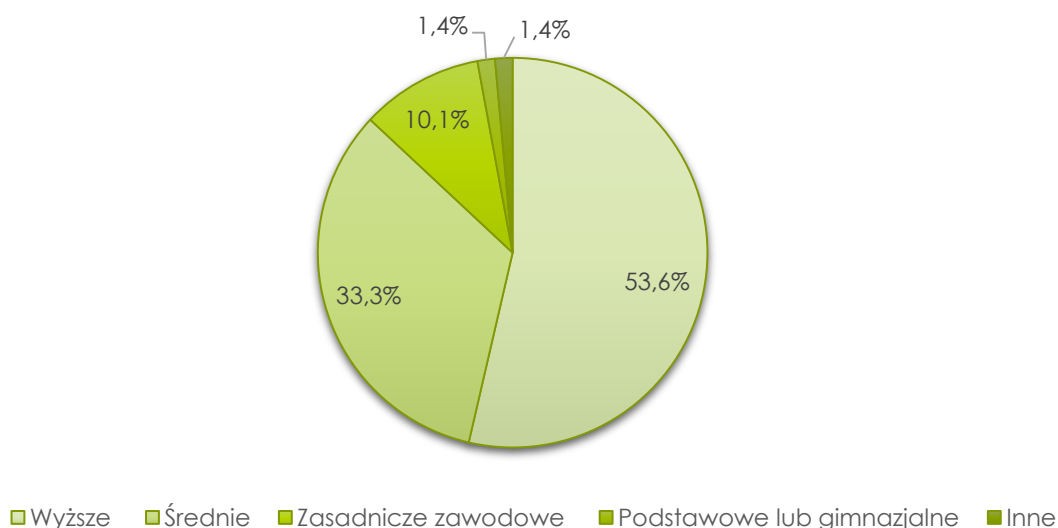
Tabela 18. Struktura respondentów ze względu na miejsce zamieszkania [N=69]

Miejsce zamieszkania	%
Czyżew	59,4 %
Rosochate	7,2 %
Wieś	4,3 %
Dmochy-Wochy	2,9%
Brulino-Koski	1,4%
Czyżew-Chrapki	1,4%
Czyżew-Ruś-Kolonia	1,4%
Czyżew-Siedliska	1,4%
Dąbrowa Michałki	1,4%
Dąbrowa nowa wieś	1,4%
Dmochy	1,4%
Dmochy-Glinki	1,4%

Dmochy-Mrozy	1,4%
Krzczkowo Gromadzyn	1,4%
Krzczkowo-Gromadzyn	1,4%
Krzczkowo-Stare Bieńki	1,4%
Krzczkowo-Szepielaki	1,4%
Rosochate Kościelne	1,4%
Stokowo-Szerszenie	1,4%
Ul. Kusocińskiego	1,4%
Zaczyk Stary	1,4%

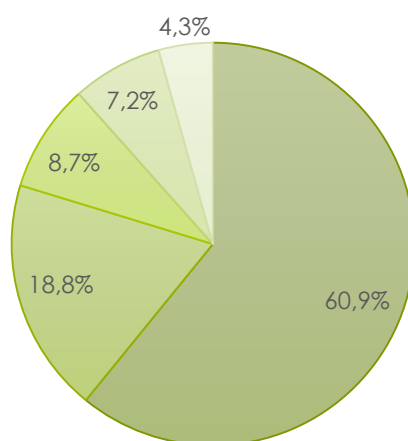
Analizując poziom wykształcenia ankietowanych można stwierdzić, iż w strukturze ankietowanych największy odsetek stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (53,6%), natomiast 33,3% respondentów to osoby z wykształceniem średnim.

Rysunek 24. Struktura respondentów ze względu na wykształcenie [N=69]

Przeważająca część ankietowanych (60,9%) zadeklarowała, że mieszka w gminie od urodzenia, a kolejne 18,8% badanych wskazało okres powyżej 15 lat, ale nie od urodzenia.

Rysunek 25. Struktura respondentów ze względu na liczbę lat zamieszkiwania w gminie [N=69]

■ Od urodzenia ■ Powyżej 15 lat (ale nie od urodzenia) ■ 9-15 lat ■ 5-8 lat ■ Poniżej 5 lat

W kolejnej części badania respondenci zostali poproszeni o określenie swojego związku z obszarem przeznaczonym do rewitalizacji. Większość ankietowanych wskazała obszar rewitalizacji jako miejsce zamieszkania (85,5%), jednocześnie 60,9% osób zadeklarowało, że jest to miejsce ich pracy.

Tabela 19. Związek respondentów z danym obszarem [N=69]

Związek z obszarem	%
Miejsce zamieszkania	85,5%
Miejsce pracy	60,9%
Miejsce spędzania wolnego czasu	8,7%
Miejsce nauki	13,0%
Inne	2,9%

Obszary problemowe

W pierwszej części badania respondenci wskazywali na kluczowe problemy społeczne zaobserwowane na obszarze rewitalizacji. Analiza odpowiedzi pozwala stwierdzić, że najczęściej wskazywanym problemem są niski poziom zaufania w społeczeństwie (21,7% odpowiedzi „wysokie natężenie” i 69,6% odpowiedzi „średnie natężenie” problemu) oraz brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet) (43,5% odpowiedzi „wysokie natężenie” i 43,5% odpowiedzi „średnie natężenie” problemu). Badani wskazywali również na niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym (18,8% odpowiedzi „wysokie natężenie” i 65,2% odpowiedzi „średnie natężenie” problemu), oraz niepełnosprawność (30,4% odpowiedzi „wysokie natężenie” i 39,2% odpowiedzi „średnie natężenie” problemu).

Tabela 20. Natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji [N=69]

Problem społeczny	Nie występuje	Niskie	Średnie	Wysokie	Trudno powiedzieć
Bezrobocie	5,8%	63,8%	27,5%	2,9%	0,0%
Ubóstwo	5,8%	58,0%	29,0%	4,3%	2,9%
Przestępczość	2,9%	79,7%	15,9%	1,5%	0,0%

Problem społeczny	Nie występuje	Niskie	Średnie	Wysokie	Trudno powiedzieć
Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym	2,9%	11,6%	65,2%	18,8%	1,5%
Niski poziom zaufania w społeczeństwie	0,0%	8,7%	69,6%	21,7%	0,0%
Bezdomność	65,2%	26,1%	4,4%	0,0%	4,4%
Alkoholizm	0,0%	53,6%	37,7%	8,7%	0,0%
Narkomania	42,0%	44,9%	4,4%	0,0%	8,7%
Przemoc w rodzinie	23,2%	59,4%	10,1%	0,0%	7,3%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze	23,2%	53,6%	15,9%	0,0%	7,3%
Niepełnosprawność	0,0%	30,5%	39,2%	30,4%	0,0%
Wandalizm	21,7%	55,1%	21,7%	1,5%	0,0%
Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet)	1,4%	11,6%	43,5%	43,5%	0,0%

Kolejnym obszarem poddanym analizie były poszczególne aspekty życia na obszarze rewitalizacji. W skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza ocenę najniższą, a 4 najwyższą, mieszkańcy najczęściej ocenili dostępność i jakość usług edukacyjnych (4,51), estetykę i zagospodarowanie przestrzeni (4,19) oraz stan środowiska naturalnego (4,19). Najniższą ocenę uzyskały natomiast transport publiczny (3,45), dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych (3,49) oraz warunki do aktywności obywatelskiej i działania organizacji pozarządowych (3,55). Pełne dane przedstawia poniższa tabela.

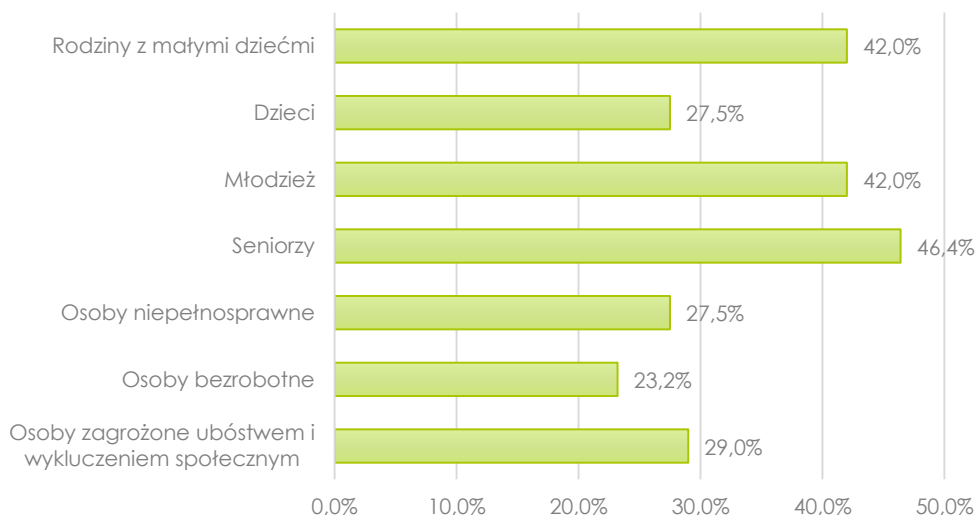
Tabela 21. Ocena poszczególnych aspektów życia na obszarze rewitalizacji [N=50]

Oceniany aspekt	0	1	2	3	4	Nie wiem	Średnia
Dostępność i jakość usług opiekuńczych nad małymi dziećmi	4,4%	2,9%	18,8%	29,0%	17,4%	27,5%	3,72
Dostępność i jakość usług edukacyjnych	0,0%	0,0%	2,9%	42,0%	52,2%	2,9%	4,51
Dostępność i jakość usług służby zdrowia	1,5%	1,5%	27,5%	44,9%	18,8%	5,8%	3,83
Dostępność i jakość usług w zakresie pomocy społecznej	0,0%	0,0%	14,5%	27,6%	18,9%	39,1%	4,07
Dostępność i jakość oferty kulturalnej	0,0%	4,4%	24,6%	37,7%	31,9%	1,4%	3,99
Dostępność i jakość oferty rekreacyjno-sportowej	0,0%	4,4%	21,7%	36,2%	24,6%	13,0%	3,93
Dostępność i jakość obiektów usługowo-handlowych	0,0%	4,3%	17,4%	36,2%	40,6%	1,4%	4,15
Warunki do aktywności obywatelskiej i działania organizacji pozarządowych	1,4%	5,8%	26,1%	40,6%	5,8%	20,3%	3,55
Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni (zieleń miejska, mała architektura, ławki)	0,0%	8,7%	5,8%	42,0%	42,0%	1,5%	4,19
Dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0,0%	17,4%	30,4%	37,7%	14,5%	0,0%	3,49
Stan dróg i chodników	0,0%	2,9%	21,7%	53,6%	21,8%	0,0%	3,94

Oceniany aspekt	0	1	2	3	4	Nie wiem	Średnia
Stan budynków mieszkalnych, w tym wyposażenie w podstawowe media	0,0%	1,4%	23,2%	63,8%	10,1%	1,4%	3,84
Transport publiczny	2,9%	10,1%	30,4%	40,6%	8,7%	7,3%	3,45
Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej	1,4%	4,3%	24,6%	29,0%	14,5%	26,1%	3,69
Wsparcie osób bezrobotnych	0,0%	2,9%	20,3%	21,7%	5,8%	49,3%	3,60
Stan środowiska naturalnego (np. jakość powietrza, wody)	0,0%	2,9%	11,6%	49,3%	36,2%	0,0%	4,19

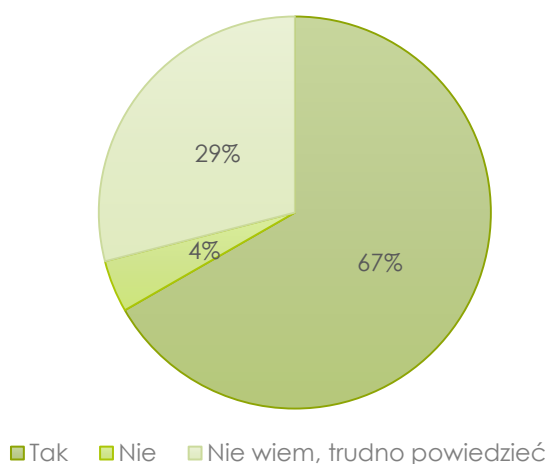
W następnej kolejności ankietowani wskazywali na grupy, które w ich opinii powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji. Respondenci często wskazywali kilka grup jednocześnie. Najczęściej pojawiającą się odpowiedzią byli seniorzy (46,4%), rodziny z małymi dziećmi (42,0%) oraz młodzież (42,0%).

Rysunek 26. Grupy, jakie w opinii respondentów powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji [N=69]

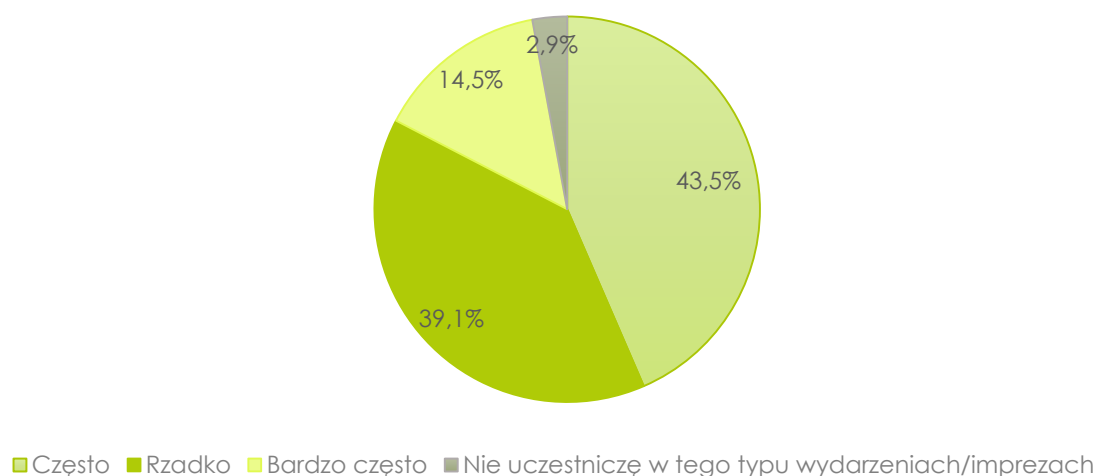
Na pytanie o możliwość włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania 67,0% badanych odpowiedziało twierdząco. Prawie 1/3 respondentów odpowiedziało „Nie wiem, trudno powiedzieć”.

Rysunek 27. Możliwość włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania [N=69]

W dalszej części badania respondenci zostali poproszeni o określenie częstotliwości uczestnictwa w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w gminie. Wyniki pomiaru wskazują, że 43,5% badanych często uczestniczy w takich wydarzeniach, a kolejne 39,1% robi to rzadko. Jedynie 2,9% respondentów nie uczestniczy w tego typu wydarzeniach.

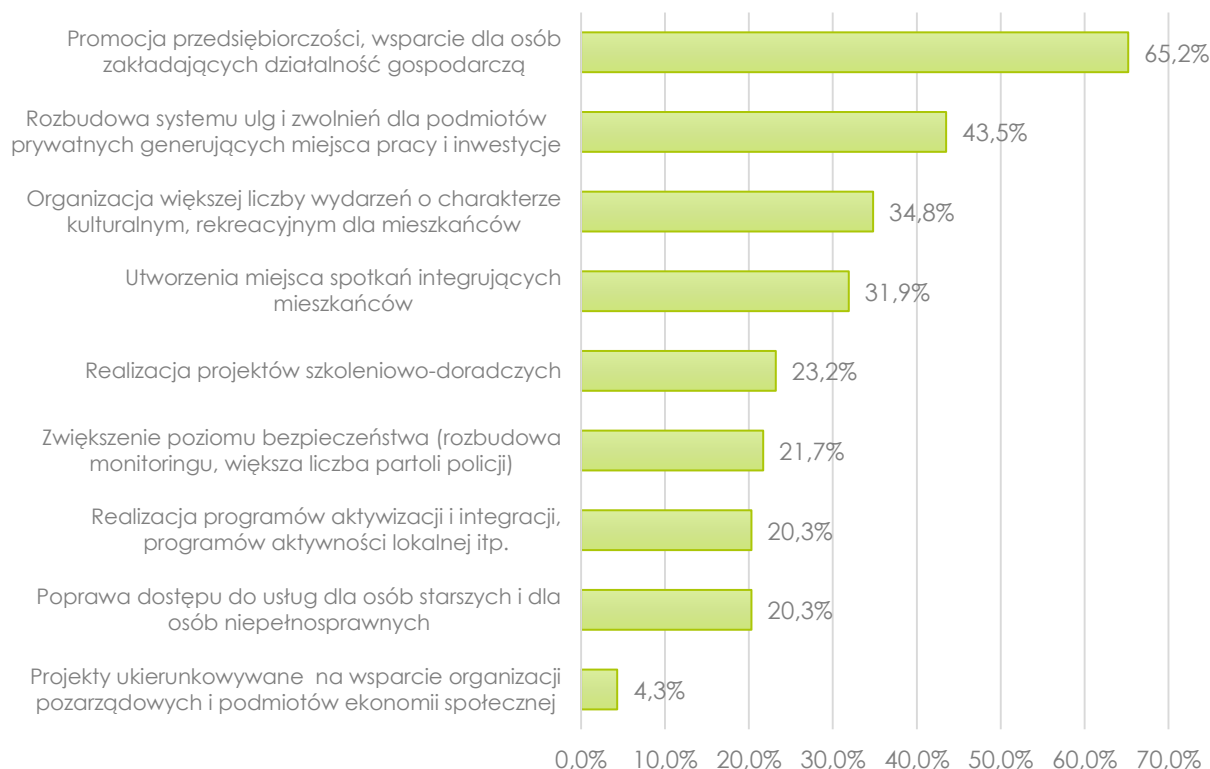
Rysunek 28. Częstotliwość uczestnictwa w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w gminie [N=69]

Propozycje działań rewitalizacyjnych

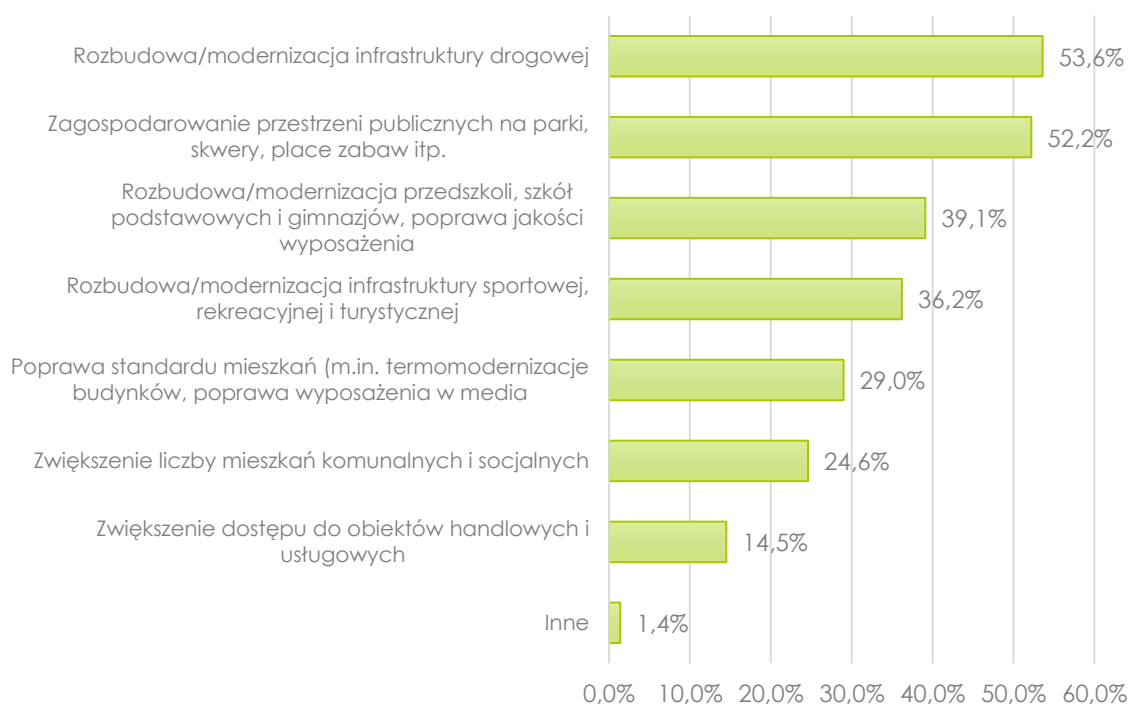
W toku badania respondentów poproszono o wskazanie rodzajów przedsięwzięć, jakie powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią była promocja przedsiębiorczości oraz wsparcie dla osób zakładających działalność gospodarczą (65,2%), oraz rozbudowa systemu ulg i zwolnień dla podmiotów prywatnych generujących miejsca pracy i inwestycje (43,5%). Respondenci wskazywali również na organizację większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym i rekreacyjnym dla mieszkańców (34,8%). Pełne dane zaprezentowano na poniższym wykresie.

Rysunek 29. Rodzaje przedsięwzięć, jakie zdaniem respondentów powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze [N=69]

Następnie ankietowani wskazywali rodzaje przedsięwzięć, jakie powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych na obszarze wskazanym do rewitalizacji. Najczęstszą odpowiedzią była rozbudowa/modernizacja infrastruktury drogowej (53,6%), Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na parki, skwery, place zabaw itp. (52,2%) oraz rozbudowa/modernizacja infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej (39,1%).

Rysunek 30. Rodzaje przedsięwzięć, jakie zdaniem respondentów powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze [N=69]

PODSUMOWANIE – WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

Analiza wyników badania pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów, które w opinii respondentów występują na obszarze rewitalizacji. Wśród problemów społecznych wskazywano przede wszystkim niski poziom zaufania w społeczeństwie, brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet) oraz niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym.

Ankietowani najwyżej ocenili dostępność i jakość usług edukacyjnych, estetykę i zagospodarowanie przestrzeni oraz stan środowiska naturalnego wśród aspektów życia na obszarze rewitalizacji. Wśród najmniej ocenionych aspektów życia pojawiły się transport publiczny, dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz warunki do aktywności obywatelskiej i działania organizacji pozarządowych.

Według badanych działania rewitalizacyjne powinny być skierowane przede wszystkim do seniorów, rodzin z małymi dziećmi oraz młodzieży.

Przeważająca część ankietowanych mieszkańców wyraziła chęć włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania.

Badania wykazały, że większość badanych często lub rzadko uczestniczy w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w gminie.

Wśród rodzajów przedsięwzięć, jakie powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze, wskazywano promocję przedsiębiorczości oraz wsparcie dla osób zakładających działalność gospodarczą oraz rozbudowę systemu ulg i zwolnień dla podmiotów prywatnych generujących miejsca pracy i inwestycje.

W opinii mieszkańców do rodzajów przedsięwzięć, jakie należy podjąć w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych na obszarze rewitalizacji, zaliczyć należy rozbudowę/modernizację infrastruktury drogowej, zagospodarowanie przestrzeni publicznych na parki, skwery, place zabaw itp., oraz rozbudowę/modernizację infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej.

ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU REWITALIZACJI

Opierając się na wspomnianych wcześniej metodach podjęto decyzję odnośnie wyboru jednostek przestrzennych, które objęte zostaną obszarem rewitalizacji. **Obszar rewitalizacji wynosi 58,1 ha, co stanowi 0,45% ogółu powierzchni gminy Czyżew oraz zamieszkiwany jest przez 76 osób, co stanowi 1,17% ogółu mieszkańców gminy Czyżew.** Poniżej zaprezentowano mapę obszaru rewitalizacji.

Tabela 22. Podobszary rewitalizacji

Podobszar	Powierzchnia [ha]	Odsetek	Liczba mieszkańców [osoby]	Odsetek
Obszar rewitalizacji	58,1	0,45%	76	1,17%

ANALIZA SWOT OBSZARU REWITALIZACJI

Analiza SWOT jest techniką analityczną, polegającą na identyfikacji czterech czynników strategicznych. Analiza pozwala określić mocne, słabe strony prowadzonych działań oraz ich szans i zagrożeń. Przeprowadzając taką analizę, należy postawić diagnozę związaną ze wszystkim elementami, które mogą mieć wpływ na każdy z badanych obszarów. Analiza SWOT została przygotowana do obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji cechuje jednolitość, co pokazuje zestaw problemów w nim występujących.

Tabela 23. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Potencjał rolniczy	Występowanie negatywnych zjawisk społecznych (bezrobocie, niepełnosprawność)
Potencjał przemysłowy	Transport publiczny
Potencjał agroturystyczny	Brak dostosowanej przestrzeni publicznej do osób niepełnosprawnych
Bezpieczne drogi - mała liczba wypadków i kolizji drogowych	Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet)
SZANSE	ZAGROŻENIA
Dostępność środków finansowych (w tym unijnych) na działania rewitalizacyjne	Ograniczone środki finansowe na działania rewitalizacyjne
Wykorzystanie potencjału osób wykształconych oraz organizacji pozarządowych	Niewystarczające tempo rozwoju gospodarczego w gminie
Wykorzystanie kreatywności i pomysłowości mieszkańców, dzięki chęci do zmian	Postępujący proces depopulacji (związany z odpływem ludzi młodych oraz negatywnym trendem przyrostu naturalnego)
Zwiększenie liczby organizowanych imprez kulturowych, rekreacyjnych	

Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji, poprzez utworzenie nowych miejsc pracy oraz wsparcia dla przedsiębiorców

Obciążenie władz samorządowych kolejnymi zadaniami, za którymi nie idzie odpowiednie wsparcie finansowe

OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Realizacja działań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji przyczyni się w sposób kompleksowy do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego wyznaczonych obszarów rewitalizacji. Planowane działania zdeterminują korzystne przeobrażenia na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji przedstawia się następująco:

Miasto Czyżew miejscem dostosowanym do potrzeb mieszkańców, dobrze rozwiniętym gospodarczo, z dostępem do nowoczesnych technologii, o wysokim poziomie uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym

Po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych miasto Czyżew jest miejscem, które dzięki walorom estetycznym przestrzeni publicznych przyciąga do siebie ludzi. Harmonijny rozwój zapewnia ożywienie w życiu społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Wzrost poziomu społecznej aktywności, integracji oraz zaufaniu wśród społeczności determinuje zaangażowanie mieszkańców w realizację projektów służących poprawie jakości życia. Wielotorowa rewitalizacja przestrzeni miejskiej oraz działania skutkujące ograniczeniem bezrobocia i towarzyszącego mu ubóstwa, niepełnosprawności podnoszą poziom życia mieszkańców.

Ożywienie gospodarcze rewitalizowanych obszarów staje się możliwe dzięki utrzymaniu dotychczasowych miejsc pracy oraz tworzeniu nowych miejsc pracy, wspieraniu nowych i lokalnych przedsiębiorców oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej dla przedsiębiorców.

Zaprezentowana wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji pozwoli zrealizować cele główne i kierunki działań opisane w niniejszym dokumencie.

CELE REWITALIZACJI, KIERUNKI DZIAŁAŃ

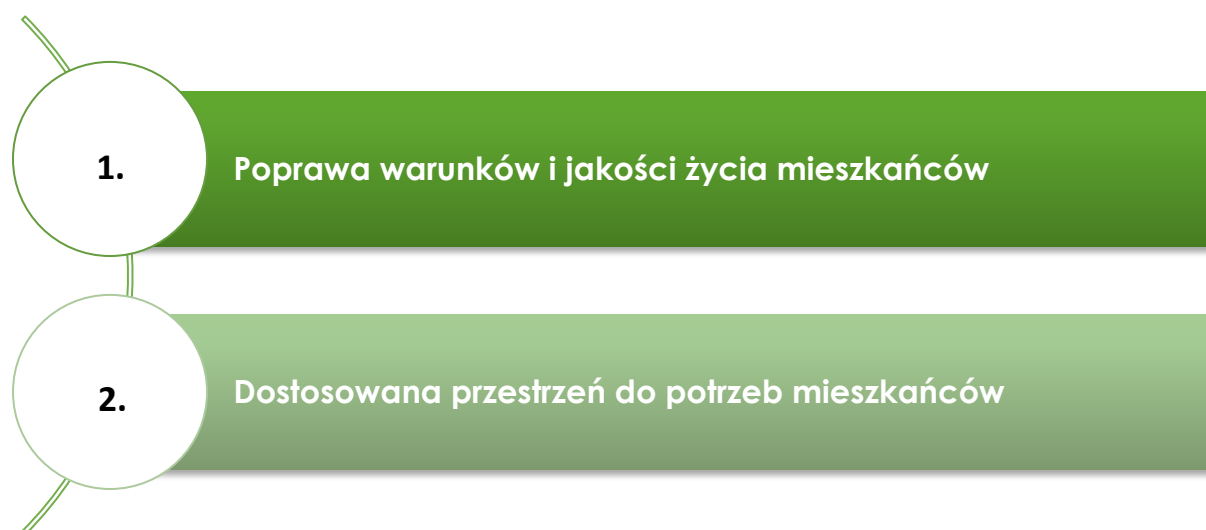
W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czyżew wyznaczone zostały cele i działania sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potrzeb, które w perspektywie kolejnych lat umożliwią ograniczenie lub eliminację negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji. Wyznaczone cele są takie same dla każdego z podobszarów.

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy poszerzonej o doświadczenie i wiedzę specjalistyczną oraz

wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych. Tym samym są komplementarne z występującymi na obszarze Gminy Czyżew problemami.

Na obszarze wyznaczonym do podjęcia działań rewitalizacyjnych na podstawie przeprowadzonych diagnoz, analiz odnotowano jako główne następujące problemy: bezrobocie, zmniejszona aktywność społeczna, zmniejszona integracja społeczna, zmniejszona liczba osób nowo zameldowanych, zwiększona liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia, zmniejszona liczba wydanych pozwoleń na budowę. Ważnymi również problemami, które występują lecz nie przekraczają one wskaźników w porównaniu ze średnią referencyjną w gminie jest dostosowanie przestrzeni publicznej do osób niepełnosprawnych, mała ilość występujących przystanków.

Cele główne odnoszące się do obszaru rewitalizacji:

1. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

1.1. Kierunek: Zmniejszenie zjawiska bezrobocia

1.2.Kierunek: Integracja i aktywizacja mieszkańców

1.3.Kierunek: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

2. Dostosowana przestrzeń do potrzeb mieszkańców

2.1. Kierunek: Modernizacja transportu publicznego

2.2.Kierunek: Dostosowanie przestrzeni publicznej do osób niepełnosprawnych

2.3.Kierunek: Wykorzystanie potencjału obszaru

ZGODNOŚĆ PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Jednym z ważniejszych narzędzi wprowadzania zmian na obszarze gminy Czyżew jest Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew. Został on opracowany w powiązaniu z istniejącymi już dokumentami

strategicznymi obowiązującymi w gminie Czyżew, powiecie wysokomazowieckim, województwie podlaskim. Analizie poddano następujące dokumenty:

- Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czyżew
- Strategia Rozwoju Gminy Czyżew na lata 2009-2017
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 – 2025
- Strategia rozwoju powiatu wysokomazowieckiego,
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Krajowa Polityka Miejska 2023,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.

Cele główne Programu Rewitalizacji zostały powiązane z celami zawartymi w innych dokumentach na zasadzie podobieństwa i zbieżności zapewniając tym samym kompleksową i zharmonizowaną rewitalizację gminy.

Cel główny 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców. Został on powiązany z celami zawartymi w dokumentach: *Strategia Rozwoju Gminy Czyżew na lata 2009-2017, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 – 2025, Strategia rozwoju powiatu wysokomazowieckiego, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Polityka Miejska 2023, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.* Istota celów zawartych w wymienionych dokumentach dotyczy poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, zmniejszenia zjawiska bezrobocia, integracji i aktywizacji mieszkańców oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Wskazane dokumenty powiązane są z założeniami celu głównego 1.

Cel główny 2: Dostosowana przestrzeń do potrzeb mieszkańców. Został on powiązany z celami zawartymi w dokumentach: *Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czyżew, Strategia Rozwoju Gminy Czyżew na lata 2009-2017, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 – 2025, Strategia rozwoju powiatu wysokomazowieckiego, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.* Istota celów zawartych w wymienionych dokumentach dotyczy dostosowania przestrzeni do potrzeb mieszkańców, modernizacji transportu publicznego, dostosowania przestrzeni publicznej do osób niepełnosprawnych oraz wykorzystania potencjału obszaru. Wskazane dokumenty powiązane są z założeniami celu głównego 2.

Tabela 24. Powiązanie z innymi dokumentami strategicznymi.

Cel główny 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	
Dokument strategiczny	Powiązanie z celami
Strategia Rozwoju Gminy Czyżew na lata 2009-2017	<p><u>Cel strategiczny 2:</u> Tworzenie warunków dla sprawnego systemu społecznego zabezpieczenia ludności (społecznego, zdrowotnego)</p> <p><u>Cel operacyjny 1:</u> Zwiększenie dostępu do edukacji w gminie</p>

	<u>Cel operacyjny 2:</u> Zwiększenie dostępu do edukacji w gminie
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 - 2025	<u>Cel strategiczny 1:</u> Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy <u>Cel strategiczny 2:</u> Doskonalenie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin i systemu pieczy zastępczej <u>Cel strategiczny 3:</u> Rozwijanie usług i systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Strategia rozwoju powiatu wysokomazowieckiego	<u>Cel strategiczny 4:</u> Rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna, przyjazna mieszkańcom i środowisku <u>Cel strategiczny 5:</u> Bezpieczeństwo mieszkańców – wolne od aktów przemocy, patologii społecznych i zagrożeń ekologicznych
Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020	<u>Cel strategiczny 1:</u> Konkurencyjna gospodarka <u>Cel strategiczny 3:</u> Jakość życia.
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,	<u>Cel strategiczny 3:</u> Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki <u>Cel strategiczny 4:</u> Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki <u>Cel strategiczny 5:</u> Stworzenie Polski Cyfrowej <u>Cel strategiczny 6:</u> Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” <u>Cel strategiczny 11:</u> Wzrost społecznego kapitału rozwoju
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<u>Cel szczegółowy 1:</u> Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną <u>Cel szczegółowy 2:</u> Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony <u>Cel szczegółowy 3:</u> Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Krajowa Polityka Miejska 2023	<u>Cel szczegółowy 3:</u> Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<u>Cel strategiczny 2:</u> Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”),
Cel główny 2: Dostosowana przestrzeń do potrzeb mieszkańców	
Dokument strategiczny	Powiązanie z celami
Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czyżew	<u>Cel główny 3:</u> Zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej.
Strategia Rozwoju Gminy Czyżew na lata 2009-2017	<u>Cel strategiczny 3:</u> Organizacja pozyskiwania źródeł finansowych dla realizacji zadań inwestycyjnych gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 - 2025	<u>Cel strategiczny 3:</u> Rozwijanie usług i systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Strategia rozwoju powiatu wysokomazowieckiego	<u>Cel strategiczny 2:</u> Rozwinięty przemysł rolno przetwórczy, wykorzystujący podstawowe walory gospodarcze i komunikacyjne Powiatu, jako podstawowe źródło nowych miejsc pracy oraz ekonomiczny katalizator rolniczego potencjału. <u>Cel strategiczny 4:</u> Rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna, przyjazna mieszkańcom i środowisku
Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020	<u>Cel strategiczny 3:</u> Jakość życia
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego	<u>Cel szczegółowy 2.1:</u> Kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych <u>Cel szczegółowy 2.2:</u> Kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, tworzących warunki wzrostu
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,	<u>Cel strategiczny 8:</u> Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych <u>Cel strategiczny 9:</u> Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<u>Cel szczegółowy 2:</u> Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<u>Cel strategiczny 3:</u> Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

OPIS PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Poniżej w tabeli zaprezentowano wszystkie projekty podstawowe, które zaplanowano do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew. W dalszej części rozdziału znajduje się szczegółowy opis każdego z tych przedsięwzięć ujęty w formie tabelarycznej. Zadania wypracowane zostały z udziałem interesariuszy biorących udział w partycypacyjnym procesie prac nad Programem Rewitalizacji (konsultacjach społecznych), część z nich została również zgłoszona przez przedstawicieli instytucji publicznych w tym Urzędu Gminy Czyżew.

Tabela 25. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych

Nazwa projektu	Powiązanie celów rewitalizacji z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.	Lokalizacja - podobszar
Kursy i szkolenia zawodowe	Cel 1	Obszar rewitalizacji
Praktyczny zawód	Cel 1	Obszar rewitalizacji
Zdobywam doświadczenie	Cel 1	Obszar rewitalizacji

"Stop używkom"	Cel 1	Obszar rewitalizacji
Gmina tętniąca życiem	Cel 1	Obszar rewitalizacji
Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie	Cel 1, Cel 2	Obszar rewitalizacji (ul. Przemysłowa)
Rekultywacja terenów powyrobiskowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej	Cel 2	Obszar rewitalizacji (ul. Zambrowskiej)
Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie	Cel 1, Cel 2	Obszar rewitalizacji (ul. Spokojna, ul. Cicha)
Zagospodarowanie centrum Czyżewa	Cel 1, Cel 2	Obszar rewitalizacji (centrum miasta Czyżew)

Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają przyczynić się do rozwiązania problemów zgłaszanych przez interesariuszy w trakcie prowadzonych konsultacji społecznych, wynikłych w procesie analizy i badań obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji oraz są odpowiedzią na wyniki przeprowadzonej diagnozy szczególnie w zakresie negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach.

Tabela 26. Powiązanie zgłaszanych problemów z zaplanowanymi do realizacji projektami

Występujący problem	Projekt rozwiązujący/zmniejszający występujący problem
bezrobocie	Kursy i szkolenia zawodowe, Praktyczny zawód, Zdobynam doświadczenie, Uzbrojenie terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej
mała aktywność i integracja społeczna	Gmina tętniąca życiem, Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w Czyżewie przy ul. Spokojnej i ul. Cichej.
nowo zameldowani	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie
liczba zatrzymań do wytrzeźwienia	Stop używkom
pozwolenia na budowę	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie; Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w Czyżewie przy ul. Spokojnej i ul. Cichej; Zagospodarowanie centrum Czyżewa

Wszystkie projekty wpisane w realizację Programu wpisują się w realizację celów i poszczególnych kierunków Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew.

Szczegółowy opis każdego projektu zawiera poniższa tabela.

Tabela 27. Lista projektów podstawowych

Lp	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Krótki opis projektu	Na jaką sferę (-y) będzie miał wpływ projekt?	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu (maksymalnie do 2020 roku)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
1	Kursy i szkolenia zawodowe	Obszar rewitalizacji	GOPS	Organizacja kursów i szkoleń zawodowych dla osób bezrobotnych	społeczną	Brak organizowanych szkoleń i kursów, postępujące bezrobocie, migracja do większych miast	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych,	20 tyś	2019	fundusze unijne, urząd pracy	Przeprowadzenie szkolenia i kursów dla bezrobotnych	Zmniejszenie liczby bezrobotnych (dane statystyczne UP)
2	Praktyczny zawód	Obszar rewitalizacji	UM	Organizacja zajęć praktycznych dla osób bezrobotnych	społeczną	Brak organizowanych zajęć	Podniesienie kwalifikacji osób bezrobotnych, zmniejszenie liczby osób bezrobotnych	10 tyś	2019	fundusze unijne, um	Organizacja zajęć praktycznych dla osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych (dane UP)
3	Zdobywam doświadczenie	Obszar rewitalizacji	UM/UP	Organizacja staży dla osób bezrobotnych	społeczną	Brak lub zmniejszona ilość organizowanych staży dla osób bezrobotnych	Zwiększenie możliwości zdobycia doświadczenia głównie u osób bezrobotnych, zmniejszenie liczby osób bezrobotnych	20 tyś	2019	fundusze unijne, urząd pracy	Organizacja staży dla osób bezrobotnych	Liczba osób zatrudnionych na stażu (dane UP)
4	"Stop używkom"	Obszar rewitalizacji	UM	Organizacja zajęć podnoszących świadomość społeczności na temat szkodliwości używek m.in. głównie alkoholu, papierosów, narkotyków	społeczną	Niski poziom świadomości dzieci i młodzieży odnośnie uzależnień	Zwiększenie świadomości wpływu używek na organizm i zachowanie człowieka	20 tyś	2018-2019	fundusze unijne, um	Przeprowadzenie spotkań informacyjnych w szkołach	Liczba przeprowadzonych spotkań informacyjnych (3 spotkania)
5	Gmina tętniąca życiem	Obszar rewitalizacji	GOK	Organizacja zajęć dla społeczności lokalnej, w okresie letnim organizacja imprez kulturalnych, wydarzeń sportowych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych,	społeczną	Niska aktywność społeczna,	Aktywizacja, integracja oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społeczeństwa	100 tyś	2018-2020	fundusze unijne, um, gok	Przeprowadzenie imprez kulturalnych (2 rocznie) i cykl spotkań kulturalno - integracyjnych - 3 rocznie)	Liczba przeprowadzonych imprez - 6 szt, spotkań kulturalno-integracyjnych - 9 szt.
6	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie	Obszar rewitalizacji	UM	Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego w celu zapewnienia lokali komunalnych i socjalnych mieszkańcom z terenu gminy Czyżew	społeczną, gospodarczą	Zły stan istniejących lokali komunalnych i socjalnych , brak nowych lokali	Zapewnienie lokali socjalnych i komunalnych dla potrzeb mieszkańców gminy	4,5 mln	2018-2019	fundusze unijne, um	Budynek wielorodzinny socjalno-komunalny	Zabezpieczenie potrzeb mieszkańców na lokale socjalne i komunalne

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

7	Rekultywacja terenów powyrobiskowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej	Obszar rewitalizacji	UM	Rekultywacja terenów powyrobiskowych w celu Uzbrojenia potencjalnych terenów przemysłowych w niezbędne media; (wodociąg, kanalizacja, sieć energetyczna) będzie miało wpływ na rozwój gospodarczy gminy, przyciągnie nowych inwestorów, którzy realizując swe przedsięwzięcia stworzą nowe miejsca pracy dla mieszkańców gminy	gospodarczą, techniczną	Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości, brak atrakcyjnych, kompleksowo uzbrojonych terenów inwestycyjnych dla potencjalnych przedsiębiorców	Wzrost rozwoju gospodarczego i stworzenie miejsc pracy	3 mln	2020	fundusze unijne, um	Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych	Stworzenie nowych miejsc pracy
8	Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie	Obszar rewitalizacji	UM	Urządzenie i uporządkowanie terenów zielonych, obecnie niezagospodarowanych, wpłynie na poprawę ładu przestrzennego a ponadto stworzy nowe miejsca, spotkań, wypoczynku i rekreacji	społeczną, gospodarczą, przestrzennie-funkcjonalną	Niska aktywność społeczna, mała ilość miejsc spędzania wolnego czasu	Stworzenie nowych miejsc spotkań, rekreacji i wypoczynku.	100 tys	2018-2019	fundusze unijne, um	Utworzenie miejsca rekreacji i wypoczynku	Utworzenie nowego miejsca spotkań i integracji mieszkańców
9	Zagospodarowanie centrum Czyżewa	Obszar rewitalizacji	UM	Realizacja inwestycji wpłynie na poprawę wizerunku i ładu przestrzennego centrum miasta.	gospodarcza, przestrzennie-funkcjonalna	Brak uporządkowanego układu centrum miasta	Poprawa ładu funkcjonalno-przestrzennego gminy	4,6 mln	2019-2020	fundusze unijne, um	Zagospodarowanie centrum Czyżewa poprzez utwardzenie istniejących placów, parkingów, nasadzenie roślin i montaż małej architektury.	Poprawa ładu przestrzennego i funkcjonalności centrum Czyżewa

Program oraz projekty rewitalizacyjne zgodne są z obowiązującymi przepisami w zakresie:

- projektowania zabudowy zgodnie z warunkami technicznymi, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.202 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i usytuowanie (dz. U z 2015 r. poz. 1422),
- zapewnienia właściwej ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków – rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7.06.2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych terenów (Dz.U. z 2010 r. nr 109, poz. 719 z późn. zm.),
- zapewnienia zapatrzenia wodnego na cele przeciwpożarowe oraz zaprojektowania dróg pożarowych, umożliwiających dojazd i dostęp dla jednostek ratowniczo-gaśniczych straży pożarnej – rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24.07.2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. z 2009 r. nr 124, poz. 1030 z późn. zm.),
- uzgadniania projektów budowlanych pod względem ochrony przeciwpożarowej w zakresie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2.12.2015 r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (DZ.U. z 215 r, poz. 2117),
- przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym w szczególności poprzez uwzględnienie zapisów ustawy z dnia 27kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U z 2017 poz. 519) dotyczących lokalizacji zakładów przemysłowych, które są zaliczone ze względu na ilość rodzaj i właściwości fizyko-chemiczne stosowanych w procesie

technologicznym substancji niebezpiecznych do kategorii zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz postanowień art. 73 ustawy Prawo ochrony środowiska,

- ustawy o drogach publicznych (Dz.U z 2016 r. poz. 1440 ze zm.) w szczególności art. 43 ust. 1,

- rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 199 r.(Dz. U. Nr 43, poz. 430 ze zm.) w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie - § 9 ust. 1 pkt. 4 i 5. OPIS DODATKOWYCH PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Zgodnie z zapisami wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Przedsięwzięcia uzupełniające to zgodnie z wytycznymi takie, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. Projekty dodatkowe zostały pogrupowane wg trzech obszarów tematycznych, tj. bezrobocie, kultura oraz rekreacja.

Bezrobocie

Podczas przeprowadzania diagnozy zidentyfikowano występowanie bezrobocia. Aby zniwelować wysoki poziom bezrobocia, należy podjąć działania, które pozwolą na jego zmniejszenie. Projekty dodatkowe komplementarne są z podstawowymi projektami nr 1, 2 i 3. Wychodząc naprzeciw problemowi bezrobocia, które zostało zdiagnozowane, proponuje się organizowanie spotkań z doradcą zawodowym, psychologiem oraz spotkania edukacyjne dla osób poszukujących pracy.

Kultura

W ramach przeprowadzonej diagnozy zauważono deficyt wydarzeń kulturalnych. W związku z tym, nawiązując do projektów podstawowych, planuje się organizowanie festynów rodzinnych lub wydarzeń tematycznych. Projekty nawiązują do podstawowego projektu nr 5. Celem tych wydarzeń jest aktywizacja oraz integracja społeczności lokalnej.

Rekreacja

W nawiązaniu do projektów podstawowych nr 8 i 9, na terenach zagospodarowanych planuje się budowę siłowni zewnętrznych, miejsca wypoczynku, a także miejsca do gier, np. stoły z planszami, oraz gry chodnikowe.

W poniższej tabeli zaprezentowano powiązanie poszczególnych projektów rewitalizacyjnych z oddziaływaniem na poszczególne sfery w celu zmniejszenia lub zniwelowania występujących na obszarze rewitalizacji negatywnych problemów.

Tabela 28. Macierz korelacji projektów rewitalizacyjnych

Lp	Nazwa projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
1	Kursy i szkolenia zawodowe					
2	Praktyczny zawód					
3	Zdobywam doświadczenie					
4	"Stop używkom"					
5	Gmina tętniąca życiem					
6	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie					
7	Rekultywacja terenów powyrobiskowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej					
8	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w Czyżewie przy ul. Spokojnej i ul. Cichej					
9	Zagospodarowanie centrum Czyżewa					

Projekty synergiczne to projekty współdziałające ze sobą na poprawę sytuacji na danym obszarze poddanych rewitalizacji na daną sferę. Projekty numer 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 8 są ze sobą synergiczne, co oznacza, że współdziałają ze sobą na poprawę kondycji sfery społecznej. Projekty numer 6, 7, 8, 9 są synergiczne względem sfery gospodarczej. Względem sfery przestrzenno-funkcjonalnej, synergiczne są projekty 8 i 9.

W poniższej tabeli przedstawiono łączny koszt wszystkich projektów rewitalizacyjnych opracowanych dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew. Wyszczególniony opis kosztów realizacji poszczególnych projektów przedstawiono w kolejnym rozdziale.

Lista projektów	Koszt projektów [zł]	Źródła finansowania
Lista projektów podstawowych	około 7 770 000 zł	Środki z budżetu Gminy, fundusze unijne, fundusze pozyskane z urzędu pracy, GOK

Przedstawione w Programie działania rewitalizacyjne nie wpłyną na zwiększenie lub przenoszenie się problemów poza obszar rewitalizacji oraz nie spowodują występowania wzajemnych niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczeństwa, czy wykluczenie społeczne. Projekty rewitalizacyjne mają za zadanie zmniejszenie występowania negatywnych zjawisk kryzysowych bez niepożądanych skutków.

SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE

W celu zapewnienia skutecznej i efektywnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest znalezienie odpowiednich źródeł ich finansowania. Wytyczne Ministerialne, a także Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, wskazują na konieczność zapewnienia komplementarności tychże źródeł finansowania. Oznacza to, iż w celu uzyskania jak najlepszych efektów programu rewitalizacji należy zdywersyfikować jej finansowanie, w tym m.in. łączyć publiczne środki z prywatnymi.

Niniejszy rozdział przedstawia plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew. Działania rewitalizacyjne przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Czyżew, obejmują zadania o charakterze priorytetowym. Koszty poszczególnych przedsięwzięć podstawowych zestawiono w poniższej tabeli, pozostałe przedsięwzięcia w ramach podstawowej listy projektów nie mają na chwilę obecną sporządzonego kosztorysu realizacji projektu.

L.p.	Nazwa projektu	Szacowana wartość projektu (PLN) z podaniem potencjalnych źródeł finansowania wg następującego katalogu środków: krajowe środki publiczne, EFRR, EFS, FS, środki prywatne, środki z innych źródeł
1	Kursy i szkolenia zawodowe	20 000 (fundusze unijne, urząd pracy)
2	Praktyczny zawód	10 000 (fundusze unijne, UM)
3	Zdobynam doświadczenie	20 000 (fundusze unijne, urząd pracy)
4	"Stop używkom"	20 000 (fundusze unijne, UM)
5	Gmina tętniąca życiem	100 000 (fundusze unijne, UM, GOK)
6	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie	4 500 000 (fundusze unijne, UM)
7	Rekultywacja terenów powyroboiskowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej	3 000 000 (fundusze unijne, UM)
8	Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie	100 000 (fundusze unijne, UM)
9	Zagospodarowanie centrum Czyżewa	4 6 000 000 (fundusze unijne, UM)

Dywersyfikacja źródeł finansowania daje możliwość korzystania zarówno z funduszy komercyjnych, jak i publicznych. Projekty rewitalizacji mogą być realizowane przez różnorodne grupy podmiotów tj. przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego.

Do pierwszego rodzaju źródeł finansowania (tj. komercyjnych) zalicza się przede wszystkim kredyty, pożyczki, obligacje komunalne. Ponadto wskazuje się, że niektóre działania mogą być wspierane przez środki własne przedsiębiorstw, podmiotów i osób prywatnych i organizacji pozarządowych. Na etapie realizacji zapisów Programu bardzo istotna jest współpraca różnych podmiotów gwarantująca powodzenie wdrażanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Drugi rodzaj obejmuje źródła publiczne. Wśród nich największe znaczenie mają środki własne budżetu gminy, fundusze europejskie, środki budżetu Państwa. Należy wspomnieć o tym, że fundusze europejskie są wyposażone w dedykowane działania, które można wykorzystać planując i realizując działania rewitalizacyjne.

MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Wśród szczegółowej diagnozy oraz udziału społecznego w działaniach w kierunku tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji komplementarność jest ważnym aspektem w jego realizacji. Według *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Gminny program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów będzie skutkował efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Poszczególne projekty rewitalizacyjne będą wzajemnie powiązane. Zostanie zapewniona korelacja efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Na obszarze objętym programem rewitalizacji zapewniona zostanie komplementarność między poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy.

Komplementarność przestrzenna

Zapewnienie komplementarności przestrzennej ma zagwarantować efektywne oddziaływanie Gminnego Programu Rewitalizacji na cały obszar kryzysowy, rozwój miasta, rozwój całej gminy oraz synergię przestrzenną poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Umożliwi to synchronizację efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Co istotne, realizowane działania nie będą skutkowały transferem problemów na inne obszary gminy oraz nie będą wyzwały niepożądanych problemów, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna została zapewniona poprzez zaplanowanie projektów na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Należy także dodać, iż projekty zawarte w Programie wzajemnie się uzupełniają. Skupienie projektów wyselekcjonowanych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji będzie w sposób pozytywny rzutować na całą Gminę Czyżew, ponieważ wiele z nich dotyczyć będzie działań podejmowanych dla miejsc użyteczności publicznej, dzięki temu korzystać z nich będą mogli mieszkańcy spoza obszaru bezpośrednio objętego procesem rewitalizacji.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Czyżew objawia się poprzez cele zawarte w programie, które opracowane zostały na podstawie zdiagnozowanych problemów. Komplementarność ta wyzwała konieczność wzajemnego dopełniania tematycznego realizowanych projektów. Dzięki temu GPR będzie oddziaływał na wszystkie wskazane sfery rewitalizacji: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Służy to nie tylko przeciwdziałaniu problemom w różnych sferach, ale zapobiega również fragmentacji działań koncentrując uwagę na systemowym i kompleksowym spojrzeniu na źródła kryzysu danego obszaru. W Gminnym Programie Rewitalizacji określono wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są powiązane ze strategicznymi kierunkami rozwojowymi Gminy, co wykazano poprzez wskazanie zbieżności celów GPR z kluczowymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Przedstawione w Gminnym Programie Rewitalizacji działania nie wpłyną na zwiększenie lub przenoszenie się problemów poza obszar rewitalizacji oraz nie spowodują występowania wzajemnych niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczeństwa, czy wykluczenie społeczne. Projekty rewitalizacyjne mają za

zadanie zmniejszenie występowania negatywnych zjawisk kryzysowych bez niepożądanych skutków prowadząc do dalszego zrównoważonego rozwoju gminy.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Efektywne współdziałanie różnych instytucji i podmiotów na rzecz Gminnego Programu Rewitalizacji jest możliwe dzięki odpowiednio zaprojektowanemu systemowi zarządzania. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna stanowi wyraz prawidłowo zarządzanego GPR oraz spójności procedur. Istotnym elementem zarządzania, oprócz organów Gminy, będzie także Komitet Rewitalizacji, w którym będą miały swoją reprezentację różne grupy interesariuszy procesu rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji zwraca uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Projekty zaplanowane w Programie są komplementarne wobec przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności na lata 2007-2013. Działania podejmowane w poprzednich okresach są kontynuowane w obecnym dokumencie tj: np. Wykorzystaj szansę – projekt skierowany do osób bezrobotnych i niepełnosprawnych - prowadzony przez GOPS, wyposażenie i remont świetlic wiejskich z zagospodarowaniem terenu – celem pobudzenia aktywności i integracji lokalnej społeczności – projekt realizowany przez Gminę, Urządzenie terenów rekreacyjnych na terenie gminy Czyżew – poprawa ładu przestrzennego gminy Czyżew – projekt realizowany przez Gminę. Doświadczenie zdobyte podczas realizacji poprzednich działań pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych. Warto także zaznaczyć, iż projekty zaplanowane w Programie umożliwiają realizowanie innych zadań/działań zaplanowanych w innych dokumentach strategicznych.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego wiązania i uzupełniania wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, pamiętając przy tym o dążeniu do wykluczenia ryzyka podwójnego dofinansowania. Dla realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej niezbędna jest koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych, na co również zwrócono uwagę w Projekcie. Zastosowanie zarówno finansowania z środków wewnętrznych jak i zewnętrznych, co umożliwi zrealizowanie zakładanych celów. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane w ramach GPR będą komplementarne z projektami zrealizowanymi przez Gminę Czyżew. Planuje się, aby przedsięwzięcia rewitalizacyjne wskazane w Programie Rewitalizacji były współfinansowane przede wszystkim z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego a także dodatkowo z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich bądź też w miarę możliwości z krajowych środków publicznych.

MECHANIZMY WŁĄCZANIA RÓŻNYCH GRUP INTERESARIUSZY

Kluczowy aspektem na każdym etapie tworzenia oraz wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest włącznie szerokiego grona interesariuszy procesu rewitalizacji. Uspołecznienie procesu rewitalizacji dotyczyło przede wszystkim: mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli stowarzyszeń oraz innych podmiotów i grup aktywnych.

Partycypacja społeczna stanowi proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Pozwalają na uzyskanie opinii, stanowisk, propozycji, itp. od instytucji i osób, których dotkną w sposób bezpośredni lub pośredni skutki proponowanych przez administrację działań.

Partycypacja społeczności lokalnej to przede wszystkim:

- komunikacja pomiędzy interesariuszami a władzami gminy, umożliwiająca obustronne uczestnictwo w procesie rewitalizacji;
- możliwość udziału wszystkich zainteresowanych w panelach dyskusyjnych, spotkaniach, debatach;
- dostępność informacji na temat podejmowanych działań i wprowadzanych zmian przez władze, a także możliwość oceny i wyrażenia opinii przez zainteresowane strony.

Organizacja konsultacji społecznych w sprawie tworzenia Programu umożliwiła czynny udział interesariuszy w pracach nad dokumentem. Poprzez to dążono do kreowania właściwego rozwiązania istniejących na terenie gminy problemów. Współdziałanie wielu jednostek jest bardziej pożądane niż indywidualne działania.

W trakcie diagnozowania oraz opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji zastosowano szereg form konsultacji społecznych, które nie ograniczały się jednak tylko do przedstawienia Programu, ale także do wysłuchania opinii na jego temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji. Nie tylko mieszkańcy, ale również przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz inni interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość zapoznania się z treścią diagnozy oraz Programu. Przeprowadzone konsultacje społeczne pozwoliły poznać i zrozumieć potrzeby społeczności lokalnej, zidentyfikować ich potrzeby, a także stworzyć wizję oczekiwanych zmian.

Do udziału w konsultacjach społecznych uprawnieni byli:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- mieszkańcy Miasta,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej,
- inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. o konsultacjach społecznych poinformowano nie później niż w terminie 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział w nich możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.”

Konsultacje społeczne trwały od 31 marca 2017 do 22 maja 2017 roku. Prowadzone były w formie:

- zbierania uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej w terminie do 30 kwietnia 2017 r.
- spotkania informacyjno-konsultacyjnego, które odbyło się 21 kwietnia 2017 r. w sali konferencyjnej w Urzędzie Miejskim w Czyżewie o godz. 16:30,
- zbierania uwag ustnych w trakcie spotkań informacyjno-konsultacyjnych oraz w Urzędzie w pokoju numer 5 w dniach i godzinach pracy Urzędu,
- badań sondażowych przeprowadzonych w terminie od 5 kwietnia 2017 r. do 30 kwietnia 2017 r.

Konsultacje społeczne dotyczące wyznaczonych obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji

W trakcie trwania konsultacji społecznych dotyczących wyznaczonych obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji interesariusze procesu rewitalizacji mogli składać uwagi w formie papierowej oraz elektronicznej przy wykorzystaniu formularza konsultacyjnego udostępnionego na stronie internetowej Gminy Czyżew oraz w Urzędzie w pokoju numer 5. Uzupełnione formularze konsultacyjne można było dostarczyć: drogą mailową na adres e-mail: d.walczak@grupabst.pl; drogą pocztową na adres: do Urzędu Miejskiego w Czyżewie – a także składać w Urzędzie Miejskim na Dziennik Podawczy w dniach i godzinach pracy.

Spotkania informacyjno – konsultacyjne

Odbyło się jedno spotkanie informacyjno-konsultacyjne dla wszystkich interesariuszy z terenu gminy Czyżew, tj. mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, przedstawicieli gminnego samorządu i jednostek organizacyjnych gminy. Spotkanie odbyło się 21 kwietnia o godz. 16:30 w sali konferencyjnej w Urzędzie Miejskim w Czyżewie. W ramach spotkań przedstawione zostały definicje kluczowych pojęć zawartych w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Ponadto uczestnicy spotkania szczegółowo omówili obszary zdegradowane oraz obszary wyznaczone do rewitalizacji, a także pracowali nad stworzeniem wizji obszaru rewitalizacji i wyznaczeniem celów Gminnego Programu Rewitalizacji. Po prezentacji danych przeprowadzona została dyskusja, w trakcie której osoby/podmioty procesu rewitalizacji mogły zgłaszać uwagi i propozycje.

Podczas spotkania informacyjno-konsultacyjnego wpłynęły następujące propozycje zadań, które wg zgromadzonych interesariuszy należałoby wpisać do GPR;

- budowa i modernizacja bazy sportowej,
- stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku, celem zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży,
- zwiększenie zasobów lokalowych wykorzystywanych do organizacji spotkań integracyjno-kulturalnych oraz szkoleniowych dla mieszkańców gminy Czyżew,
- wykonanie ścieżek rowerowych w całej gminie,
- poprawa jakości dróg gminnych,
- udostępnienie sieci szerokopasmowego Internetu,
- zwiększenie świadomości mieszkańców na temat ochrony środowiska przyrodniczego poprzez kampanie informacyjno-edukacyjne,
- wyznaczenie/utworzenie nowych terenów inwestycyjnych by przyciągnąć potencjalnych inwestorów, co wpłynie na rozwój przemysłu a co za tym idzie zwiększenie miejsc pracy,

- organizowanie szkoleń i kursów dla osób bezrobotnych celem podniesienia kwalifikacji,

Zbieranie uwag ustnych

Zbieranie uwag ustnych było prowadzone w trakcie spotkań informacyjno-konsultacyjnych oraz w Urzędzie w pokoju numer 5 w dniach i godzinach pracy Urzędu. W trakcie trwania konsultacji tj. do 22 maja nie złożono oficjalnych uwag, jednakże z wywiadów ustnych przeprowadzonych z mieszkańcami, odnośnie proponowanego zasięgu obszaru rewitalizacji zasugerowano zmniejszenie obszaru rewitalizacji i objęcie zakresem opracowania Programu tylko tych terenów, które bezapelacyjnie wymagają prac rewitalizacyjnych, wskazując min. zagospodarowanie centrum Czyżewa, co wpłynie na poprawę ładu przestrzennego centralnej części miasta oraz tereny leżące poza obszarem miasta będące obecnie nieużytkami a wymagające przeprowadzenia działań polegających na przywróceniu porządku i ładu przestrzennego. Uporządkowanie terenów poprawi wizerunek gminy a z uwagi na fakt, iż są to tereny położone przy drodze krajowej przebiegającej przez Czyżew wpłynie pozytywnie również na wizerunek miasta.

Zmiana obszaru rewitalizacji w tym kształcie, jaki zaproponowano została zrealizowana na wyraźną prośbę mieszkańców.

Na spotkaniu Zespołu ds. rewitalizacji, które zwołano na dzień 15 czerwca 2017 r., analizując ponownie zakres obszaru rewitalizacji uznano słuszność objęcia istniejących terenów powyrobowiskowych położonych na obrzeżach miasta, stanowiących obecnie nieużytki, jako obszary przeznaczone do rewitalizacji z przeznaczeniem pod tereny inwestycyjne. Co daje szansę na rozwój gospodarczy gminy, a co za tym idzie zwiększenie miejsc pracy i zmniejszenie bezrobocia.

Podjęto również decyzję o wyznaczeniu łącznie 5 obszarów strategicznych, na których planuje się przeprowadzenie zadań rewitalizacyjnych. Zaproponowane obszary i zadania, które wstępnie zasugerowano, będą miały wpływ na rozwój gminy, pobudzenie aktywności społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców, ponadto będą miały na celu przywrócenie estetyki i ładu przestrzennego z zachowaniem dziedzictwa kulturowego.

Badania sondażowe (ankieta)

Badania ankietowe przeprowadzone zostały za pomocą ankiety internetowej (CAWI – pytania kwestionariuszowe pobierane są ze strony internetowej organizatora badania i przekazywane za pośrednictwem sieci do dowolnego punktu, w którym znajduje się respondent wraz z komputerem podłączonym do Internetu.), do której link został opublikowany na stronie internetowej gminy. Ponadto ankietę można było wypełnić i wysłać (PAPI - proces zbierania danych na podstawie przygotowanego kwestionariusza badania) na adres Urzędu (Urząd Miejski w Czyżewie, Mazowiecka 34, 18-220 Czyżew), oddać w Urzędzie Miejskim w Czyżewie (w dniach i godzinach pracy urzędu) lub przesłać na adres e-mail: d.walczak@grupabst.pl. Badania przeprowadzone zostały techniką CATI (wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo - technika, w której pozyskiwanie informacji odbywa się za pośrednictwem łącza telefonicznego). łącznie zebrano 69 ankiet (3 ankiety – CAWI, 16 ankiet – PAPI, 50 ankiet - CATI).

Podczas badania zidentyfikowano najważniejsze problemy, które występują w opinii badanych na obszarze rewitalizacji. Do najczęściej wskazywanych zaliczyć można: niski poziom zaufania w społeczeństwie, brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet), niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym oraz niepełnosprawność.

Spośród poszczególnych aspektów życia na obszarze rewitalizacji, mieszkańcy najniżej ocenili: transport publiczny, dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych, warunki do aktywności

obywatelskiej i działania organizacji pozarządowych, wsparcie osób bezrobotnych oraz warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.

W opinii badanych głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji powinny być seniorzy, rodziny z małymi dziećmi oraz młodzież.

Na pytanie o możliwość włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania większość badanych odpowiedziała twierdząco.

Wyniki pomiaru wskazują, że ponad połowa badanych często lub bardzo często uczestniczy w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w gminie.

W opinii badanych do rodzajów przedsięwzięć, jakie powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze zaliczyć należy: promocję przedsiębiorczości, wsparcie dla osób zakładających działalność gospodarczą, rozbudowę systemu ulg i zwolnień dla podmiotów prywatnych generujących miejsca pracy i inwestycje, organizację większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym dla mieszkańców oraz utworzenie miejsca spotkań integrujących mieszkańców.

Przedsięwzięcia, jakie należałoby podjąć w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze to w opinii badanych: rozbudowa/modernizacja infrastruktury drogowej, zagospodarowanie przestrzeni publicznych na parki, skwery, place zabaw itp., rozbudowa/modernizacja przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów, poprawa jakości wyposażenia oraz rozbudowa/modernizacja infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej.

Najwięcej ankietowanych uznało, że największy potencjał wybranego obszaru do rewitalizacji stanowi rolnictwo, przemysł i agroturystyka.

Podczas konsultacji społecznych w ramach zbierania uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej, podczas spotkania informacyjno-konsultacyjnego oraz w ramach zbierania uwag ustnych nie wpłynęły żadne uwagi. Nie wprowadzono zmian do treści diagnozy oraz co do granic wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji wynosi 58,1 ha, co stanowi 0,45% ogółu powierzchni gminy Czyżew oraz zamieszkiwany jest przez 76 osób, co stanowi 1,17% ogółu mieszkańców gminy Czyżew.

Zarówno po zakończeniu konsultacji społecznych procesu diagnozowania oraz procesu opracowywania dokumentu sporządzony został raport podsumowujący ich przebieg. Zebrany podczas wyżej wymienionych form konsultacji społecznych materiał badawczy, został wykorzystany do uzupełnienia wcześniej przygotowanej Diagnozy oraz podczas opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Na każdym z etapów tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji zapewniono udział interesariuszy procesu rewitalizacji. Poprzez uczestnictwo zróżnicowanych grup społecznych możliwe było skonfrontowanie różnych punktów widzenia oraz wypracowanie wspólnej wizji.

Kluczowym aspektem partycypacji społecznej interesariuszy rewitalizacji na etapie wdrażania oraz monitorowania GPR będzie włączenie szerokiego grona partnerów tj. mieszkańców, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą lub społeczną (w tym organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych), jednostki samorządu terytorialnego, z terenu objętego rewitalizacją. Istotne będzie wykorzystanie współdecydowania w/w podmiotów w trakcie wdrażania GPR. Co więcej, interesariusze procesu rewitalizacji stale będą

informowali o postępach we wdrażaniu programu m.in. na stronie internetowej, zatem zastosowana zostanie kontrola obywatelska. Ważnym ogniwem w wdrażania oraz monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie Komitet Rewitalizacji. Wśród członków komitetu znajdą się nie tylko przedstawiciele Urzędu Miejskiego, ale także przedstawiciele jednostek organizacyjnych, przedstawiciele Rady Miejskiej, przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność społeczną na terenie Gminy lub zamierzających ją prowadzić (organizacji pozarządowych i grup nieformalnych), przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy lub zamierzających ją prowadzić oraz przedstawiciele innych grup. Komitet Rewitalizacyjny utworzony będzie zgodnie z ustawą w terminie 3 miesięcy od uchwalenia programu.

Współdecydowanie interesariuszy w trakcie procesu wdrażania i monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji polegać będzie na rozwijaniu dialogu między partnerami, zgłaszaniu propozycji nowych projektów rewitalizacyjnych, uczestnictwie w przygotowaniu raportów z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, zaangażowaniu przy realizacji projektów i rozległych tematycznie zadań. Istotną będzie także bezpośrednia prezentacja Gminnego Programu Rewitalizacji podczas spotkań z mieszkańcami gminy, przedstawicielami środowisk lokalnych, czy organizacjami pozarządowymi. Wykorzystanie stworzonej już podstrony internetowej na stronie Urzędu Miejskiego Czyżew pozwoli zainteresowanym na łatwy dostęp do podstawowych informacji. Inicjowanie współpracy między sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi ułatwi regularne sporządzanie informacji z przebiegu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ze względu na zwiększenie obszaru rewitalizacji przeprowadzono kolejne konsultacje społeczne trwające od 28 lipca 2017 roku do 30 sierpnia 2017 r.

SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

SYSTEM ZARZĄDZANIA

System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, stanowi jeden z najistotniejszych elementów procesu rewitalizacji, system wdrażania powinien być oparty na zasadzie partycypacji oraz partnerstwa. Interesariusze procesu rewitalizacji zostali zaangażowani na każdym etapie tworzenia GPR, zarówno podczas konsultacji społecznych, ankiety aż po zgłaszanie pomysłów na projekty rewitalizacyjne.

Proces wdrażania GPR ma na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru wskazanego do rewitalizacji, za pomocą odpowiedniego sterowania różnych działań. W związku z koncentracją, projektów oraz przeznaczonych na nie środków finansowych i rzeczowych, nastąpi poprawa jakości życia mieszkańców obszarów poddanych procesowi ożywienia. Operatorem rewitalizacji, czyli jednostką koordynującą proces rewitalizacji na terenie miasta, w tym przygotowanie i wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji jest Gmina Czyżew. Jest ono głównym inicjatorem i koordynatorem procesów rewitalizacji, ze względu na zakres własnych zadań, które obejmują: sprawy ładu przestrzennego, budownictwo mieszkaniowe, pomoc społeczną, edukację, ochronę zdrowia, kulturę, ochronę środowiska czy infrastrukturę. Podmiotem odpowiedzialnym za proces realizacji zapisów dokumentu jest Urząd Miejski w Czyżewie. Nadzór z ramienia samorządu prowadzi będzie Burmistrz, nadzór merytoryczny osoby zatrudnione między innymi na stanowiskach współpracy z organizacjami pozarządowymi, Referat Rozwoju Gospodarczego, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej czy Gminny Ośrodek Kultury. Urząd Miejski dysponuje odpowiednim personelem do wykonania swoich zadań oraz jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpłynięcia na sytuację oraz prawo głosu na obszarach zdegradowanych. Wszystkie koszty zarządzania, które pojawiają się w trakcie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji pokryte zostaną z budżetu Gminy Czyżew.

Rada Miejska Czyżew

Organem przyjmującym Gminny Program Rewitalizacji w formie uchwały, nadzorującym jego realizację oraz osiągane efekty jest Rada Miejska Czyżew. Realizacja założeń programu leży w gestii władz samorządowych. Kluczowym czynnikiem, który będzie przyczyniał się do sukcesu jest uspołecznienie procesów związanych z ich realizacją.

Burmistrz Gminy Czyżew

Burmistrz Czyżewa ma za zadanie bieżący nadzór nad realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji oraz inicjowanie ewentualnych korekt Programu. Ponadto istotnym zadaniem Burmistrza będzie zapewnienie środków na realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (środki finansowe wewnętrzne, zewnętrzne). W razie konieczności Burmistrz Czyżewa będzie podejmował decyzje o naniesieniu zmian/aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Urząd Miejski w Czyżewie

Urząd Miejski w Czyżewie koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Miejskiej i zarządzeń. Realizacja konkretnych przedsięwzięć jest konieczna w celu prawidłowego wdrożenia założeń Programu. Aby polepszyć realizację zawartych w dokumencie działań oraz osiągnięcia zakładanych celów, budżet gminy powinien zostać podporządkowany celom. Natomiast wykonywanie zadań (działań) powinno zostać powierzone poszczególnym jednostkom samorządu według ich kompetencji, tzn. odpowiednim komórkom w Urzędzie Miejskim lub samorządowym jednostkom organizacyjnym. Zadania bardziej złożone, o charakterze ponadlokalnym, wymagające współpracy z podmiotami zewnętrznymi będą realizowane w formie partnerstwa podmiotów publicznych różnych szczebli.

Do zadań Urzędu Miejskiego w Czyżewie należą:

- koordynowanie procesów rewitalizacji na terenie gminy,
- zgłoszenie/aktualizacja/wykreślenie Programu do wykazu programów rewitalizacji gminy Województwa Podlaskiego za pośrednictwem wniosku, tj. „Wniosek o wpis programu rewitalizacji do wykazu/aktualizację programu rewitalizacji w wykazie/wykreślenie programu rewitalizacji z wykazu* programów rewitalizacji gminy województwa podlaskiego”
- długoterminowe prognozowanie budżetu gminy, w tym: opracowanie i aktualizacja Wieloletniej Prognozy Finansowej, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, wprowadzenie procesu hierarchizacji przedsięwzięć,
- przygotowanie oraz realizacja projektów, w tym zadań inwestycyjnych oraz tzw. projektów „miękkich” (przygotowanie założeń, dokumentacji, pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania),
- współpraca z interesariuszami i partnerami Programu, w tym: z organizacjami pozarządowymi,
- monitoring realizacji projektów i ich zakładanych efektów (produktów, rezultatów),
- aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym: współpraca i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ

Kluczowym elementem wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest system monitorowania i oceny skuteczności działań. Proces periodycznego zbierania i analizowania danych zarówno ilościowych jak i

jakościowych dot. wdrażania projektów realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew.

Opracowanie umożliwia skuteczną i efektywną realizację, jak również pozwala na szybką reakcję w przypadku pojawienia się jakichkolwiek komplikacji. Omówienie prawidłowo funkcjonującego monitoringu i oceny działań stanowi integralną część codziennego zarządzania projektem oraz polityką gminy. Zapewnia również należyty przebieg procesu realizacji projektu. Służy wczesnemu ostrzeganiu i informowaniu o ewentualnych nieprawidłowościach oraz weryfikuje skuteczność działań ujętych w dokumencie. Systematyczny monitoring umożliwia korygowanie działań determinując tym samym optymalne wykorzystanie środków finansowych oraz wzrost efektywności podejmowanych działań w ramach polityk publicznych.

Monitoring realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników pozwalających na ocenę rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów wskazanych w dokumencie oraz identyfikację odstępstw i nieprawidłowości w realizacji Programu. Celem monitoringu jest powtarzalność procesu pozyskiwania danych, która umożliwia porównanie wyników z różnych okresów analiz. Zgodnie z obowiązującymi zapisami Wytycznych jedną z cech Programu Rewitalizacji jest komplementarność problemowa. Jej lepsze efekty ma zapewnić pogłębiona i usystematyzowana analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowania przez samorząd województwa. Powinna ona zawierać w szczególności takie elementy jak: sytuacja społeczna, sytuacja gospodarcza i przestrzenna oraz obserwacja zjawisk i trendów demograficznych.

Zalecane jest dla informacji o realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji sporządzanie tzw. „Raportu z monitoringu”. Istotnym uzupełnieniem raportu będzie „Formularz efektów monitorowania programów rewitalizacji”, który będzie wypełniany raz w roku (do 31 marca każdego roku w ramach okresu obowiązywania programu). Proces rewitalizacji jest istotny w systemie monitorowania i sprawozdawczości w ramach RPO 2014-2020, gdzie ważnym zadaniem jest informowanie o stanie prac w zakresie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przedsięwzięć w nim ujętych.

Monitoring koordynowany będzie przez pracowników Referatu Rozwoju Gospodarczego oraz Zespół ds. rewitalizacji. Ponadto w proces monitorowania programu zostaną zaangażowani interesariusze z obszaru poddanego rewitalizacji.

Komponentami integralnymi systemu monitorowania będą oceny mieszkańców jak również ekspertów, m. in. w zakresie wizerunku obszaru zdegradowanego, partycypacji społecznej lokalnej, komplementarności oraz integralności projektów.

Proces monitorowania polegać będzie na sporządzaniu raportów okresowych, które będą przygotowywane również przez Zespół ds. Rewitalizacji na bazie raportów przedkładanych przez beneficjentów końcowych po zakończeniu realizacji poszczególnych zadań oraz wskaźników monitorujących efektywność Programu. Raporty okresowe stanowić będą podstawę raportów ewaluacyjnych weryfikujących efektywność realizacji. Proces monitoringu przebiegać będzie w następujący sposób:

- monitorowanie w całym okresie realizacji GPR, czy wskazane cele są osiągnięte poprzez realizację poszczególnych projektów objętych programem oraz, czy cele realizowane w ramach programu są nadal aktualne i zgodne ze stanem faktycznym,
- kontrolowanie etapów systemu wdrażania GPR,
- adekwatny dobór wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowywanych przez jednostki odpowiedzialne za realizację projektów na realizację zadań objętych GPR. Wskaźniki powinny być komplementarne z wytycznymi funduszy strukturalnych, jeżeli będą współfinansowały

dany projekt. Muszą być również zgodne z wybranymi wskaźnikami (tj. liczba osób korzystających z pomocy MOPS z powodu niepełnosprawności, liczba osób korzystających z pomocy MOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, liczba osób korzystających z pomocy MOPS z powodu ubóstwa, liczba podmiotów gospodarczych na 1 mieszkańca, wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest, liczba przystanków) niniejszego opracowania, które będą podstawą pomiaru efektywności całego Programu.

- Zaprojektowanie formy z realizacji poszczególnych projektów, które będą składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych.

Konieczność aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji może wynikać z czasu obowiązywania dokumentu, ze zmian wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów, zmian w sytuacji stref gminy bądź ze względu na potrzeby utworzenia nowych projektów. Z uwagi na to Gminny Program Rewitalizacji będzie posiadać formę otwartą. Na determinację nowych odbiorców oraz zakres nowych projektów wpływ będą miały zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych, możliwości budżetu gminy oraz dostępność środków zewnętrznych. Wszelkie informacje dotyczące stanu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz ewentualne zamierzenia aktualizacji dokumentu będą publicznie udostępniane.

W przypadku aktualizacji GPR, zostanie ona poprzedzona konsultacjami społecznymi w zakresie identyfikacji nowych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych.

Ocena programu rewitalizacji ma na celu potwierdzenie spełniania wymagań określonych w „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”.

Do przedmiotowej oceny Gmina może złożyć program rewitalizacji przyjęty przez Radę Miejską bądź ostateczną wersję projektu planowaną do przyjęcia przez Radę Miejską.

Ocena wszystkich projektów i zadań rewitalizacyjnych będzie brała pod uwagę kryteria ewaluacyjne:

- Skuteczność - kryterium, które pozwala ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele dokumentu opracowane na etapie planowania,
- Efektywność - kryterium, które pozwala ocenić stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów, czyli określić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów,
- Użyteczność - kryterium, które pozwala ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie Programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej,
- Trafność - kryterium, które pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele określone w programie odpowiadają potrzebom wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizowanego,

- Trwałość - kryterium, które pozwala ocenić, w jakim stopniu pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji pozwala oszacować oddziaływanie programu, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celu programu. Wyniki oceny powinny zostać wykorzystane w celu jak najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowe raportowanie przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania programu.

Efektywne przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych w gminie Czyżew będzie polegało na monitorowaniu wydatków oraz efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitorowanie powinno obejmować następujące etapy: zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych, opisując postęp i efekty realizowanego dokumentu. Monitoring rzeczowy będzie polegał na pozyskiwaniu informacji o postępach w realizacji zaplanowanych działań, przedstawi efekty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także zapewni zgodność z założeniami Programu. Monitoring finansowy umożliwi kontrolę nad finansowymi aspektami inwestycji, będzie podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Ponadto monitoring finansowy będzie oferował pomoc interesariuszom rewitalizacji w uzyskaniu informacji dotyczących możliwych do pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Stopień wdrażania oraz postępy w realizacji konkretnych projektów powinny być monitorowane za pomocą karty monitoringowej projektu (Tabela 18). Przedstawiony poniżej wzór karty oceny projektów powinien zostać wypełniony przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Dzięki takim kartom możliwe będzie monitorowanie rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób przejrzysty i jednoznaczny. Posiadając karty monitoringu projektów już zrealizowanych inwestycji, będzie możliwa ocena ich skuteczności. Ponadto będzie możliwe oszacowanie zagrożeń oraz szans inwestycji o podobnym charakterze. Wszystko to w następnych latach procesu rewitalizacji będzie stanowić doskonały punkt odniesienia do przeprowadzenia monitoringu. Dodatkowo, zaleca się organizację spotkań z mieszkańcami, na których możliwe będzie przeprowadzenie otwartej debaty na temat przebiegu prowadzonych przedsięwzięć. Pozwoli to na bezpośrednie włączenie lokalnej społeczności w proces monitoringu GPR. Ważnym elementem raportu monitoringowego będzie zestawienie mierników realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, które pozwolą na określenie efektów rzeczowych realizacji projektów. Tabela 17 przedstawia te mierniki. Ujęte mierniki należy dostosować do możliwości oraz potrzeb, które można rozszerzyć o dodatkowe, bardziej szczegółowe (np.: z MOPS, PUP, Policji).

Tabela 29. Mierniki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Typ Miernika	Źródło danych	Rok bazowy 2015 (wskaźnik)	Rok prognozowany- docelowo2020
Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców		4,39	4,10
Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Urząd Gminy Czyżew oraz podmioty zaangażowane w realizację Gminnego Programu Rewitalizacji	1,89	1,80
Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców		1,67	1,60
Liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców		1,21	1,16
Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców		1,14	1,12

Liczba osób nowo zameldowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,59	1,50
Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,49	0,45
Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 1 mieszkańca	0,61	0,68
Liczba przystanków w przeliczeniu na 1 mieszkańca	0,08	0,13

Tabela 30. Wzór karty monitoringu projektu Gminnego Programu Rewitalizacji

Nazwa Projektu		
Opis realizowanych zadań w roku sprawozdawczym		
Podmiot realizujący projekt		
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach w danym roku (Zaangażowani interesariusze)		
Sposób włączenia interesariuszy		
Wartość wskaźników produktu:		
Data rozpoczęcia realizacji:		
Data zakończenia :		
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku	własne	zewnętrzne
Całkowite poniesione nakłady finansowe na realizację projektu:		
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu:		
Propozycje działań minimalizujących ryzyka		

Źródło: opracowanie grupa BST.

Etapy procesu monitoringu:

1. Monitorowanie w całym okresie realizacji GPR, czy wskazane cele są osiągnięte poprzez realizację poszczególnych projektów objętych Programem oraz, czy cele realizowane w ramach Programu są nadal aktualne i zgodne ze stanem faktycznym.
2. Kontrolowanie etapów systemu wdrażania GPR.
3. Adekwatny dobór wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowanych przez jednostki odpowiedzialne za realizację projektów na realizację zadań objętych GPR. Wskaźniki powinny być kompatybilne z wytycznymi funduszy strukturalnych, jeżeli będą współfinansowały dany projekt. Muszą być również zgodne z wybranymi wskaźnikami niniejszego opracowania, które będą podstawą pomiaru efektywności całego Programu.
4. Zaprojektowanie formy sprawozdania z realizacji poszczególnych projektów (Karty Projektu), które będzie składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych.

Biorąc pod uwagę czas obowiązywania dokumentu, może zająć konieczność aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew, dlatego GPR będzie posiadać formułę otwartą. W przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów, zmian w otoczeniu oraz potrzeby utworzenia nowych projektów – będzie on aktualizowany.

Zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych, możliwości budżetu miasta oraz dostępność środków zewnętrznych będą determinować nowych odbiorców i zakres nowych projektów. Informacje o stanie realizacji GPR oraz ewentualnych zamierzeniach aktualizujących dokument będą publicznie udostępniane. Ewentualna aktualizacja GPR zostanie poprzedzona konsultacjami społecznymi poprzez bezpośrednie konsultacje z mieszkańcami w zakresie identyfikacji nowych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych.

NIEZBĘDNE ZMIANY W UCHWAŁACH

Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7, ust. 3

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 roku, Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Dopuszcza się powołanie osobnych Komitetów Rewitalizacji dla wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określone zostaną w uchwale. Uchwała w pierwszej kolejności została poddana konsultacjom społecznym, następnie przyjęta została przez Radę Miejską w Czyżewie. Komitet Rewitalizacji będzie powołany zgodnie z ustawą czyli do 3 miesięcy od dnia uchwalenia programu.

Komitet Rewitalizacji w Gminie Czyżew zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza Gminy Czyżew „W sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Czyżew” zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w terminie wskazanym w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Czyżew nie przewiduje się ustalenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, która zgodnie z art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku może zostać utworzona.

Zmiany w uchwalach o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew nie przewiduje się zmian w uchwalach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)

Zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czyżew obowiązuje. Po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew wprowadzone zostaną do niego wszelkie zmiany związane z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew przewiduje zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ze względu na wystąpienie jednego z projektów rewitalizacyjnych, tj. terenów inwestycyjnych na obszarze terenu rolniczego, który nie jest przeznaczony pod tego typu inwestycje.

OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew ma przede wszystkim określić warunki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji pozwalających na osiągnięcie celów przyjętych w GPR. W perspektywie długofalowej GPR ma na celu poprawę warunków społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych i środowiskowych.

Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku wydał decyzję na piśmie stwierdzającą, że dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew” nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku wydał decyzję na piśmie stwierdzającą, że dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew” nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2016.2134 ze zm.)⁴

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy został powołany na mocy uchwały Nr XXXVI/190/10 Rady Gminy Czyżew - Osada z dnia 16 kwietnia 2010r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego w celu ochrony terenu parku dworskiego w miejscowości Czyżew, który jest częścią dawnego założenia dworsko-parkowego otaczającego siedzibę właściciela majątku. Celem ochrony zespołu jest zachowanie krajobrazu naturalnego i kulturowego oraz drzewostanu z dużą ilością starodrzewu (głównie wiązów polnych).⁵

ZAŁĄCZNIKI

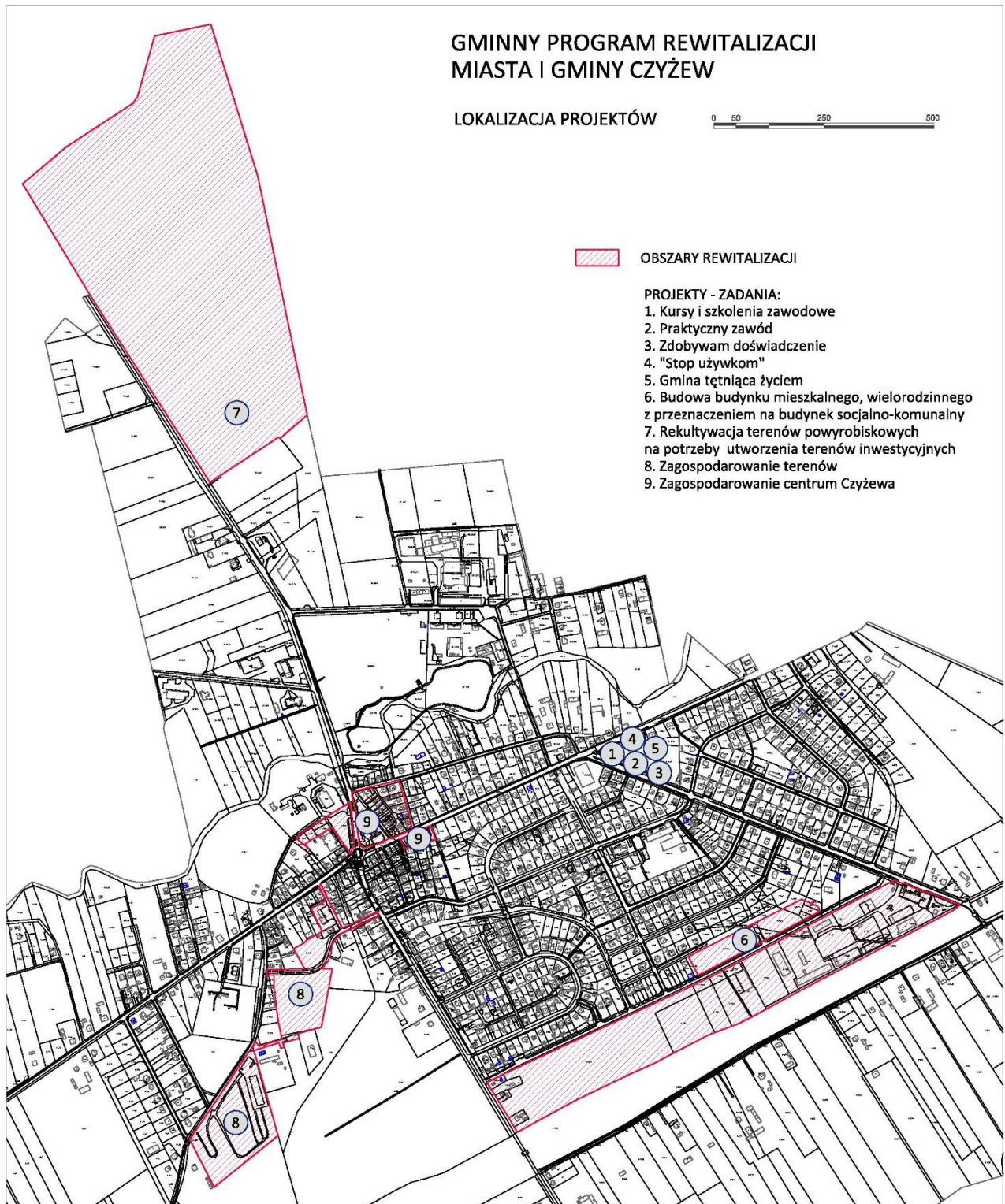
⁴ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2016.2134 ze zm.)⁴

⁵ Studiu uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czyżew, s. 78

Załącznik nr 1.

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej o skali 1:5000.

Mapa 4. Mapa Gminy Czyżew uwzględniająca podobszary rewitalizacji przedstawiająca kierunki zmian przestrzenno-funkcjonalnych obszaru rewitalizacji

SPIS MAP:

Mapa 1 Podział Gminy Czyżew	11
Mapa 2. Rozmieszczenie wyrobów azbestowych na terenie gminy Czyżew.	49
Mapa 3. Obszar rewitalizacji	57
Mapa 4. Mapa Gminy Czyżew uwzględniająca podobszary rewitalizacji przedstawiająca kierunki zmian przestrzenno-funkcjonalnych obszaru rewitalizacji.....	95

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1 Podział sfer	9
Rysunek 2. Kierunki wykorzystania gruntów powierzchniowych. Stan na dzień 31.12.2014	13
Rysunek 3. Liczba mieszkańców gminy Czyżew. Stan na dzień 31.12.	14
Rysunek 4. Liczba mieszkańców gminy Czyżew wg miejsca zamieszkania. Stan na dzień 31.12.	15
Rysunek 5. Saldo migracji na pobyt stały wewnętrzny. Stan na dzień 31.12	15
Rysunek 6. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych. Stan na dzień 31.12.	16
Rysunek 7. Stopa bezrobocia rejestrowanego. Stan na dzień 31.12.	17
Rysunek 8. Liczba rodzin otrzymujące świadczenia rodzinne na dzieci. Stan na dzień 31.12.	17
Rysunek 9. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Stan na dzień 31.12.....	18
Rysunek 10. Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. Dzieci w wieku 3-5 lat. Stan na dzień 31.12.	19
Rysunek 11. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12	20
Rysunek 12. Współczynnik skolaryzacji brutto: szkoły podstawowe. Stan na dzień 31.12.	21
Rysunek 13. Współczynnik skolaryzacji brutto: gimnazja. Stan na dzień 31.12	21
Rysunek 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców. Stan na dzień 31.12	23
Rysunek 15. Liczba podmiotów gospodarki narodowej. Stan na dzień 31.12.	24
Rysunek 16. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca. Stan na dzień 31.12.....	25
Rysunek 17. Zużycie wody na 1 mieszkańca [w m3]. Stan na dzień 31.12.	26
Rysunek 18. Udział osób korzystających z instalacji kanalizacyjnych w ogólnej liczbie ludności. Stan na dzień 31.12	27
Rysunek 19. Liczba mieszkańców gminy korzystająca z sieci wodociągowej. Stan na dzień 31.12.	27
Rysunek 20. Liczba budynków mieszkalnych w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12.	28
Rysunek 21. Liczba mieszkań w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12.	29
Rysunek 22. Liczba nowych budynków ogółem i budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania. Stan na dzień 31.12.	29

SPIS TABEL:

Tabela 1 Charakterystyka badanych miejscowości.....	7
Tabela 2. Lista wskaźników dla roku 2015.....	9

Tabela 3. Struktura mieszkańców gminy pod względem wieku ekonomicznego. Stan na dzień 31.12.....	14
Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej oraz objętych pomocą w ramach procedury "Niebieska karta". Stan na koniec 2015r.	18
Tabela 5. Przyporządkowanie miejscowości z terenu gminy do poszczególnych szkół (stan na 01.06.2016)	19
Tabela 6. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015.....	22
Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie podział ze względu na rodzaj działalności wg klasyfikacji PKD 2007. Stan na dzień 31.12.....	24
Tabela 8. Liczba podmiotów gospodarki narodowej ze względu na klasę wielkości. Stan na dzień 31.12	25
Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych– stymulanta	31
Tabela 10. Liczba osób korzystających z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej– stymulanta.....	33
Tabela 11. Pozostałe wskaźniki do sfery społecznej– destymulanta.....	36
Tabela 12. Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w roku 2015 oraz liczba osób zatrzymanych w policyjnej izbie zatrzymań – stymulanta.	37
Tabela 13. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON oraz rejestru KRS w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych po 1 stycznia 2015 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców– destymulanta.....	45
Tabela 14. Liczba przystanków komunikacji na 100 mieszkańców oraz liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców– destymulanta.....	50
Tabela 15. Obszary zdegradowane – podsumowanie	54